

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

PLENUMVERGADERING

SÉANCE PLÉNIÈRE

donderdag

jeudi

30-01-2003

30-01-2003

14:15 uur

14:15 heures

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CD&V	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
FN	<i>Front National</i>
MR	<i>Mouvement réformateur</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
cdH	<i>centre démocrate Humaniste</i>
SP.A	<i>Socialistische Partij Anders</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i>	<i>Commandes :</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail : publicaties@deKamer.be</i>	<i>e-mail : publications@laChambre.be</i>

INHOUD

Berichten van verhindering	1
MONDELINGE VRAGEN	1
Vraag van mevrouw Leen Laenens aan de eerste minister over "de gedichtendag - Stand van zaken leenrecht" (nr. P171)	1
<i>Sprekers: Leen Laenens, Guy Verhofstadt, eerste minister</i>	
Vraag van de heer Paul Tant aan de eerste minister over "de criteria voor het versterken van politiezones door agenten van de federale reserve-eenheid" (nr. P172)	3
<i>Sprekers: Yves Leterme, voorzitter van de CD&V-fractie, Paul Tant, Guy Verhofstadt, eerste minister</i>	
Buitenlandse delegatie	5
Vraag van de heer Danny Pieters aan de eerste minister over "de investeringsaftrek met betrekking tot de veiligheid" (nr. P173)	6
<i>Sprekers: Danny Pieters, Guy Verhofstadt, eerste minister</i>	
Vraag van de heer Hans Bonte aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over "de terugvorderingen van de RSZ-bijdragen in het kader van de Renault-wet" (nr. P174)	8
<i>Sprekers: Hans Bonte, Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid</i>	
Vraag van mevrouw Joke Schauvliege aan de minister van Binnenlandse Zaken over "de bewaking van het koninklijk paleis in Brussel" (nr. P175)	9
<i>Sprekers: Joke Schauvliege, Antoine Duquesne, minister van Binnenlandse Zaken</i>	
Vraag van de heer Jean-Jacques Viseur aan de minister van Binnenlandse Zaken over "de verzending van een omzendbrief van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden over de taal van de oproepingsbrieven voor de verkiezingen" (nr. P176)	10
<i>Sprekers: Jean-Jacques Viseur, Antoine Duquesne, minister van Binnenlandse Zaken</i>	
Vraag van de heer Richard Fournaux aan de minister van Sociale Zaken en Pensioenen over "de reclamecampagne van de Socialistische Ziekenfondsen" (nr. P177)	12
<i>Sprekers: Richard Fournaux, Frank Vandenbroucke, minister van Sociale Zaken en Pensioenen</i>	
Samengevoegde vragen van	13
- de heer Peter Vanhoutte aan de minister van Landsverdediging over "de oorlogsvoorbereiding	13

SOMMAIRE

Excusés	1
QUESTIONS ORALES	1
Question de Mme Leen Laenens au premier ministre sur "la journée de la poésie - Etat d'avancement du droit de prêt" (n° P171)	1
<i>Orateurs: Leen Laenens, Guy Verhofstadt, premier ministre</i>	
Question de M. Paul Tant au premier ministre sur "les critères pour le renforcement des zones de police par des agents de l'unité de réserve fédérale" (n° P172)	3
<i>Orateurs: Yves Leterme, président du groupe CD&V, Paul Tant, Guy Verhofstadt, premier ministre</i>	
Délégation étrangère	5
Question de M. Danny Pieters au premier ministre sur "la déductibilité des investissements en matière de sécurité" (n° P173)	6
<i>Orateurs: Danny Pieters, Guy Verhofstadt, premier ministre</i>	
Question de M. Hans Bonte à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur "la récupération des cotisations ONSS dans le cadre de la loi Renault" (n° P174)	8
<i>Orateurs: Hans Bonte, Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de l'Emploi</i>	
Question de Mme Joke Schauvliege au ministre de l'Intérieur sur "la garde du palais royal de Bruxelles" (n° P175)	9
<i>Orateurs: Joke Schauvliege, Antoine Duquesne, ministre de l'Intérieur</i>	
Question de M. Jean-Jacques Viseur au ministre de l'Intérieur sur "l'envoi d'une circulaire du ministre flamand de l'Intérieur concernant la langue des convocations électorales" (n° P176)	10
<i>Orateurs: Jean-Jacques Viseur, Antoine Duquesne, ministre de l'Intérieur</i>	
Question de M. Richard Fournaux au ministre des Affaires sociales et des Pensions sur "la campagne de publicité des Mutualités socialistes" (n° P177)	12
<i>Orateurs: Richard Fournaux, Frank Vandenbroucke, ministre des Affaires sociales et des Pensions</i>	
Questions jointes de	14
- M. Peter Vanhoutte au ministre de la Défense sur "les préparatifs de guerre en Irak" (n° P178)	14

in Irak" (nr. P178)			
- de heer Karel Van Hoorebeke aan de minister van Landsverdediging over "de veiligheidsmachtigingen (Irak)" (nr. P179)	14	- M. Karel Van Hoorebeke au ministre de la Défense sur "les habilitations de sécurité (Irak)" (n° P179)	14
<i>Sprekers: Peter Vanhoutte, Karel Van Hoorebeke, André Flahaut, minister van Landsverdediging</i>		<i>Orateurs: Peter Vanhoutte, Karel Van Hoorebeke, André Flahaut, ministre de la Défense</i>	
Vraag van mevrouw Magda De Meyer aan de minister van Justitie over "het computerspel "Postal 2"" (nr. P180)	18	Question de Mme Magda De Meyer au ministre de la Justice sur "le jeu vidéo "Postal 2"" (n° P180)	18
<i>Sprekers: Magda De Meyer, Marc Verwilghen, minister van Justitie</i>		<i>Orateurs: Magda De Meyer, Marc Verwilghen, ministre de la Justice</i>	
Vraag van de heer Filip De Man aan de minister van Justitie over "de uitzending van de Islamitische radio in Brussel waar een fatwa werd herhaald" (nr. P181)	19	Question de M. Filip De Man au ministre de la Justice sur "l'émission de la radio islamique à Bruxelles à l'occasion de laquelle une fatwa a été une nouvelle fois proclamée" (n° P181)	19
<i>Sprekers: Filip De Man, Marc Verwilghen, minister van Justitie</i>		<i>Orateurs: Filip De Man, Marc Verwilghen, ministre de la Justice</i>	
Vraag van de heer François Bellot aan de minister van Financiën over "de Franse belasting op sterke bieren" (nr. P182)	21	Question de M. François Bellot au ministre des Finances sur "la taxation par la France des bières fortes" (n° P182)	21
<i>Sprekers: François Bellot, Didier Reynders, minister van Financiën</i>		<i>Orateurs: François Bellot, Didier Reynders, ministre des Finances</i>	
Vraag van de heer Claude Eerdekenes aan de minister van Financiën over "de reclamecampagne van de Federale Overheidsdienst Financiën over de belastingvermindering" (nr. P183)	22	Question de M. Claude Eerdekenes au ministre des Finances sur "la campagne publicitaire du Service public fédéral des Finances sur les diminutions d'impôt" (n° P183)	22
<i>Sprekers: Claude Eerdekenes, voorzitter van de PS-fractie, Didier Reynders, minister van Financiën</i>		<i>Orateurs: Claude Eerdekenes, président du groupe PS, Didier Reynders, ministre des Finances</i>	
WETSONTWERPEN EN WETSVOORSTELLEN	26	PROJETS ET PROPOSITIONS DE LOI	26
Wetsontwerp tot wijziging van sommige bepalingen van het Burgerlijk Wetboek en van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de bescherming van de goederen van de minderjarigen (geamendeerd door de Senaat) (1772/10 tot 14)	26	Projet de loi modifiant certaines dispositions du Code civil et du Code judiciaire en ce qui concerne la protection des biens des mineurs (amendé par le Sénat) (1772/10 à 14)	26
<i>Bespreking van de artikelen</i>	26	<i>Discussion des articles</i>	26
<i>Sprekers: Fred Erdman, Marc Verwilghen, minister van Justitie</i>		<i>Orateurs: Fred Erdman, Marc Verwilghen, ministre de la Justice</i>	
Wetsontwerp tot wijziging van de artikelen 285 en 285bis van het Gerechtelijk Wetboek en tot invoeging van een artikel 43septies in de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken (geamendeerd door de Senaat) (1666/6)	27	Projet de loi modifiant les articles 285 et 285bis du Code judiciaire et insérant un article 43septies dans la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire (amendé par le Sénat) (1666/6)	27
<i>Bespreking van de artikelen</i>	27	<i>Discussion des articles</i>	27
Wetsontwerp tot openstelling van het huwelijk voor personen van hetzelfde geslacht en tot wijziging van een aantal bepalingen van het Burgerlijk Wetboek (overgezonden door de Senaat) (2165/1 en 2)	28	Projet de loi ouvrant le mariage à des personnes de même sexe et modifiant certaines dispositions du Code civil (transmis par le Sénat) (2165/1 et 2)	28
- Wetsvoorstel van de heer Francs Van den Eynde, mevrouw Alexandra Colen en de heren	28	- Proposition de loi de M. Francis Van den Eynde, Mme Alexandra Colen et MM. Gerolf Annemans	28

Gerolf Annemans en Bart Laeremans tot aanvulling van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de opnemings van het geslachtsverschil als huwelijksnorm (485/1 en 2)

- Wetsvoorstel van de heer Geert Versnick tot wijziging van de artikelen 144, 162 en 163 van het Burgerlijk Wetboek (692/1 en 2)

- Wetsvoorstel van mevrouw Kristien Grauwels tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek betreffende het homo-huwelijk (861/1 en 2)

- Wetsvoorstel van de heer Peter Vanvelthoven tot aanvulling van artikel 144 van het Burgerlijk Wetboek betreffende het huwelijk van personen van hetzelfde geslacht (1011/1 en 2)

- Wetsvoorstel van mevrouw Magda De Meyer tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op adoptie door wettelijk samenwonenden (1419/1 tot 3)

- Wetsvoorstel van de dames Zoé Genot en Kristien Grauwels tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de erkenning van de afstamming betreft (1433/1 tot 3)

Algemene bespreking

Bespreking van de artikelen

Sprekers: **Kristien Grauwels**, rapporteur, **Filip Anthuenis**, **Daniel Bacquelaine**, voorzitter van de MR-fractie, **Bart Laeremans**, **Servais Verherstraeten**, **Karine Lalieux**, **Greta D'hondt**, **Fred Erdman**, **Geert Versnick**, **Magda De Meyer**, **Jef Valkeniers**, **Hugo Coveliers**, voorzitter van de VLD-fractie, **Zoé Genot**, **Olivier Maingain**, **Els Van Weert**, **Marc Verwilghen**, minister van Justitie

Wetsvoorstel van de heren Hugo Coveliers, Fred Erdman en Thierry Giet en de dames Els Haegeman en Jacqueline Herzet en de heer Guy Hove tot wijziging van de wet van 29 mei 2000 houdende oprichting van een centraal bestand van berichten van beslag, delegatie, overdracht en collectieve schuldenregeling, alsook tot wijziging van sommige bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek (1731/1 tot 5)

Algemene bespreking

Bespreking van de artikelen

Sprekers: **Hugo Coveliers**, voorzitter van de VLD-fractie, **Fred Erdman**

Regeling van de werkzaamheden

Sprekers: **Yves Leterme**, voorzitter van de CD&V-fractie, **Karel Van Hoorebeke**

et Bart Laeremans complétant le Code civil en vue de faire de l'appartenance à des sexes différents une condition au mariage (485/1 et 2)

- Proposition de loi de M. Geert Versnick modifiant les articles 144, 162 et 163 du Code civil (692/1 et 2)

- Proposition de loi de Mme Kristien Grauwels modifiant le Code civil en ce qui concerne les mariages homosexuels (861/1 et 2)

- Proposition de loi de M. Peter Vanvelthoven complétant l'article 144 du Code civil en ce qui concerne le mariage de personnes du même sexe (1011/1 et 2)

- Proposition de loi de Mme Magda De Meyer modifiant le Code civil en vue d'autoriser l'adoption par des cohabitants légaux (1419/1 à 3)

- Proposition de loi de Mmes Zoé Genot et Kristien Grauwels modifiant le Code civil en ce qui concerne la reconnaissance de filiation (1433/1 à 3)

Discussion générale

Discussion des articles

Orateurs: **Kristien Grauwels**, rapporteur, **Filip Anthuenis**, **Daniel Bacquelaine**, président du groupe MR, **Bart Laeremans**, **Servais Verherstraeten**, **Karine Lalieux**, **Greta D'hondt**, **Fred Erdman**, **Geert Versnick**, **Magda De Meyer**, **Jef Valkeniers**, **Hugo Coveliers**, président du groupe VLD, **Zoé Genot**, **Olivier Maingain**, **Els Van Weert**, **Marc Verwilghen**, ministre de la Justice

Proposition de loi de MM. Hugo Coveliers, Fred Erdman et Thierry Giet et Mmes Els Haegeman et Jacqueline Herzet et M. Guy Hove portant modification de la loi du 29 mai 2000 portant création d'un fichier central des avis de saisie, de délégation, de cession et de règlement collectif de dettes et modifiant certaines dispositions du Code judiciaire (1731/1 à 5)

Discussion générale

Discussion des articles

Orateurs: **Hugo Coveliers**, président du groupe VLD, **Fred Erdman**

Ordre des travaux

Orateurs: **Yves Leterme**, président du groupe CD&V, **Karel Van Hoorebeke**

PLENUMVERGADERING

van

DONDERDAG 30 JANUARI 2003

14:15 uur

SÉANCE PLÉNIÈRE

du

JEUDI 30 JANVIER 2003

14:15 heures

De vergadering wordt geopend om 14.16 uur door de heer Herman De Croo, voorzitter.
La séance est ouverte à 14.16 heures par M. Herman De Croo, président.

Tegenwoordig bij de opening van de vergadering zijn de ministers van de federale regering:
Ministres du gouvernement fédéral présents lors de l'ouverture de la séance:
Antoine Duquesne, Laurette Onkelinx, Guy Verhofstadt.

De **voorzitter**:

De vergadering is geopend.

La séance est ouverte.

Berichten van verhindering**Excusés**

André Schellens, Eric van Weddingen, Guy D'Haeseleer, Alexandra Colen, Marcel Bartholomeeussen, Ferdy Willems, wegens ziekte / pour raison de santé;
Yvon Harmegnies, met zending buitenslands / en mission à l'étranger;
Karel Pinxten, buitenslands / à l'étranger;
Georges Clerfayt, Raad van Europa / Conseil de l'Europe.

Mondelinge vragen**Questions orales**

01 Vraag van mevrouw Leen Laenens aan de eerste minister over "de gedichtendag - Stand van zaken leenrecht" (nr. P171)

01 Question de Mme Leen Laenens au premier ministre sur "la journée de la poésie - Etat d'avancement du droit de prêt" (n° P171)

01.01 **Leen Laenens** (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, mijnheer de minister, mevrouw de minister, collega's, deze ochtend werden we aangenaam verrast, toch degenen die de trein nemen. Die verrassing kwam er niet zozeer door de eerste sneeuw. Ze kwam er wel door de "dag van de poëzie".

"Ik had me zo geoefend in het wachten, dat ik schrok toen er iemand kwam." Dit is het begin van een gedicht, dat we deze ochtend in handen kregen. Ik hoop dat het wachten van de auteurs, na een debat van meer dan acht jaar, op de terechte omzetting in Belgische wetgeving van de Europese richtlijn van 1992 tot regeling van het leenrecht tot een goed einde zal worden gebracht in de tijd die ons

01.01 **Leen Laenens** (AGALEV-ECOLO): Aujourd'hui, c'est la journée de la poésie mais les auteurs belges attendent toujours que soit transposée en droit belge la directive européenne de 1992 sur le droit de prêt. Après huit ans de débats, treize auteurs ont récemment engagé une action en référé pour demander à la Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek de Bruxelles de ne plus prêter leurs livres.

nog rest. Zo had u het beloofd.

We hebben ook gezien dat dertien auteurs een kortgeding hebben aangespannen om die eis kracht bij te zetten. Zij vragen ook de Hoofdstedelijke Bibliotheek in Brussel, zij het symbolisch, om hun boeken tijdelijk niet meer uit te lenen.

Ik heb ook begrepen dat u zich persoonlijk hebt geëngageerd om dit leenrecht te regelen. Daarom had ik van u graag een stand van zaken gekregen rond dit – toch voor een groot aantal mensen – belangrijk probleem. De petitie over deze materie is door niet minder dan 660 auteurs ondertekend. Het is dus een belangrijk stuk in de bevordering van onze leescultuur, die deze dagen heel dikwijls, zij het in een ander debat, naar voren wordt gebracht.

01.02 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Mijnheer de voorzitter, het is goed dat mevrouw Laenens eraan herinnert dat het een dossier is dat dateert van het begin van de jaren 1990. Het is ook de omzetting van een Europese richtlijn.

Wat ik doe, is het volgende. Ik heb mij ter beschikking gesteld van de verschillende partijen om te proberen een oplossing te vinden. Ik zal hier nu geen verslag uitbrengen van de vier vergaderingen die ik met alle betrokkenen heb gehad. Die betrokkenen zijn enerzijds, de vertegenwoordigers van de auteurs en de uitgeverijen en anderzijds, de vertegenwoordigers van de bibliotheken, zijnde voornamelijk de Gemeenschappen.

Het is zo dat hun standpunten heel ver uit elkaar blijven liggen. De vertegenwoordigers hebben allemaal hun professoren, advocaten om zowel in de ene als in de andere richting te pleiten.

De ene vertrekt vanuit het standpunt dat het opleggen van een te zwaar leenrecht niet goed is. Het is niet goed voor de leescultuur en voor het feit dat mensen meer gaan moeten betalen om te ontlene. Dat is dus met andere woorden een afremming van het lezen en van de literatuur. De anderen zeggen dat het op basis van de Europese richtlijn toch maar normaal is dat dit net zoals in andere landen ook hier wordt ingevoerd.

De uiteindelijke conclusie van deze vergadering was dat ik ermee instemde een compromisvoorstel te doen. Dat voorstel komt uiteraard niet volledig tegemoet aan de eisen van de auteurs. Ze zouden er wel mee kunnen leven. Het geeft uitvoering aan de Europese richtlijn. Aan de andere kant legt dit compromis de bibliotheken – ik heb het dan in het bijzonder over de openbare bibliotheken – geen al te zware nieuwe last op. De Gemeenschappen zeggen ook dat omtrent de literatuur zij zelf een aantal eigen inspanningen voor de auteurs leveren.

Ik heb minister Picqué de opdracht gegeven een koninklijk besluit op te stellen dat uitvoering geeft aan de richtlijn. Ik kan dat koninklijk besluit echter pas op de Ministerraad voorleggen wanneer ik van de beide Gemeenschappen een positief advies heb. Het is immers geen goede zaak nu een koninklijk besluit in te dienen dat x euro per ontlening vooropstelt. Dat zou voor jongeren onder 18 jaar dan een veel kleiner bedrag zijn. Dat zou kunnen opgebracht worden door de Gemeenschappen. Ik moet daarvoor echter de goedkeuring hebben

Où en est ce dossier? Six cent soixante auteurs ont déjà signé une pétition. C'est un thème actuel puisqu'on parle souvent aujourd'hui de la promotion de la culture de la lecture.

01.02 **Guy Verhofstadt**, premier ministre: Je me réjouis que Mme Laenens rappelle que ce dossier date des années nonante.

J'ai convié à quatre reprises à une réunion, d'une part, les auteurs et les éditeurs et, d'autre part, les bibliothèques afin de trouver une solution qui satisfasse les deux parties. Mais celles-ci adoptent toujours des positions très divergentes. Selon les uns, un droit de prêt excessif pourrait constituer un frein à la lecture tandis que pour les autres, il ne s'agirait que de la transposition judicieuse dans notre législation d'une directive européenne, comme cela s'est passé dans les pays voisins du nôtre. Ma proposition de compromis prévoit la transposition de la directive tout en ne faisant pas peser une charge trop lourde sur les bibliothèques.

J'ai chargé le ministre de l'Economie, M. Picqué, de rédiger un arrêté royal mais il est bien évident que je ne le présenterai au Conseil des ministres que si les Communautés rendent un avis favorable à son sujet. Je ne puis en effet faire approuver par le Conseil des ministres une directive européenne qui n'emporterait pas l'adhésion des Communautés.

van de Gemeenschappen. Ik kan mij niet indenken dat ik een koninklijk besluit laat goedkeuren door de Ministerraad ter uitvoering van die Europese richtlijn terwijl ik geen positief advies heb van de Gemeenschappen.

We zijn dus nu bezig aan het schrijven van dat compromis. Dat ligt ergens in het midden tussen de mening van de bibliotheken aan de ene kant en van de auteurs aan de andere kant.

01.03 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, de premier is het best geplaatst om een compromis uit te schrijven. Wat dat betreft, kunnen we erop vertrouwen. Mijnheer de minister, de Gemeenschappen hebben daarin – zoals u terecht stelt – een belangrijke bijdrage vanuit het bevorderen van de leescultuur. Dat mag niet in het gedrang komen door de terechtste eis van het instellen van dit leenrecht. Ik hoop dat dit niet nog een leven moet leiden van enkele jaren maar van enkele maanden zodat het eindelijk opgelost kan raken.

01.03 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO): Le premier ministre est l'homme qu'il faut pour conclure un compromis. La promotion de la lecture, une tâche des Communautés, ne doit pas être mise en péril par la revendication légitime concernant l'indemnité de prêt. J'espère une solution rapide.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

02 Vraag van de heer Paul Tant aan de eerste minister over "de criteria voor het versterken van politiezones door agenten van de federale reserve-eenheid" (nr. P172)

02 Question de M. Paul Tant au premier ministre sur "les critères pour le renforcement des zones de police par des agents de l'unité de réserve fédérale" (n° P172)

02.01 Yves Leterme (CD&V): Mijnheer de voorzitter, met betrekking tot de orde van de werkzaamheden wil ik u vragen of er bij u geen terughoudendheid is om de gedachtewisseling die gaat volgen voort te zetten, gelet op uw betrokkenheid, hoog gezeten op een paard, bij het dossier.

De **voorzitter**: Tenzij de heer Tant over zijn tijd gaat.

02.02 Paul Tant (CD&V): Mijnheer de eerste minister, na de vernietigende kritiek vanwege Agalev gisteren over het geheel van de politiehervorming – u zult wellicht ook de bladen daarover gelezen hebben – wou ik in het bijzonder even stilstaan bij wat ik zou noemen de door sommigen vooropgestelde bevoorrechte behandeling van één bepaalde gemeente, één bepaalde... U zou niet reageren, mijnheer de voorzitter. Houd u in. Zelfs niet binnensmonds kwispelstaarten.

02.02 Paul Tant (CD&V): Le premier ministre a récemment déclaré que la criminalité était en baisse dans notre pays. Force est toutefois de constater que le nombre d'effractions augmente de manière inquiétante. La commune de Brakel n'échappe pas à ce phénomène. D'aucuns prétendent aujourd'hui que cette commune est injustement favorisée. La zone de police de Brakel se voit en effet allouer douze agents fédéraux en renfort pour lutter contre la criminalité organisée. Le bourgmestre de Brakel a fait savoir dans la presse qu'il savait comment s'y prendre à Bruxelles pour obtenir des effectifs supplémentaires. Certains crient au favoritisme. Aux dires du conseiller en sécurité du premier

Voorzitter, sommigen spreken in elk geval van een bevoorrechte behandeling van één bepaalde gemeente of één bepaalde zone. De eerste minister – u zal zich dat herinneren – heeft bij gelegenheid van een bepaalde plenaire vergadering, ik denk in het kader van de programmawet of nog vroeger, aan de hand van belangrijke documenten die uiteindelijk bleken te bestaan – twee losse papiertjes – gezegd dat de criminaliteit in dit land duidelijk in een dalende beweging zat. Ondertussen blijkt, voorzitter, dat men in zeer veel steden en gemeenten geconfronteerd wordt met een toenemende golf van criminaliteit, inbraken in de eerste plaats. Ik zou dus willen zeggen dat de affichecampagne van de burgemeester van Brakel, die helemaal in het teken stond van de veiligheid, haar effect niet heeft gemist. Ondertussen hebben de criminelen blijkbaar ook de

weg naar dit gebied gevonden. Via de kranten konden we vernemen, mijnheer de eerste minister, dat de politiezone Brakel een steuntje in de rug krijgt dank zij het feit dat men niet minder dan twaalf mensen van de federale politie ter beschikking krijgt om daar de vooropgestelde criminaliteitsfenomenen mee te lijf te gaan.

Uit de kranten konden we trouwens ook vernemen dat de burgemeester van Brakel dit eigenlijk wijt aan het feit dat hij in Brussel de weg kent om aan extra politiemensen te komen. In een andere krant stond te lezen dat het te wijten was aan de toegevoegde waarde van De Croo. Daarmee wordt gesuggereerd dat een en ander op een oneigenlijke wijze is gebeurd en dat er een zekere voorkeursbehandeling heeft gegolden. Volgens de veiligheidsadviseur van de eerste minister heeft het engagement van de betrokken burgemeester de doorslag gegeven.

Ik heb een aantal korte vragen, voorzitter. Ten eerste, waar wordt bij wijze van legitimatie voor bijzondere hulp van het federale aan het lokale niveau gesproken over het engagement van de burgemeester? Ten tweede, welke criteria werden er in dit geval concreet gehanteerd? Ten derde, zijn er nog andere zones die eveneens aan die criteria voldoen? Mijnheer de voorzitter, als ik u goed heb gelezen, rijst de vraag hoe en onder welke voorwaarden hulp van analoge aard kan worden verkregen? Dat wil ik en ongetwijfeld het hele belgenland wel weten. Heeft de eerste minister misschien weet van oneigenlijke wegen om dit soort hulp aan een bepaalde zone te doen toekomen?

02.03 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Mijnheer de voorzitter, u kan het probleem misschien verder even uitpraten in de streek van Oudenaarde.

Heel kort. Het is zo dat het noch om de tussenkomst van de burgemeester gaat, noch om die van de veiligheidsadviseur. Ik denk dat mijnheer Tant slecht is ingelicht. Het gaat hier om een actie tegen een golf van inbraken in de streek, overeengekomen tussen de politie van de betrokken zone en de DIRCO. U kent de DIRCO: dat is degene die voor de coördinatie instaat in het gerechtelijk arrondissement. Toen is tussen de zone en de DIRCO overeengekomen om op zeer tijdelijke basis een kleine versterking te vragen aan de federale reserve, wat trouwens is toegezegd door de federale politie. Het ligt niet aan de burgemeester, het ligt niet aan de veiligheidsadviseur: het is een initiatief van de politiezone, van de politie ter plaatse, samen met de DIRCO van het gerechtelijk arrondissement, waarbij op tijdelijke basis een versterking uit de federale reserve is toegezegd. Op die manier gebeurt dat ook in heel wat andere zones waar zich dergelijke problemen voordoen.

Ik geef enkele voorbeelden van andere zones waar zich dergelijke problemen voordoen, waar de DIRCO vaststelt dat er versterking moet komen. Ik herhaal, dat doen wij niet, dat doet de DIRCO ter plaatse. Dat is bijvoorbeeld de zone Veurne van uw collega, de heer Verfaillie van CD&V, die op dezelfde manier samen met de DIRCO gevraagd heeft om bijkomende steun van Sea King helikopters te kunnen krijgen in de strijd tegen de illegaliteit. Hij heeft die op die manier ook verkregen. Een ander voorbeeld, maar dan niet van een collega van ons, is het plan dat we uitgewerkt hebben met betrekking tot de drugoverlast in Luik, wat een specifiek probleem is van de

ministre, c'est l'engagement du bourgmestre qui a été déterminant.

Depuis quand l'engagement du bourgmestre est-il décisif? Quels critères ont-ils présidé à cette décision? D'autres zones de police répondent-elles aux mêmes critères? Comment la police fédérale peut-elle assurer ce renfort? Le premier ministre a-t-il connaissance d'une quelconque forme de favoritisme?

02.03 **Guy Verhofstadt**, premier ministre: La question n'est pas de savoir ce que les uns ou les autres ont déclaré. M. Tant est mal informé. Le renforcement de la zone de police locale est une initiative commune de la zone elle-même et de la DIRCO chargée de la coordination de l'arrondissement judiciaire. Il s'agit d'une réponse ponctuelle à une vague de cambriolages localisée.

La DIRCO a également constaté qu'il était souhaitable d'apporter une assistance dans d'autres zones. Ainsi, M. Verfaillie, bourgmestre de la zone de Furnes, a demandé l'intervention des hélicoptères Seaking dans la lutte contre l'immigration illégale. La zone de Liège a également demandé de l'aide dans le cadre de la lutte contre les nuisances liées à la drogue. Les zones de police de Bruges et d'Ypres ont en outre demandé des moyens supplémentaires sur la base de dossiers objectifs.

Luikse regio. Een laatste voorbeeld is dat van Brugge en Ieper, waar bijkomende financiële middelen zijn toegekend op een vrij ruime basis en op basis van objectieve dossiers die door Ieper en Brugge waren ingediend.

Mijnheer Tant, ik meen dat we even moeten stoppen met de indruk te wekken dat hier sprake is van dingen te kunnen regelen mits men de nodige mensen kent. Dat is hier helemaal niet het geval, zo gebeurt het niet. Alle zones zijn uitgenodigd geweest op een overlegevaluatie. Er zijn meer dan 130 zones komen opdagen. Al die 130 zones hebben een individueel, tegensprekelijk debat gehad en hebben op die manier ook hun probleem opgelost gekregen. Ik vind het eigenlijk wel betreurenswaardig dat u de indruk wekt dat op deze manier de politiehervorming, die een kwestie van teamwork is geworden en resultaten oplevert, in diskrediet kan worden gebracht.

02.04 Paul Tant (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, ik heb helemaal geen indruk willen wekken. Ik reageer op een indruk die wordt overgebracht door iemand anders, in deze de burgemeester van Brakel. Hij zegt woordelijk: "Ik heb dit te danken aan het feit dat ik een aantal telefoonnummers ken. Ik ben heel graag bereid die telefoonnummers ter beschikking te stellen van degenen die hetzelfde resultaat willen bereiken". Ik heb dus geen indruk willen wekken, mijnheer de eerste minister. Ik reageer alleen op het feit dat men de indruk wekt alsof door het bekleden van een bepaalde belangrijke positie in dit land alle deuren automatisch opengaan. Ik vind dat alle gemeenten op een analoge manier, als ze aan dezelfde voorwaarden voldoen, van dezelfde mogelijkheid moeten kunnen gebruikmaken.

Mijnheer de eerste minister, u verwijst naar het geval van Veurne. Andere gevallen hebben daarop minder rechtstreeks betrekking. Het interesseert mij te weten hoe men in Veurne in concreto op de vraag heeft gereageerd. Is het zo dat de mensen daar al ter plaatse zijn? Bij mijn weten is dat niet zo, zelfs als men principieel positief heeft gereageerd, en dan maak ik nog abstractie van het feit dat het daar gaat over het bijzonder geval van grenscriminaliteit. Het gaat hier over een geval waar één zone of één gemeente – ook dat is niet helemaal duidelijk – blijkbaar binnen de kortste keren over een hoeveelheid mensen kan beschikken. Ik betwist daarvan de noodzaak niet, daarover gaat het niet. Ik vind echter dat iedereen op dezelfde wijze moet kunnen worden behandeld.

Mijnheer de eerste minister, als daarvoor bijzondere telefoonnummers zouden bestaan, zou het interessant zijn dat u het initiatief zou nemen die zelf bekend te maken. Tenzij u zou zeggen dat wij daarvoor terechtkunnen bij de Kamervoorzitter. Zoals hij in krantenartikels heeft verklaard, houdt hij ze ter beschikking. Het zou echter nog mooier zijn mocht dat worden geformaliseerd en "geofficialiseerd".

02.05 Eerste minister Guy Verhofstadt: U kan misschien bellen naar de heer Verfaillie.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

Délégation étrangère

Je déplore que d'aucuns aient laissé entendre que notre politique est fondée sur le copinage. Toutes les zones ont été conviées à une réunion d'évaluation et ont eu la possibilité d'exposer leurs problèmes. M. Tant discrédite indûment les résultats positifs de la réforme des polices.

02.04 Paul Tant (CD&V): Je ne réagis qu'aux faits. Le bourgmestre de Brakel estime que tout provient de quelques numéros de téléphone. Je ne cherche pas à susciter quelque impression que ce soit. Je souhaite également connaître ces numéros de téléphone. Toutes les communes doivent être mises sur le même pied.

Buitenlandse delegatie

Le **président**: J'ai le plaisir de saluer la présence dans nos tribunes d'une délégation parlementaire de l'Assemblée Nationale du Rwanda sous la conduite de Mme Constance Mukayuhirwaka, ainsi que des fonctionnaires parlementaires des pays candidats à l'adhésion à l'Union Européenne et de l'Assemblée du Kosovo.

Ik heb het genoegen een parlementaire delegatie van de Nationale Assemblee van Rwanda, onder leiding van mevrouw Constance Mukayuhirwaka, te verwelkomen in onze tribunes, evenals parlementaire ambtenaren uit de kandidaat-lidstaten van de Europese Unie en van de Kosovaarse Assemblee.

03 **Vraag van de heer Danny Pieters aan de eerste minister over "de investeringsaftrek met betrekking tot de veiligheid" (nr. P173)**

03 **Question de M. Danny Pieters au premier ministre sur "la déductibilité des investissements en matière de sécurité" (n° P173)**

03.01 **Danny Pieters** (VU&ID): Mijnheer de eerste minister, voorzitter, geachte collega's, het kernkabinet zou beslist hebben de aftrek voor investeringen door bedrijven op het vlak van de veiligheid op te trekken van 3,5% tot 13,5%. Dat is geen geringe maatregel, waarvan wij het principe kunnen onderschrijven, maar wij vragen ons af of het hier weer gaat om een sympathieke kreet dan wel om een doordachte maatregel. Met andere woorden, is het geen "Gutt-reaction" op de problemen die samenhangen met een aantal ramkraken omdat men ziet dat de overheidsdiensten niet kunnen voldoen aan hun verplichtingen inzake het beveiligen van de bevolking en van de ondernemingen? Privatiseert men de beveiliging daarom maar? Laat men ze daarom over aan de betrokken ondernemingen zelf?

Ik stel mijn vragen gewoon om te begrijpen wat er beslist is, omdat wij daarover niet veel informatie hebben kunnen vinden op een andere manier, en ook om de ernst waarmee de beslissing genomen is in te schatten.

Ten eerste, mijnheer de eerste minister, geldt de maatregel voor alle bedrijven? Uit uw communicatie meen ik te begrijpen dat dit inderdaad het geval is. Maar wanneer u een cadeau geeft van 3,5% of 13,5% voor alle investeringen inzake veiligheid in een geheel andere context dan de ramkraken – ik denk bijvoorbeeld aan de beveiliging van grote petrochemische complexen – gaat het om een zeer grote uitgave. Hebt u in de middelen daarvoor voorzien?

Ten tweede, u zegt dat voor KMO's een gespreide regeling mogelijk is. Ik had graag geweten of daar hetzelfde tarief van 13,5% geldt, of zijn er hogere tarieven in het geval van een gespreide investeringsaftrek?

Ten derde, de aftrek wordt op 13,5% gebracht op voorwaarde dat er een kwaliteitsattest wordt afgeleverd. Dat attest zou worden afgeleverd door een expert van de lokale politie. Als het gewoon gaat om het beveiligen van een winkel tegen ramkraken kan ik dat begrijpen. Maar geldt dat ook voor een groot petrochemisch bedrijf? Dan legt u wel een heel grote financiële verantwoordelijkheid bij een expert van de lokale politie.

Ten vierde en tot slot, waarom kan die aftrek ook niet gelden voor

03.01 **Danny Pieters** (VU&ID): Selon une décision récente du cabinet restreint, la déduction pour investissement en matière de sécurité pour les sociétés sera portée de 3,5 à 13,5%. S'agit-il là d'une décision réfléchie? Le gouvernement réagit-il à la vague d'attaques à la voiture-bélier par une privatisation de la sécurité parce que la police n'est pas à la hauteur?

La mesure s'applique-t-elle à toutes les entreprises? Dans l'affirmative, il s'agit d'une dépense considérable. Les moyens nécessaires à cet effet ont-ils été dégagés? Une déduction étalée serait possible pour les PME. Dans ce cas, le même tarif ou un tarif plus élevé s'applique-t-il? La déduction est subordonnée à la délivrance d'une attestation de qualité par un expert de la police locale. Ne s'agit-il pas là d'une responsabilité trop lourde? Pourquoi la mesure ne s'applique-t-elle pas aux particuliers?

individuen die maatregelen nemen voor hun beveiliging? Kan er niet in een belastingaftrek voorzien worden die correspondeert met de investeringsaftrek?

03.02 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Mijnheer de voorzitter, ik zal overwegen om het laatste punt dat de heer Danny Pieters aanhaalt uit te voeren, maar dan evolueren wij uiteraard naar een veel ruimere maatregel dan dewelke wij tot op heden hebben genomen. Ik ben niet ongevoelig voor zijn suggestie die erop neerkomt om in de toekomst de maatregel uit te breiden tot iedereen die terzake een inspanning levert.

De maatregel zoals hij nu is geconcipieerd en die trouwens zal worden voorgelegd aan het Parlement als onderdeel van de kleine programmawet, die normaal nog wordt besproken naar aanleiding van de eerste begrotingscontrole van februari-maart, is specifiek gericht op bedrijven en zelfstandigen. Dat kunnen zowel vennootschappen zijn – hierbij is de eerste vraag meteen beantwoord – als zelfstandige ondernemers die geen handelsvennootschap hebben.

De bedoeling is de investeringsaftrek op te trekken tot hetzelfde niveau als andere investeringsaftrekken. Voor milieuvriendelijke investeringen bijvoorbeeld geldt thans ook een aftrek van 13,5%. Welnu, wij hebben gezorgd voor een gelijkschakeling, in die zin dat ook investeringen ter bevordering van de veiligheid naar rato van 13,5% aftrekbaar zijn.

Om ervoor te zorgen dat niet om het even welke investeringen die iemand meent te moeten doen, vallen onder de investeringsaftrek, werden driehonderd technopreventieve adviseurs in de politiezones ermee gelast om ter plaatse te evalueren en desgevallend een positief advies uit te brengen over een investering die bijvoorbeeld helpt tegen criminaliteit, bijvoorbeeld ramkraken, of ter bevordering van de veiligheid. Dat is de filosofie van de maatregel.

Deze maatregel heeft uiteraard ook te maken met de winst die het bedrijf of de zelfstandige boekt. Er kan tot een plafond van 13,5% worden afgetrokken van de belastingen, maar er werd wel voorzien in de mogelijkheid om een overdracht te doen op de volgende jaren. De aftrek is 13,5% van de totale investeringskosten en die is dus overdraagbaar wanneer de winst niet hoog genoeg zou zijn om de volledige investeringsaftrek te genieten.

Het is een degelijk systeem en ik meen overigens dat het veiligheidlabel, dat aan de ondernemingen en de zelfstandigen zal worden gegeven, in de toekomst door de verzekeraars zal worden aangewend. Op dat vlak is een overleg aan de gang om de verzekeringspremie voor betrokkenen te doen dalen.

De voorlopige raming van de kostprijs is beperkt. Volgens ons zal de kostprijs zich situeren tussen 2,2 en 2,3 miljoen euro. Dat is uiteraard een eerste raming bij de start van de maatregel. Indien de maatregel succesvol is, dan zal de budgettaire impact groter zijn. Bovendien zal die mede worden verwerkt in de begrotingscontrole.

03.03 **Danny Pieters** (VU&ID): Mijnheer de eerste minister, dat u overweegt om dat ook op particulier vlak te doen, verdient toch

03.02 **Guy Verhofstadt**, premier ministre: Cela vaudrait la peine d'envisager d'appliquer cette mesure également aux particuliers mais elle serait alors beaucoup plus vaste et aurait d'énormes conséquences budgétaires. Cette mesure concerne en effet toutes les sociétés et les entreprises indépendantes. Elle sera insérée dans une petite loi-programme lors du contrôle budgétaire.

Dès à présent, les investissements visant à améliorer la sécurité pourront être déduits, à l'image de ceux qui visent à protéger l'environnement. Les 300 experts qui sont déjà à l'œuvre pourront être mis à contribution pour l'évaluation des investissements. La déduction pour investissement peut être répartie si l'investissement n'a pas été réalisé d'une seule traite en raison d'un revenu insuffisant. Une concertation est actuellement organisée avec le secteur des assurances pour examiner si le label de sécurité octroyé pourrait faire évoluer à la baisse le montant des primes d'assurances.

A l'heure actuelle, nous disposons d'une marge budgétaire de 2,2 à 2,3 millions d'euros. Si cette mesure est synonyme de succès, une augmentation du budget pourrait être envisagée. En tout état de cause, cette question sera abordée lors des discussions relatives au budget.

03.03 **Danny Pieters** (VU&ID): Il est intéressant que le premier

overweging. Misschien moet dat worden meegenomen in de voor de rest niet zo gelukkige mededeling van een nieuwe programmawet. Als u er toch een maakt, kunt u dat thema misschien meenemen.

ministre envisage également de faire bénéficier les particuliers de cette mesure.

03.04 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: (...)

03.05 **Danny Pieters** (VU&ID): Dat zou de eerste keer zijn. Ik meen, mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, dat u toch eens moet overwegen om daarop een maximumlimiet te zetten omdat u anders voor de heel grote bedrijven een cadeau organiseert dat helemaal niet beantwoordt aan de zorg. De beveiligingsmaatregelen voor een petrochemisch complex is iets anders dan het fenomeen waartegen u wilt reageren, maar zij gaan er ook van profiteren. Ik denk dat dit niet uw bedoeling kan zijn.

03.05 **Danny Pieters** (VU&ID): Peut-être devrait-il toutefois fixer un montant maximal pour les entreprises, sans quoi les grandes sociétés se verront octroyer un cadeau trop important. J'aimerais que le ministre m'expose ultérieurement les modalités précises de l'étalement de la déductibilité pour les PME.

Mijn vraag inzake de spreiding was misschien een te technische vraag, maar daarvoor reserveer ik graag een latere mogelijkheid om een antwoord te krijgen van u. Hoe zal dat worden verspreid? Men zegt dat het voor KMO's kan worden verspreid. Ik heb niet gehoord wat uw antwoord daarop was, maar ik denk dat u mij deze technische uitleg later wel zult kunnen geven.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 **Vraag van de heer Hans Bonte aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over "de terugvorderingen van de RSZ-bijdragen in het kader van de Renault-wet" (nr. P174)**

04 **Question de M. Hans Bonte à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur "la récupération des cotisations ONSS dans le cadre de la loi Renault" (n° P174)**

04.01 **Hans Bonte** (SP.A): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, wij zijn met de onderzoekscommissie aan het einde gekomen van de analyse van wat al eens het grootste sociale drama inzake tewerkstelling van de voorbije decennia wordt genoemd, met name het faillissement van Sabena. Intussen moeten we onder ogen durven zien dat ook vandaag opnieuw heel wat faillissementen aan de gang zijn. Overal in het land – zowel in het Noorden als in het Zuiden – vinden opnieuw sociale drama's plaats. Ik meen dat we de plicht hebben ons daartegen maximaal te wapenen. Ik wens u in herinnering te brengen dat ik destijds, als indiener van de zogenaamde Renault-wet en tijdens de bespreking daarvan, nogal heb gepleit om bedrijven die hun poorten sluiten om elders hun activiteiten onder te brengen, te bestraffen door het terugvorderen van toegekende steun, onder andere de genoten RSZ-steun. Men zou die steun kunnen terugvorderen wanneer bedrijven delokaliseren om speculatieve redenen.

04.01 **Hans Bonte** (SP.A): Actuellement, on observe à nouveau une forte hausse du nombre de faillites et de fermetures d'entreprises. A l'époque de la fermeture de Renault, j'avais déjà suggéré au ministre de sanctionner les entreprises qui ferment un de leurs établissements pour le délocaliser en les obligeant à rembourser les aides publiques qu'elles ont reçues. Or, le pouvoir exécutif ne s'est pas encore attelé à cette réforme. Quand comptez-vous prendre une initiative dans ce sens?

Wij hebben destijds, als wetgever, de bevoegdheid gegeven aan de uitvoerende macht om daarvan werk te maken. Tot nu toe is dit niet gebeurd. Ik wil nog maar eens vragen in welke mate u daarvan nog werk kan of wil maken tijdens deze legislatuur.

04.02 Minister **Laurette Onkelinx**: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Bonte, uiteraard hebt u absoluut gelijk. Zoals u hebt gezegd, hebben de sociale partners mij gevraagd zelf de Renault-wet aan te vullen. Zij hebben geen akkoord gevonden. Na uw eerste interpellatie heb ik de sociale partners opnieuw ondervraagd, zonder succes. Ik kom dus

04.02 **Laurette Onkelinx**, ministre: Les partenaires sociaux ont en effet demandé à compléter eux-mêmes la loi Renault, mais n'y sont pas parvenus. C'est la

morgen in de Ministerraad met een wetsontwerp.

raison pour laquelle je présenterai demain un projet de loi au Conseil des ministres.

04.03 Hans Bonte (SP.A): Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor haar antwoord. Het is inderdaad een van die dossiers waarin wij vanuit het Parlement en ook vanuit de regering proberen stappen voorwaarts te zetten, maar die een beetje botsen op verdeeldheid bij de sociale partners. Ik denk dan ook dat u overschot van gelijk heeft om als uitvoerende macht in te gaan op de suggestie van dit Parlement, en ook effectief probeert een wetgevend initiatief voor te bereiden. Ik dank u daarvoor.

04.03 Hans Bonte (SP.A): Le dossier se heurte à la division qui règne entre les partenaires sociaux et s'éternise. Il est positif que la ministre prenne enfin une initiative.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

05 Vraag van mevrouw Joke Schauvliege aan de minister van Binnenlandse Zaken over "de bewaking van het koninklijk paleis in Brussel" (nr. P175)

05 Question de Mme Joke Schauvliege au ministre de l'Intérieur sur "la garde du palais royal de Bruxelles" (n° P175)

05.01 Joke Schauvliege (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ongeveer een week geleden is een jonge man erin geslaagd binnen te dringen in de tuinen van het koninklijk paleis. Hij is er zelfs in geslaagd tot bij het koninklijk paleis te komen. Er is niemand komen opdagen. Geen enkele alarminstallatie trad in werking. Er was geen enkele bewaking te zien.

05.01 Joke Schauvliege (CD&V): Il y a une semaine, un jeune homme a réussi à franchir le mur du palais royal pour traverser le jardin jusqu'aux fenêtres. Aucune surveillance n'était visible, bien que 200 fonctionnaires de police soient libérés pour garder le Palais royal. Le système de surveillance électronique aurait été défaillant. C'est grave. Comment est-ce possible? Le ministre a-t-il connaissance des problèmes concernant le système de sécurité? Quelles mesures compte-t-il prendre?

Uw eigen woordvoerder heeft in de pers verklaard dat hij niet begrijpt hoe zoiets is kunnen gebeuren. Naar verluidt zijn er 200 politiemensen vrijgemaakt voor de bewaking van het koninklijk paleis. De woordvoester van het koninklijk paleis heeft in de pers toegegeven dat er problemen geweest zijn met het veiligheidssysteem en met een elektronisch systeem dat niet werkt. Zij voegde eraan toe dat men bezig is deze mankementen te herstellen. Het is niet de eerste keer dat dit gebeurt. Ik heb een aantal opzoekingen verricht. In 2001 heeft iemand zonder slag of stoot kunnen inbreken in de woning van prins Laurent. Dit is, mijns inziens, een zeer ernstige zaak.

Mijnheer de minister, hoe is het mogelijk dat de jonge man zo maar de tuin van het koninklijk paleis kan binnendringen en aan de ramen van het koninklijk paleis kan komen zonder dat er een alarminstallatie in werking treedt en zonder dat er bewaking opduikt? Bent u op de hoogte dat er beveiligingsproblemen zijn geweest? Bent u op de hoogte dat het elektronisch systeem van het koninklijk paleis op een bepaald ogenblik heeft gefaald? Welke maatregelen zult u nemen om te voorkomen dat dergelijke zaken in de toekomst nog gebeuren?

05.02 Antoine Duquesne, ministre: Monsieur le président, la garde du Palais royal est assurée par un détachement de sécurité de la police fédérale. Ce détachement important assure des gardes fixes de contrôle d'entrée et dispose de brigades d'intervention. Il existe de surcroît un certain nombre de mesures de sécurité passive. En l'espèce, je puis vous garantir leur fonctionnement. Une alarme que tout Bruxelles entendra n'est pas nécessaire pour que le service

05.02 Minister Antoine Duquesne: De bewaking van het koninklijk paleis wordt verzekerd door een veiligheidsdetachement van de federale politie. Daarnaast bestaat een aantal passieve veiligheidsmaatregelen, dat in dit

d'intervention soit informé.

Cela étant, d'après les renseignements précis et techniques qui m'ont été transmis et que je ne répéterai pas ici, je pense en effet que ce système pourrait être amélioré. Depuis 1994, il y a eu 17 tentatives d'intrusion au Palais royal qui, très heureusement, n'ont débouché sur rien. D'un point de vue symbolique, il s'agit d'un incident malheureux même s'il n'a porté nullement à conséquence, si ce n'est celui d'attirer l'attention d'un point de vue technique en matière de sécurité passive sur la nécessité d'améliorer le dispositif.

J'ai chargé les services spécialisés de la police fédérale de faire des suggestions pour compléter le dispositif existant qui se trouve devant le Palais du côté des jardins, là où un petit mur peut être franchi allègrement.

geval afdoende was.

Sinds 1994 werden 17 pogingen ondernomen om in het koninklijk paleis binnen te dringen. In dit geval ging het om een onbetekenend incident, maar met een sterke symboolwaarde, dat de aandacht heeft gevestigd op de noodzaak de passieve veiligheidsmaatregelen te verbeteren. Ik heb de federale politie belast met een onderzoek naar dit probleem.

05.03 Joke Schauvliege (CD&V): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het betreft hier toch wel een zeer ernstige zaak. Na 11 september ging u er alles aan doen om ervoor te zorgen dat er geen enkele aanslag zou kunnen worden gepleegd. Een week geleden slaagt er iemand in zomaar ongezien en zonder enige reactie de tuin van het koninklijk paleis binnen te dringen. Daarnet hebt u gezegd dat dat bij u een belletje heeft doen rinkelen. Dat is toch wel laat. Ik vind dit zeer opmerkelijk en een ernstige zaak: voor iemand die echt van plan is een aanslag te plegen in ons land, is dat toch een van de doelwitten die men zal proberen te bereiken. Als iemand met slechte bedoelingen op datzelfde moment, vorige week maandag, het koninklijk paleis was binnengedrongen, had hij daar zomaar een aanslag kunnen plegen. Ik vind dat een zeer ernstige zaak. Blijkbaar zijn er daarvoor 200 federale politieagenten vrijgemaakt. Zij slagen er echter niet in het koninklijk paleis goed te bewaken. U geeft meer en meer geld aan de politie, maar blijkbaar werkt ze niet. Uw beleid faalt op dat vlak. Het is niet de eerste keer dat wij dat vaststellen. In Brakel kunt u blijkbaar wel extra personeel inschakelen, maar het Koninklijk Hof, de monarchie van ons land beschermen, daarin slaagt u niet eens.

05.03 Joke Schauvliege (CD&V): Au lendemain du 11 septembre, le ministre avait annoncé qu'il mettrait tout en œuvre pour empêcher que des attentats ne soient commis sur notre territoire. Mais on peut apparemment pénétrer par effraction au Palais royal alors que celui-ci serait l'une des premières cibles choisies par des terroristes. J'ajoute que deux cents agents n'ont pas réussi à garantir la sécurité du Palais. Quid si l'auteur de ces faits avait été mal intentionné? La conclusion s'impose d'évidence: la politique suivie par le ministre en matière policière est un échec cuisant.

05.04 Antoine Duquesne, ministre: Encore un mot, madame, car vous m'avez écouté mais vous ne m'avez pas entendu. Il y a eu une réaction, et la personne n'a pas été très loin. A vous entendre, on a l'impression d'une menace exceptionnelle. Il n'en est rien! Le dispositif a fonctionné, la personne n'a pas pu aller très loin et n'a quasiment pas pu s'approcher du mur du Palais royal. Cela étant, on peut encore améliorer les choses.

05.04 **Minister Antoine Duquesne**: U hebt niet begrepen wat ik heb gezegd. Er werd wel degelijk gereageerd. Die persoon is niet ver geraakt. Niettemin zijn de zaken zeker voor verbetering vatbaar.

05.05 Joke Schauvliege (CD&V): Mijnheer de minister, ik kan alleen vaststellen dat de persoon die dat heeft gedaan, nooit is ondervraagd en nooit is aangesproken. Blijkbaar heeft hij zelf die stap gezet. Hij heeft ook een brief geschreven naar de minister van Justitie, waarop hij nog niet eens een antwoord heeft gekregen. Ik kan alleen maar ernstige vragen daarbij hebben.

05.05 Joke Schauvliege (CD&V): L'intrus n'a jamais été interrogé. Il a écrit personnellement au ministre de la Justice, sans jamais recevoir la moindre réponse.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

06 **Question de M. Jean-Jacques Viseur au ministre de l'Intérieur sur "l'envoi d'une circulaire du ministre flamand de l'Intérieur concernant la langue des convocations électorales" (n° P176)**

06 Vraag van de heer Jean-Jacques Viseur aan de minister van Binnenlandse Zaken over "de verzending van een omzendbrief van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden over de taal van de oproepingsbrieven voor de verkiezingen" (nr. P176)

06.01 Jean-Jacques Viseur (cdH): Monsieur le président, monsieur le ministre, vous êtes, en tant que ministre de l'Intérieur, responsable de la tenue de toutes les opérations électorales et vous avez notamment la responsabilité de veiller à ce que la loi soit respectée en ce qui concerne l'envoi des convocations aux électeurs. Par ailleurs, vous avez, en vertu du principe "speciales generalibus derogant", la tutelle spécifique des communes en la matière, puisqu'elles agissent non pas comme agents décentralisés mais comme agents déconcentrés de l'autorité fédérale.

C'est dire que la circulaire qui a été adressée par le ministre flamand des Affaires intérieures aux bourgmestres des six communes à facilités est illégale en soi puisque, là, la tutelle générale doit céder le pas à la tutelle que vous exercez comme ministre de l'Intérieur. Mais au-delà de cette illégalité, la question qui se pose, qui vous a été posée et qui vous sera, je le crains, posée régulièrement dans les prochaines semaines est la suivante.

Quelles sont les mesures que vous comptez adopter pour faire respecter la loi, pour protéger les bourgmestres qui désireraient exécuter les lois linguistiques de mesures de rétorsion et pour empêcher que les bourgmestres qui voudraient appliquer la circulaire du ministre Van Grembergen ne transgressent la loi? Envisagez-vous, comme cela a été dit à d'autres moments, l'envoi d'un commissaire spécial pour aider les communes à respecter cet élément important de la procédure électorale?

Je vous remercie.

06.02 Antoine Duquesne, ministre: Monsieur le président, lorsque la date des élections sera officielle – ce qui n'est pas encore le cas –, c'est-à-dire après la publication au Moniteur belge de l'arrêté royal qui portera convocation des électeurs au scrutin, je publierai, ainsi que je l'ai déjà annoncé très clairement dans cette assemblée la semaine dernière, une circulaire confirmant sur ce point la jurisprudence constante de la commission permanente de contrôle linguistique, à savoir, que les convocations électorales doivent être établies dans ces communes dans la langue que le destinataire utilise ou dont il a demandé l'emploi dans ses rapports avec l'autorité locale.

J'ajoute d'ailleurs que je n'ai pas fait preuve d'imagination en la matière, puisque j'ai repris les mêmes circulaires que pour les élections communales et provinciales qui étaient elles-mêmes reprises de la circulaire de mon honorable prédécesseur, le ministre Van den Bossche, pour l'organisation des élections du 13 juin 1999.

Je n'ai aucune raison d'envoyer un commissaire spécial car je ne doute pas un seul instant que les communes concernées

06.01 Jean-Jacques Viseur (cdH): Als minister van Binnenlandse Zaken bent u verantwoordelijk voor het houden van alle kiesverrichtingen en met name, voor de naleving van de wet betreffende de verzending van de oproepingsbrieven voor de verkiezingen. U oefent bovendien een specifiek toezicht uit op de gemeenten, die in casu als gedeconcentreerde – en niet gedecentraliseerde – diensten van de federale overheid optreden. De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden wil tussenbeide komen om de gemeenten te verplichten de circulaire "Peeters" toe te passen en beroept zich daarvoor op het algemeen toezicht dat hij op de gemeenten uitoefent. Het specifiek toezicht moet primeren op het algemeen toezicht. Welke vergeldingsmaatregelen zal u nemen ten aanzien van de burgemeesters die de circulaire van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden zouden willen toepassen? Overweegt u een bijzonder commissaris te sturen?

06.02 Minister Antoine Duquesne: Zodra de datum van de verkiezingen officieel is, zal ik een omzendbrief opstellen waarin de vaste rechtspraak van het VCTT terzake wordt bevestigd en die oplegt dat de kiesbrieven worden opgestuurd in de taal die de bestemmeling gebruikt of waarvan hij het gebruik bij de plaatselijke overheid heeft aangevraagd. Die tekst zal overeenstemmen met de omzendbrief die ik heb verspreid naar aanleiding van de gemeentelijke en provincieraadsverkiezingen evenals met de omzendbrief die mijn voorganger de heer Van den Bossche voor de verkiezingen van 13 juni 1999 heeft genomen. Er

respecteront mes instructions qui sont conformes à la loi.

Je rappelle à cet égard que le ministre de l'Intérieur ne dispose plus de la tutelle sur ces communes comme c'était le cas auparavant.

Il me serait dès lors légalement impossible de mettre en œuvre une tutelle coercitive.

Enfin, je considère que la circulaire du ministre flamand des Affaires intérieures est nulle et non avenue car son auteur est manifestement incompétent. Non seulement, l'organisation des élections législatives relève de mes attributions mais, en outre, il ressort clairement de l'article 129, paragraphe 2, de la Constitution que l'emploi des langues dans les communes de Bruxelles-Capitale et dans celles qui sont dotées d'un régime linguistique spécial, parmi lesquelles les communes périphériques, continue à relever de la compétence de l'autorité fédérale.

Monsieur Viseur, vous êtes un juriste patenté et bien informé. Vous devez donc savoir que le Conseil d'Etat a en outre clairement posé dans sa jurisprudence que l'autorité administrative ne peut pas, sous le couvert de circulaires, édicter de véritables décisions exécutoires qui ajoutent à la réglementation en vigueur. Je tiens les références à votre disposition.

Les communes de la périphérie ne doivent donc pas appliquer les directives contenues dans cette circulaire. Je dois vous dire que j'ai décidé de me porter partie intervenante dans les recours qu'introduiraient ces communes contre ladite circulaire, en invoquant, entre autres, l'article 16bis de la loi spéciale du 8 août 1980 de réforme institutionnelle et insérée dans la loi spéciale du 13 juillet 2001, prise en exécution des accords du Lambertmont.

Comme vous le savez – je le répète à toutes fins utiles –, cette disposition énonce en effet que les décrets, règlements et actes administratifs des Régions et des Communautés ne peuvent porter atteinte aux garanties existantes au 1er janvier 2002 dont peuvent se prévaloir les francophones dans les communes de la périphérie bruxelloise.

06.03 Jean-Jacques Viseur (cdH): Je ne peux qu'approuver la mâle déclaration. Je suis moins certain que vous ne puissiez pas intervenir par un autre moyen que par une circulaire. En tout cas, j'espère qu'une fois que votre circulaire sera sortie, vous veillerez dans cette matière pour laquelle vous êtes responsable, au cas où il y aurait des bourgmestres récalcitrants, au respect de la loi par les communes concernées.

dient geen commissaris te worden gestuurd omdat ik ervan overtuigd ben dat de burgemeesters mijn instructies zullen naleven. De minister van Binnenlandse Zaken beschikt niet meer over het toezicht over die gemeenten en kan geen dwingend toezicht uitoefenen. De omzendbrief van de Vlaamse minister van Binnenlandse Zaken is van nul en generlei waarde. Ik ben bevoegd voor de organisatie van de parlementsverkiezingen en krachtens artikel 129, paragraaf 2 van de Grondwet, blijft de federale overheid bevoegd voor het gebruik van de talen in de randgemeenten. Bovendien kan de bestuurlijke overheid op grond van een omzendbrief geen uitvoerbare beslissingen uitvaardigen die de regelgeving uitbreiden. De gemeenten hoeven de circulaire van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden dus niet na te leven. Ik heb beslist eventueel in rechte op te treden aan de zijde van de gemeenten die beroep zouden instellen tegen de circulaire, met name op grond van artikel 16bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, dat een garantie vormt tegen de schending van de faciliteiten die in de gemeenten van de Brusselse rand worden toegekend.

06.03 Jean-Jacques Viseur (cdH): Ik kan het met die krachtige beslissing enkel maar eens zijn. Ik ben er niet van overtuigd dat u over geen andere actiemiddelen dan de circulaire beschikt. Als u met weerspannige burgemeesters wordt geconfronteerd, hoop ik dat u er alles zal aan doen om de wet te doen naleven.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

07 Question de M. Richard Fournaux au ministre des Affaires sociales et des Pensions sur "la campagne de publicité des Mutualités socialistes" (n° P177)

07 Vraag van de heer Richard Fournaux aan de minister van Sociale Zaken en Pensioenen over

"de reclamecampagne van de Socialistische Ziekenfondsen" (nr. P177)

07.01 Richard Fournaux (cdH): Monsieur le président, ma question a pour objet la campagne publicitaire de la mutualité socialiste auprès de l'opinion publique, que ce soit sur les ondes radiophoniques, dans les gares de chemin de fer ou les stations de métro, campagne qui vante les services que la mutualité socialiste peut rendre à la population, dans le cadre des dernières dispositions que le gouvernement a prises. Celles-ci sont naturellement louables, personne n'oserait dire le contraire. Je trouve cependant un peu curieux que cette campagne ait lieu à la veille d'échéances électorales bien précises. Les mutualités socialistes ont plus de chance que nous car on associe clairement le nom des mutualités socialistes avec d'autres concepts. *(Interruption du ministre Flahaut).*

Ce sont d'autres que moi qui ont abandonné notre nom, je vois que M. Flahaut a très bien compris de quoi je parlais!

Au-delà de la petite polémique que l'on pourrait avoir sur l'opportunité pour une mutualité de mener une campagne publicitaire juste avant les élections législatives, la question de fond est de savoir si l'esprit dans lequel les mutualités ont été créées est compatible avec le lancement de campagnes de publicité pratiquement mercantiles pour offrir des services comme s'il s'agissait de produits commerciaux alors qu'il s'agit de services que l'État rend à tout citoyen via les mutuelles et non l'inverse.

J'aurais voulu connaître votre opinion à ce sujet, monsieur le ministre, et avoir votre sentiment sur la nécessité éventuelle de se pencher sur la manière dont les mutualités peuvent lancer des campagnes de publicité, que ce soit avant, pendant ou après les élections, sur des sujets qui à mon avis dépassent largement l'aspect mercantile.

07.02 Frank Vandenbroucke, ministre: Monsieur le président, sur le fond, je confirme que toutes les mutualités ont le droit de faire de la publicité et elles en font. A ce sujet, je renvoie, entre autres, à l'article 43 quater de la loi du 6 août 1990 relative aux mutualités et aux unions nationales de mutualités qui définit ce qu'il faut entendre par publicité.

Le contrôle du respect de cette législation est une compétence de l'Office de contrôle des mutualités. En tant que ministres des Affaires sociales, j'estime ne pas avoir à énoncer de jugement sur la nature ou le contenu de la publicité à laquelle se réfère l'honorable membre et dont je n'ai, par ailleurs, pas une connaissance complète.

07.03 Richard Fournaux (cdH): Monsieur le président, la réponse du ministre est évidemment intelligente puisqu'il s'en tient au texte législatif mais je crois, monsieur le ministre, qu'il ne faut pas prendre les gens pour des idiots. La majeure partie des Belges qui ne sont pas socialistes ont compris que l'on utilisait la proximité d'élections législatives pour faire passer des messages qui, dans certains milieux, passent très bien.

Pour ma part, je tiens à dire que si un jour un prochain gouvernement – mais à mon avis avec un gouvernement arc-en-ciel,

07.01 Richard Fournaux (cdH): De reclamecampagne die momenteel door de Socialistische Ziekenfondsen wordt gevoerd, lokt heel wat reacties uit. Het is eigenaardig dat een ziekenfonds waarvan de benaming zo duidelijk naar het socialisme verwijst, vlak voor de verkiezingen op die manier naar buiten treedt. Werden de ziekenfondsen opgericht om commercieel getinte campagnes te voeren? Zou men zich niet moeten buigen over de manier waarop ziekenfondsen dergelijke campagnes vóór, tijdens of na de verkiezingen kunnen voeren?

07.02 Minister **Frank Vandenbroucke**: Alle ziekenfondsen hebben het recht reclame te maken. Artikel 40*quater* van de wet van 6 augustus 1990 bepaalt wat onder reclame moet worden verstaan en stelt een controleregeling in. Ik mag mij daarin niet mengen.

07.03 Richard Fournaux (cdH): De minister houdt zich aan de wettekst. Men moet de mensen echter niet voor de gek houden. De meeste Belgen, die geen socialist zijn, hebben wel degelijk begrepen wat het echte doel van die campagne is. Ik vind dat inopportuun en abnormaal.

ce sera impossible, monsieur Reynders – veut se pencher sur la question de savoir s'il est sain que les mutualités puissent lancer ainsi des campagnes publicitaires, qui plus est à la veille des élections législatives, vous aurez un partenaire pour en discuter. J'estime, en effet, que ce n'est ni opportun ni normal que les mutualités se lancent dans des campagnes publicitaires, comme s'il s'agissait de vendre des machines à lessiver ou que sais-je encore.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

08 **Samengevoegde vragen van**

- de heer Peter Vanhoutte aan de minister van Landsverdediging over "de oorlogsvoorbereiding in Irak" (nr. P178)

- de heer Karel Van Hoorebeke aan de minister van Landsverdediging over "de veiligheidsmachtigingen (Irak)" (nr. P179)

08 **Questions jointes de**

- M. Peter Vanhoutte au ministre de la Défense sur "les préparatifs de guerre en Irak" (n° P178)

- M. Karel Van Hoorebeke au ministre de la Défense sur "les habilitations de sécurité (Irak)" (n° P179)

08.01 **Peter Vanhoutte** (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, eerst en vooral wil ik duidelijk stellen dat wij met onze fractie de moedige Belgische houding zowel op het niveau van de Verenigde Naties als op het niveau van de NAVO volledig en van harte ondersteunen.

Daarnaast blijven er natuurlijk nog vragen over de indirecte steun, die wij de facto op basis van een aantal verdragen leveren, met name de doortocht van Amerikaans materieel door ons land om via Antwerpen naar Irak verscheept te worden.

Graag vernam ik wat dienaangaande de stand van zaken is en welke procedures daarbij worden gevolgd.

08.01 **Peter Vanhoutte** (AGALEV-ECOLO): Les Verts se félicitent de l'attitude courageuse de la Belgique dans la crise irakienne, à l'égard tant des Etats-Unis que de l'OTAN. Toutefois, nous nous interrogeons sur l'aide indirecte que notre pays fournit sur la base de certains accords aux Américains en leur permettant le libre passage dans le cadre de leurs transports de troupes par le port d'Anvers. Le ministre peut-il faire le point de la situation en cette matière? Quelles procédures sont-elles suivies à cet égard?

08.02 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister van Landsverdediging, ik verwijs naar de vraag die ik vorige week in de plenaire vergadering heb gesteld aan de eerste minister in verband met de toegang tot het bilateraal akkoord dat in 1971 zou zijn afgesloten tussen de Verenigde Staten en België. De eerste minister heeft toen geantwoord dat de toelichting omtrent dat document die namiddag door u verstrekt zou worden in de speciale senaatscommissie, waarin leden zitten die een veiligheidsmachtiging hebben. Kort nadien heb ik via de pers een krantenartikel gelezen waarbij onder meer Agalev-senator Michiel Maertens, daarin gesteund door senator Thijs, zich heel erg boos heeft gemaakt over het feit dat u geen uitleg zou hebben gegeven over de inhoud. Senator Maertens en mevrouw Thijs hebben dat in de pers beweerd. Dat is toch ernstig, want dat zijn twee ernstige mensen. Zeker iemand van Agalev kan toch zomaar niet onder de vloermat geveegd worden. U zou geen uitleg hebben gegeven over de inhoud van dat bilateraal verdrag.

Mijnheer de voorzitter, ik verwijs ook naar u. Het is toch een element

08.02 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): La semaine dernière, le premier ministre a dit que l'accord bilatéral de 1971 constitue le fondement du libre passage que la Belgique doit accorder à l'armée américaine pour ses transports de troupes sur notre territoire vers le port d'Anvers. Il avait également dit que le ministre Flahaut fournirait de plus amples précisions à la commission compétente du Sénat, dont les membres possèdent une habilitation de sécurité. Les sénateurs Maertens et Thijs ont déclaré dans les journaux que le ministre Flahaut n'avait fourni aucune explication sur cet accord

van parlementaire democratie dat het Parlement controle kan uitoefenen op datgene wat door de regering wordt afgesloten. Sommige professoren zeggen zelfs dat het bilateraal akkoord via de Kamer bekrachtigd had moeten worden.

Mijn vragen zijn dus, ten eerste, hebt u uitleg gegeven in de senaatscommissie over die zaak; ten tweede, wanneer gaat er nu eindelijk duidelijkheid worden gegeven omtrent de inhoud van dat bilateraal verdrag en, ten derde, kunnen wij dat verdrag ter beschikking krijgen?

De **voorzitter**: Ten gronde staan de vragen met elkaar in verband.

08.03 André Flahaut, ministre: Monsieur le président, mesdames, messieurs, un transit de matériel a été organisé à travers le pays. Cela représentait une trentaine de trains de 20 barges ainsi que des convois par camions. Il s'agit de transits de matériel de logistique, de génie et de support médical. D'autres transits vont également bientôt se faire ou sont en cours.

La base légale pour le transit de troupes de l'OTAN par le territoire belge est, en première instance, l'article 185 de la Constitution qui précise "qu'aucune troupe étrangère ne peut être admise au service de l'Etat, occuper ou traverser le territoire qu'en vertu d'une loi".

Il y a eu ensuite la loi du 11 avril 1962 qui autorise, en application de cet article de la Constitution, le transit de troupes de pays de l'OTAN, dans les conditions fixées dans des accords d'exécution à conclure avec des gouvernements intéressés. Ensuite, en exécution de ces articles légaux et en tenant compte des accords au niveau de l'OTAN conclus à Londres en 1951 et du "Host Nation Support Agreement" qui y est lié, un accord de base a été signé en 1971 avec les Etats-Unis. Celui-ci règle la préparation et l'exécution d'une ligne de ravitaillement américaine à travers la Belgique. Cet accord a été signé par la Belgique, représentée par le ministre des Affaires étrangères de l'époque, M. Harmel. Une convention de 1994, conclue au niveau de l'Etat major de la Défense, règle les aspects techniques et administratifs de cet accord. Cet accord règle le transport de personnes et de biens en temps normal comme en temps de crise et ce sont donc ces procédures qui ont été suivies. Une procédure supplémentaire a été appliquée. Elle visait à autoriser, suite à la demande des Américains, l'installation, par leurs propres services, d'un camp de transit au quartier Westakkers dans la commune de Sint-Niklaas.

C'est que nous faisons aujourd'hui. Il ne s'agit donc nullement d'un support ou d'un soutien. Nous veillons, par notre attitude, à ce que ce transit, en vertu des accords internationaux conclus, se fasse dans les meilleures conditions de sécurité, également pour nos ressortissants, car cela représente un problème de sécurité en termes de circulation et de bon acheminement. Il ne s'agit pas ici d'un quelconque engagement de la Belgique dans les opérations de préparation de la guerre que font les Etats-Unis aujourd'hui. Cela doit être clair! L'attitude du gouvernement – et le premier ministre l'a répété la semaine dernière – s'inscrit pleinement dans les résolutions de l'ONU. Elle réclame une deuxième résolution et également que les inspecteurs de l'ONU puissent faire leur travail dans les meilleures conditions. Cette attitude est aussi celle adoptée par

lors de la réunion en question.

Qu'en est-il exactement? Va-t-on faire la lumière sur la portée de cet accord? Les membres de la Chambre peuvent-ils prendre connaissance de ce traité?

08.03 **Minister André Flahaut**: We moeten het transport van het materieel door het land organiseren. Een dertigtal treinen en vrachtwagencolonnas met logistieke steun voor de genie en medische hulpmiddelen zijn reeds door ons land gereden. Er zullen nog andere konvooien volgen.

De doorvoer van NAVO-troepen wordt geregeld in artikel 185 van de Grondwet, de wet van 11 april 1962, een overeenkomst met de NAVO van 1951 en een overeenkomst met de Verenigde Staten van 1971. Een conventie van 1994 bepaalt de technische en administratieve aspecten van deze doorvoer. Deze procedures werden gevolgd evenals een latere procedure die voortvloeit uit een akkoord waardoor de Verenigde Staten een militaire basis in Sint-Niklaas kunnen vestigen.

Wij zullen erop toezien dat alles op het stuk van de veiligheid in de beste omstandigheden verloopt. Dit betekent geenszins dat België betrokken is bij de voorbereidingen van de oorlog tegen Irak. Het Belgisch standpunt ligt in de lijn van het beleid dat de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties voert. België schaart zich achter het standpunt van Frankrijk, Duitsland en Luxemburg. Het betreurt het standpunt van bepaalde Europese landen die er een andere mening op nahouden. Het zwak defensiebeleid van Europa is nadelig voor de vrede.

certaines pays européens, comme la France, l'Allemagne et le Luxembourg. Nous campons sur cette prise de position. Il est d'ailleurs regrettable de constater aujourd'hui, par la prise de position de certains pays, que l'Europe s'est divisée à cet égard. Je dirais qu'une des premières victimes de cette problématique irakienne est sans doute l'Europe et en particulier l'Europe de la Défense.

En ce qui concerne les informations, je les ai données la semaine dernière – mais vous savez que parfois les gens sont distraits – à la commission de Suivi des opérations militaires.

Le président de la commission peut en attester. Je lui ai également dit que j'étais disponible, comme je le suis depuis le début de la législature, pour expliquer ce que nous allons faire en Afghanistan et ce que nous faisons au Kosovo et en Belgique au cours de certaines opérations militaires ou de soutien. Je suis prêt à le faire encore pour les autres demandes qui seraient formulées dans le futur. Toutefois, il faudrait que les sénateurs soient présents et/ou attentifs. A titre d'information, lors de l'exercice de préparation de synthèse concernant notre présence en Afghanistan auquel j'avais invité l'ensemble des membres de la commission de suivi du Sénat, ainsi que l'ensemble des membres de la commission de la Défense de la Chambre, j'ai dû constater la seule présence hier à Florennes, sous la neige et la tempête, du président de la commission de suivi du Sénat en la personne de M. Mahoux, ce que je regrette.

08.04 Peter Vanhoutte (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord.

Wat uw eerste element over de transporten betreft, verzoeken wij u toch uitermate voorzichtig te zijn. Met name de Duitse VN-ambassadeur heeft immers onlangs verklaard dat er een flagrante overtreding zou zijn van het volkerenrecht indien er geen tweede VN-resolutie zou komen die een rechtvaardiging zou bieden voor een eventuele inval in Irak en de Verenigde Staten dus op eigen houtje Irak zouden binnenvallen. Ik zou u dus aanraden om er heel nauwlettend op toe te zien dat ook het internationaal recht ten gronde en in al zijn aspecten wordt gerespecteerd.

Mijn laatste bemerking betreft de recente geruchten over het isolement waarin ons land, Duitsland en Frankrijk zouden verkeren ten opzichte van de Verenigde Staten en de rest van Europa. Niet ons land, niet Duitsland en Frankrijk isoleren zich van de rest van de wereld, mijnheer de minister, het is de rest van Europa dat zich, samen met de Verenigde Staten, isoleert van het gezond verstand.

08.05 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik ga ervan uit dat u vandaag voor deze Kamer de werkelijkheid hebt geschetst. We moeten er dus van uitgaan dat zowel Agalev-senator Maertens als mevrouw Erika Thijs ofwel verstrooid ofwel afwezig waren op het ogenblik dat u uw uitleg hebt gegeven. Gisteravond hoorde ik ook dat er in de twee commissies voor de Landsverdediging, waar ik geen deel van uitmaak, buiten de voorzitter niemand aanwezig was.

Ik heb deze informatie vorige week al eens gegeven tijdens de opvolgingscommissie voor militaire zaken van de Senaat. Ik heb gezegd dat ik bereid was uit te leggen wat we in Afghanistan, Kosovo en België tijdens bepaalde militaire of ondersteuningsoperaties zullen doen. Daarvoor moeten de parlementsleden wel aanwezig zijn en luisteren.

08.04 Peter Vanhoutte (AGALEV-ECOLO): Je souhaite tout de même inciter le ministre à la prudence en ce qui concerne l'autorisation des transports américains. Le représentant allemand aux Nations Unies a récemment déclaré qu'une éventuelle attaque américaine contre l'Irak ne faisant pas l'objet d'une seconde résolution des Nations Unies serait contraire au droit international des peuples. On entend de toutes parts que la Belgique, l'Allemagne et la France seraient isolées face aux Etats-Unis et aux huit pays européens qui leur ont accordé leur soutien. C'est pourtant tout le contraire: les autres pays se sont isolés en refusant d'adopter la seule attitude dictée par le bon sens.

08.05 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Apparemment, les sénateurs Maertens et Thijs n'étaient pas attentifs ou ont écouté d'une oreille distraite les explications données par le ministre Flahaut au sujet de cette convention.

Ik aanvaard vandaag uw verklaring. Mijnheer de minister voor de Landsverdediging, ik wil u echter toch vragen wat er nu zo geheim is aan het bilateraal akkoord van 1971? Waarom krijgen we van dat akkoord geen inzage? U zegt niet wanneer die troepen komen en op welke manier. Iemand van de haven van Antwerpen heeft mij nochtans gezegd dat zij al maanden op voorhand wisten dat die trafieken zouden gebeuren. Geheimhouding daaromtrent was er dan toch niet. Wat staat er in dat bilateraal verdrag dat wij niet mogen weten en kennen? Ik zou u willen vragen daarover eens na te denken. Ik zal er u immers binnenkort over ondervragen.

Mijnheer de kamervoorzitter, ik vind dat u moet waken over de parlementaire democratie en over het controle- en inzagerecht van de parlementsleden. Ik zal de minister van Landsverdediging binnenkort opnieuw over deze kwestie ondervragen. Hij moet mij bij die gelegenheid maar eens uitleggen wat er precies zo geheim aan dat verdrag is dat het Parlement het niet mag kennen en inzien.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hoorebeke, ik moet u, ten eerste, zeggen dat wij diverse indicaties krijgen, bijvoorbeeld in het Comité P of in het Comité I. In bepaalde gevallen zijn wij niet bij machte om iets mede te delen. De andere partner – wie het ook weze, bijvoorbeeld een buitenlandse partner – legt immers voorwaarden op, zoals kwalificaties en dies meer, aan diegenen die van deze ultrageheime documenten kennis willen nemen. Het is bilateraal en contractueel. Men moet dus ook het akkoord hebben van de andere partij.

Ten tweede, ik heb de afgelopen tijd verschillende technieken gebruikt. Zo heb ik recent nog gevraagd aan de leden om sommige documenten te gaan inkijken en er geen kopie van te nemen. Er bestaan dus gradaties. U hebt gezien dat ik een document van de minister van Binnenlandse Zaken ter inzage heb gelegd. Er bestaan dus verschillende gradaties in dat inzagerecht. Doordat ik nogal veel met het Comité P en het Comité I bezig ben, weet ik dat we in die comités soms geconfronteerd worden met een probleem met buitenlandse inlichtingendiensten. Als zij niet akkoord gaan dat er bij ons iemand anders, die niet over de nodige certificaten beschikt, die documenten inkijkt, krijgen wij daar een bilateraal probleem. Ik zeg u dat enkel ter informatie. Ik ben echter maximaal geneigd om de parlementsleden inzage in documenten te geven, dat weet u.

08.06 **André Flahaut**, ministre: Monsieur le président, je voudrais rappeler brièvement que le premier ministre, en ce début de législature, a proposé aux chefs de groupe de cette assemblée qui le souhaitent de se faire investir d'un certificat de sécurité; ceci permettrait de me libérer en quelque sorte d'une obligation à laquelle je suis tenu par le droit international. Les documents sont classifiés au niveau de l'OTAN et au niveau international; pénalement, j'en suis responsable. Je ne peux donc pas répondre aux questions qui me sont posées de même que je ne peux pas donner l'accès à ces documents à des personnes qui ne disposent pas du degré de sécurité parce qu'elles ne l'ont pas demandé.

Je me demande ce que cet accord peut bien avoir de si particulier pour que l'on fasse autant de mystères. D'un autre côté, au port d'Anvers, on s'attendait depuis des mois à des mouvements massifs des troupes américaines. Je reviendrai sur ce dossier. Cela fait partie de la mission de contrôle des députés.

Le **président**: Lors des discussions relatives à certains documents en réunion des Comités R et P, le partenaire étranger qui fournit des informations classées exige fréquemment le secret. En cas de convention bilatérale, l'autre partenaire peut poser des exigences contractuelles.

J'ai déjà régulièrement permis à des parlementaires de consulter certains documents à condition qu'il n'en soit fait aucune photocopie et qu'il ne soit pris aucune note. Je préconise un droit de consultation aussi large que possible.

08.06 **Minister André Flahaut**: Bij de aanvang van de zittingsperiode had de eerste minister voorgesteld dat de fractieleiders een veiligheidsmachtiging zouden aanvragen, wat mij in staat zou hebben gesteld vrijuit te spreken, maar niemand heeft een dergelijke aanvraag gedaan. Ik kan de gestelde vragen dan ook niet beantwoorden.

De **voorzitter**: Het is een debat waard binnen de Kamer.

08.07 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik denk dat we daar inderdaad aandacht aan moeten schenken. Mijnheer de minister, we moeten toch ook weten of dat bilateraal verdrag of het internationaal recht inderdaad verbiedt dat kenbaar te maken. Wij moeten nu voortgaan op uw verklaringen. U bent een zeer geloofwaardig man. Ik heb daar dus geen probleem mee. Ik heb echter wel de neiging om alles ook te toetsen aan de hand van de teksten.

Mijnheer de voorzitter, kan ons een juridische analyse worden voorgelegd? Welke zijn de gronden waarom dit geheim moet worden gehouden? Ik richt mij dan ook tot u, mijnheer de voorzitter. U moet toch eens de mogelijkheid overwegen om de parlementsleden inzage te geven in het document, evenwel zonder dat we daar kopieën of nota's van mogen nemen. Dit gaat in op de openbaarheid van documenten die u zo veel mogelijk propageert.

De **voorzitter**: Ik weet dat sommige fractieleiders – ik meen dat het de heer Coveliers was – dit in de mededeling over Kleine Brogel hebben gevraagd en gekregen. Andere fractieleiders stelden om redenen die niet onbelangrijk zijn dat indien zij iets vernemen en ze er niet over mogen spreken, dit ook een probleem is. Ik ben het met u eens dat dit ernstig moet worden besproken.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

09 Vraag van mevrouw Magda De Meyer aan de minister van Justitie over "het computerspel "Postal 2"" (nr. P180)

09 Question de Mme Magda De Meyer au ministre de la Justice sur "le jeu vidéo "Postal 2"" (n° P180)

09.01 Magda De Meyer (SP.A): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, mijn vraag gaat inderdaad over het computerspelletje Postal 2. De kat werd de bel omgebonden door een gemeenteraadslid van ons uit Oostende. Hij wond zich op over het feit dat er onder andere homo's worden afgeslacht in dat spelletje. Het gaat uiteraard niet alleen over homo's. Het gaat ook over dikke mensen, drugsverslaafden, weerloze dieren. Van alles en nog wat kan daar naar hartelust worden afgeschoten door een dolgedraaide postbode. Dat kan met alle mogelijke middelen, met scharen, bijlen, jerrycans, brandende lucifers, gecatapulteerde wagens en dergelijke. De makers prijzen het spel aan als het hardste en meest realistische spel ooit.

Er is al heel veel inkt gevloeid over de gewelddadigheid van die computerspelletjes. Ik herinner me dat een aantal jaren geleden het onderzoeks- en informatiecentrum van de verbruikersorganisaties nog een onderzoek heeft gedaan naar Mortal Combat. Dat was destijds een zogenaamd gewelddadig spelletje. Mortal Combat is een spelletje voor doetjes vergeleken met Postal 2. Ik wil maar zeggen dat de grens zich steeds meer en meer verlegt. We hebben onlangs nog het drama in Columbine gehad. Een jonge scholier schoot hier een aantal van zijn medeleerlingen op een wilde en woeste wijze af. Hij deed dat in de stijl van videospelletjes. Niemand zegt dat het daardoor komt. Er zijn hele psychologische referaten over volgeschreven. Het is in elk geval zo dat al die gewelddadige spelletjes hoe dan ook de grens verleggen.

08.07 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Je souhaiterais m'assurer que la convention de 1971 pose effectivement des exigences en matière de confidentialité. Voilà qui doit être épluché juridiquement. Je me demande également si le président n'est pas prêt à envisager d'autoriser l'accès à ce document, à condition que cette démarche se limite à un droit de consultation.

09.01 Magda De Meyer (SP.A): *Postal 2* est un jeu pour ordinateur d'une extrême violence qui vient d'être mis sur le marché. Au cours du jeu, des homosexuels, des personnes obèses, des animaux sans défense, des toxicomanes, etc. sont violemment assassinés par un personnage devenu fou apparaissant sous les traits d'un facteur. Le producteur indique qu'il s'agit du jeu pour ordinateur le plus dur et le plus violent du marché.

Le ministre Verwilghen a annoncé qu'il ordonnerait une enquête. Selon le journal *Gazet van Antwerpen*, il est même possible d'intervenir en déposant simplement une plainte pour infraction à la loi sur les pratiques du commerce. Quel est le point de vue du ministre à ce propos?

U hebt dan ook – mijns inziens terecht – aangekondigd dat u een onderzoek gaat instellen. U weet dat het spelletje ondertussen verboden is in Australië. Vandaag lees ik echter toch in Gazet van Antwerpen dat het onderzoek eigenlijk niet nodig is. We zouden immers perfect nu reeds kunnen optreden op basis van de wet op de handelspraktijken. We zouden kunnen zeggen dat dit soort spelletjes de andere spelletjes in diskrediet brengen en dat ze zo ver gaan dat ze oneerlijke concurrentie zijn ten opzichte van wel tolereerbare spelletjes.

Mijn vraag is dan ook of we nog een zoveelste onderzoek moeten doen. Kan er niet nu reeds ingegrepen worden? Kunnen we niet het goede voorbeeld van Australië volgen?

09.02 Minister **Marc Verwilghen**: Mijnheer de voorzitter, mevrouw De Meyer, ik was geneigd om te zeggen dat het met de computerspelletjes gesteld is zoals met de smaken en de kleuren. Wat in dit spel wordt vertoond is echter toch wel van een uiterst laakbare kwaliteit. Het enige waarover ik mij verbaas, is het feit dat er een voorganger is. We spreken nu over Postal 2. Dit wil dus zeggen dat er ook een eerste versie bestaat. Deze eerste versie heeft weinig of geen reacties uitgelokt in tegenstelling tot deze versie.

Ten eerste, ik heb een advies gevraagd aan de Federal Computer Crime Unit. Zij zijn vertrouwd met deze materie en kunnen ons dus meedelen of het een ernstige tekortkoming is en of er al dan niet moet worden opgetreden. Ten tweede, er is natuurlijk ook het onderzoeks- en informatiecentrum van de verbruikersorganisaties, dat advies zal uitbrengen.

Mijn eerste benadering is dat de ouders toezicht moeten uitoefenen en dat de producenten rekening zouden moeten houden met een aantal minimumvoorwaarden voor men dergelijk spel aanbiedt.

Is het noodzakelijk om daarvoor bijkomend juridisch op te treden of te legifereren? Ik zou zeggen neen. Ik denk niet dat het nodig is. In elk geval, indien het wel nodig is, dan vraag ik dat daarvoor geen nieuwe kwalificatie tot stand komt. We zullen dat moeten inpassen in wat nu bestaat. Ik wacht in elk geval de adviezen af vooraleer verder iets te ondernemen. Ik kan uw vraag alleen maar aangrijpen om de ouders te waarschuwen en de producenten aan te zetten tot meer redelijkheid.

09.03 **Magda De Meyer** (SP.A): Mijnheer de minister, kunt u ons, ten eerste, een timing geven? Binnen welke periode kunnen we de adviezen en studies verwachten?

Ten tweede, kan ook het bestaande nieuwe instrument van de antidiscriminatiewet hier enig soelaas bieden?

09.04 Minister **Marc Verwilghen**: Ten eerste, wat de timing betreft, heb ik gevraagd mij zo spoedig mogelijk advies te bezorgen.

Ten tweede, of de nieuwe wetgeving inzake de strijd tegen de discriminatie van toepassing zal zijn, zal blijken uit het advies. Er zal blijken of er inbreuken zijn vastgesteld en of het desgevallend

09.02 **Marc Verwilghen**, ministre: Tous les goûts et les couleurs sont dans la nature. Cela vaut également pour les jeux informatiques. D'une part, il est clair que le contenu du jeu *Postal 2* est écœurant voire même répréhensible. D'autre part, il s'agit d'une deuxième version. Il en existe donc une première qui n'a guère engendré de réaction. En tout premier lieu, il incombe aux parents de surveiller les activités de leurs enfants mineurs et au producteur de tenir compte d'un nombre minimum de normes de décence. Nous avons demandé l'avis de la *Federal Computer Crime Unit* de la police fédérale ainsi que celui du Centre de Recherche et d'Information des Organisations de consommateurs au sujet de ce jeu. Une initiative du législatif me semble en l'espèce superflue. Nous souhaitons attendre de connaître l'avis de ces deux instances avant de prendre une décision quant à une éventuelle action juridique.

09.03 **Magda De Meyer** (SP.A): Quand le ministre pense-t-il recevoir ces avis? En attendant, la loi antidiscrimination ne peut-elle être invoquée?

09.04 **Marc Verwilghen**, ministre: J'ai demandé de communiquer le plus tôt possible ces avis qui feront apparaître si la loi antidiscrimination s'applique ou non.

inbreuken op deze wet betreft.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

10 Vraag van de heer Filip De Man aan de minister van Justitie over "de uitzending van de Islamitische radio in Brussel waar een fatwa werd herhaald" (nr. P181)

10 Question de M. Filip De Man au ministre de la Justice sur "l'émission de la radio islamique à Bruxelles à l'occasion de laquelle une fatwa a été une nouvelle fois proclamée" (n° P181)

10.01 **Filip De Man** (VLAAMS BLOK): Mijnheer de minister, wij hebben een paar dagen geleden mogen vernemen dat een islamitische zender in Brussel een fatwa herhaald heeft die nogal kwalijk klinkt als men mag geloven wat in de pers staat. Met name al degenen die de jihad tegenhouden worden met de dood bedreigd. Ik zou dus willen weten wat het optreden zal zijn van de minister van Justitie. De man die zelf verantwoordelijk is voor het uitzenden van de fatwa is in de cel opgesloten, voornamelijk omdat hij de inspecteurs nog eens met de dood had bedreigd.

Mijn vragen aan de minister zijn de volgende.

Ten eerste, is het zo dat hij ervoor gezorgd heeft dat de webstek van de Arabisch-Europese Liga van het internet is verdwenen? Dat zou een goed voorteken zijn, want mijn tweede vraag is of hij er ook voor gaat zorgen dat die fundamentalistische zender in Brussel uit de ether verdwijnt. Ten derde, zal hij van zijn positief injunctierecht gebruikmaken om ook de verantwoordelijken van die zender – dus niet alleen de journalist die onze inspecteurs met de dood bedreigt maar ook de verantwoordelijken van de zender As Salam – voor de rechter te laten vervolgen?

10.02 Minister **Marc Verwilghen**: Mijnheer De Man, ik zal antwoorden op de drie vragen maar de antwoorden zijn totaal gelijklopend en het ene aan het andere verbonden. Ten eerste, ik zal mijn positief injunctierecht niet moeten aanwenden omwille van het feit dat er een gerechtelijk onderzoek is bevolen op verzoek van de procureur des Konings te Brussel. Dit gerechtelijk onderzoek heeft aanleiding gegeven tot een aanhouding, aanhouding die bevestigd is door de raadkamer. Afhankelijk van het restant van het gerechtelijk onderzoek zullen er ook maatregelen genomen worden indien het op basis van de gegevens van het onderzoek noodzakelijk blijkt die maatregelen te treffen.

10.03 **Filip De Man** (VLAAMS BLOK): Mijnheer de minister, mijn vraag was dus of u ook de verantwoordelijken zou laten vervolgen. Alleen de reporter die de doodsbedreigingen heeft geuit vind ik niet voldoende. Uw collega Duquesne heeft trouwens al verschillende keren gezegd dat die zender zich bezondigt aan antisemitische uitlatingen, haatproepen en dergelijke meer. Het is dus niet de eerste keer dat die zender uit de bocht gaat. Mijn vraag is dus – ik herhaal het – waarom u de verantwoordelijke of verantwoordelijken niet allemaal laat verhoren en eventueel vervolgen. Waarom laat u die zender niet eenvoudig uit de ether halen omdat hij al maandenlang, om niet te zeggen jarenlang, dingen de ether instuurt die absoluut niet kunnen. Ten slotte wou ik u voor één keer proficiat wensen met wat u blijkbaar hebt gedaan of wat uw diensten blijkbaar

10.01 **Filip De Man** (VLAAMS BLOK): Voici quelques jours, un reporter d'une radio islamiste bruxelloise a réitéré son appel à la fatwa contre tout adversaire du djihad. Après qu'il a également menacé de mort quelques inspecteurs, il a été écroué.

A l'évidence, le ministre a réussi à rayer de la Toile le site web de la LAE. Ne pourrait-il pas réduire aussi au silence cette radio islamiste en faisant usage de son droit d'injonction positive afin, d'autre part, de poursuivre en justice les responsables de cette radio?

10.02 **Marc Verwilghen**, ministre: Je n'ai pas besoin de recourir à mon droit d'injonction positive car l'instruction est en cours à la requête du procureur du Roi de Bruxelles et la chambre du conseil a confirmé l'arrestation du reporter concerné. L'instruction indiquera si d'autres mesures sont nécessaires.

10.03 **Filip De Man** (VLAAMS BLOK): Le ministre poursuivra-t-il également les responsables? Et autorisera-t-il cette radio à continuer à émettre?

hebben gedaan ten overstaan van de webstek van de AEL. Blijkbaar is die niet meer op het internet te vinden. Is dat uw werk? Hebt u daar de hand in?

10.04 Minister **Marc Verwilghen**: Mijnheer de voorzitter, ik ga op de essentie van de vraag antwoorden en de essentie van de vraag is niet dat er momenteel één persoon is aangehouden wiens aanhouding ook bevestigd is door de raadkamer. Dat betekent niet dat daarmee het gerechtelijk onderzoek is afgesloten en dat ook slechts één persoon het onderwerp uitmaakt van dit gerechtelijk onderzoek. U zal begrijpen dat ik over een lopend gerechtelijk onderzoek moeilijk meer inlichtingen kan verschaffen, terwijl het essentieel is dat deze nu in het besloten karakter van het geheime vooronderzoek hun beslag krijgen.

10.04 **Marc Verwilghen**, ministre: Ce n'est pas parce que l'on n'a arrêté qu'une seule personne que l'instruction n'est pas menée à grande échelle. Je ne puis vous communiquer de plus amples informations tant que l'instruction n'est pas terminée.

10.05 **Filip De Man** (VLAAMS BLOK): We hopen dat we er toch nog iets meer van horen want het probleem blijft dat die zender nog altijd aan het uitzenden is, mijnheer de minister. We komen erop terug.

10.05 **Filip De Man** (VLAAMS BLOK): En attendant, la radio incriminée continue d'émettre.

De **voorzitter**: Mijnheer de minister, u blijft toch hier? Ik heb straks een aantal wetsontwerpen voor u.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

11 **Question de M. François Bellot au ministre des Finances sur "la taxation par la France des bières fortes" (n° P182)**

11 **Vraag van de heer François Bellot aan de minister van Financiën over "de Franse belasting op sterke bieren" (nr. P182)**

11.01 **François Bellot** (MR): Monsieur le président, monsieur le ministre, le 27 novembre dernier, l'Assemblée nationale française adoptait un amendement à la loi de financement de la sécurité sociale, en prévoyant une cotisation spéciale frappant les bières fortes à raison de 200 euros par hectolitre, ce qui correspond à un montant de cotisation supérieur à la valeur de la bière se trouvant dans les bouteilles.

11.01 **François Bellot** (MR): Op 27 november 2002 heeft de Franse nationale Assemblée een amendement op de wet betreffende de financiering van de sociale zekerheid aangenomen dat een bijzondere heffing van 200 euro per hectoliter bier invoert. De maatregel was gericht tegen een Nederlands biermerk dat momenteel echter nog altijd goed wordt verkocht. Sinds 2 januari geldt die discriminerende maatregel ook voor Belgische bieren. Als het de bedoeling is alcoholisme tegen te gaan, moet erop worden gewezen dat Belgische bieren weinig alcohol bevatten in vergelijking met Franse wijn en dat zij moeten worden gesavoureed. De Belgische regering heeft tegen die maatregel geprotesteerd. De Confederatie der Brouwerijen van België heeft een klacht ingediend en ikzelf, als burgemeester van een gemeente waar trappistenbier wordt gebrouwen, heb eveneens

Ce projet a suivi un parcours relativement tortueux. Au départ, le but de cette cotisation était de lutter contre une bière batave connue sous le nom de "8/6". Je constate que, depuis l'adoption de cette disposition, cette bière ne s'appelle plus "8/6" mais "7/9" et est toujours vendue sur le marché français.

Cela étant dit, les bières belges spéciales sont frappées depuis lors par cette mesure et les douanes françaises ont appliqué les dispositions, dès le 2 janvier 2003, ce qui a entraîné des conséquences importantes pour nos brasseries.

Cette mesure est disproportionnée et discriminatoire. En effet, le degré d'alcool de la plus forte des bières belges reste toujours bien inférieur à celui de toutes les boissons françaises, dont le vin en particulier. De plus, la quantité d'alcool importée en France dans les bières spéciales représente à peine 1/10.000 de l'alcool total consommé dans ce pays.

Si nous pouvons comprendre l'objectif, c'est-à-dire la lutte contre la consommation immodérée d'alcool, nous savons tous, en Belgique,

que les bières spéciales sont des bières à déguster et non à consommer en grandes quantités.

Le gouvernement belge s'est insurgé contre cette mesure et la Confédération belge des brasseurs a déposé une plainte. En tant que bourgmestre de ma ville où l'une des célèbres trappistes est brassée, j'ai déposé une plainte auprès de la Commission européenne, plainte qui a été enregistrée et confirmée tout récemment.

Donc, monsieur le ministre, eu égard à ces dispositions qui ont tout de même un impact économique relativement important, pouvez-vous m'indiquer ce que vous comptez faire pour accélérer la procédure devant la commission? En effet, chacun sait qu'en général, ces procédures sont longues. Par ailleurs, y a-t-il des mesures de réparation que vous souhaitez demander au gouvernement français, voire même adopter des contre-mesures concernant toutes les boissons importées en Belgique?

11.02 Didier Reynders, ministre: Monsieur le président, monsieur Bellot, nous avons évidemment, en son temps, pris connaissance de la mesure adoptée en France. Je puis vous assurer que notre première réaction a été de nous adresser aux autorités françaises, ce que le premier ministre a fait à l'égard de son collègue, Jean-Pierre Raffarin. Pour ma part, j'ai écrit – je possède une copie ici – le 20 décembre dernier à M. Francis Mer, mon collègue des Finances et de l'Economie pour lui faire part de notre incompréhension face à cette mesure qui venait frapper essentiellement nos bières fortes.

Des concertations ont eu lieu avec le secteur, avec les fédérations des brasseurs. Je rencontrerai leurs représentants lundi prochain encore. Qu'avons-nous convenu? Je rencontrerai à Paris, mardi prochain, Francis Mer, afin de déterminer dans quelle mesure il est possible de revenir sur ce genre de décision. Il est évident que si la décision française pouvait être revue, nous en resterions là sur la base des bonnes relations entre nos deux Etats. Si ce n'est pas le cas – vous l'avez signalé – des plaintes sont envisagées ou ont déjà été introduites auprès de la Commission européenne.

Bien entendu, j'examinerai alors avec les professionnels du secteur comment les aider à diligenter un certain nombre d'actions. C'est évident! Nous verrons également ce qu'il y a lieu de faire en tant qu'Etat pour réagir auprès de la Commission, voire éventuellement en prenant quelques mesures, que vous qualifiez de rétorsion, mais qui permettraient de rétablir un équilibre.

Cela étant, la première réaction a été de prendre contact avec les autorités françaises. J'espère que mardi prochain, il sera possible d'obtenir une réponse positive de la part de mon collègue de l'Economie et des Finances. Dans la négative, nous viendrions alors avec un autre type d'actions davantage en phase avec des procédures classiques auprès de la Commission européenne ou peut-être auprès du gouvernement ou du Parlement pour des mesures à prendre en Belgique à l'égard d'autres produits.

11.03 François Bellot (MR): Monsieur le président, monsieur le ministre, je vous remercie pour votre réponse. Vous me permettrez, à la sortie de l'hémicycle, de vous remettre, à destination de M. Mer, un petit coffret de bières d'abbaye afin qu'il les déguste et qu'il nous

een klacht bij de Europese Commissie ingediend. Wat zal u daartegen ondernemen? Overweegt u herstelmaatregelen?

11.02 Minister Didier Reynders: Eerst zal ik contact opnemen met de Franse overheid. Er werd op 20 december 2002 reeds een brief naar de heer Mer gestuurd. Ik zie hem op 4 februari om samen te onderzoeken hoe we deze beslissing kunnen herzien. Als het niet mogelijk is hier een positieve wending aan te geven, zal ik met de beroepsmensen uit de sector onderzoeken wat we als overheid kunnen doen om het evenwicht te herstellen.

11.03 François Bellot (MR): Ik zal u bij het buitengaan ter attentie van de heer Mer een kistje abdijbieren meegeven om te

fasse savoir dans quel état il se trouve ensuite. Cela représenterait l'action de toutes les brasseries d'abbaye, car un de mes collègues est également directement concerné puisque sur le territoire de sa commune est brassée une des cinq autres trappistes.

Le **président**: Votre président n'est pas non plus ignorant de ces choses!

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

12 Question de M. Claude Eerdekenes au ministre des Finances sur "la campagne publicitaire du Service public fédéral des Finances sur les diminutions d'impôt" (n° P183)

12 Vraag van de heer Claude Eerdekenes aan de minister van Financiën over "de reclamecampagne van de Federale Overheidsdienst Financiën over de belastingvermindering" (nr. P183)

12.01 **Claude Eerdekenes** (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, nous sommes très heureux d'avoir participé, en notre qualité de parlementaires, au vote de la loi sur la réforme fiscale qui assure à notre population de substantiels profits par une réduction des impôts. Ce vote a été décidé par la majorité arc-en-ciel. Il est en soi tout à fait normal que le service public fédéral puisse donner une information à ce propos.

Toutefois, nous recevons des critiques assez nombreuses de la part de personnes qui estiment que l'information telle qu'elle apparaît à la radio sous la forme de spots publicitaires sort manifestement de la campagne d'information classique et participerait, selon ces témoignages et ces plaintes, d'une forme de publicité personnelle en faveur du ministre à moins de quatre mois des élections. Voilà ce qu'affirment certains. Aussi, suis-je prudent en ce qui me concerne.

Toutefois, à l'audition de ces spots, on constate que le caractère informatif est très peu présent au travers du contenu et que c'est surtout l'aspect promotionnel qui est mis en valeur. Par ailleurs, il est fait référence au Père Noël, ce qui est quand même très symbolique des cadeaux que l'on offre en période de fin d'année.

Dès lors, à voir la façon dont cette campagne est menée, certains se demandent s'il ne s'agit pas d'une publicité électorale déguisée, lancée avant les élections.

Et finalement, certains se posent la question de savoir si, vraiment, c'est l'effet du hasard que ces spots publicitaires soient diffusés après une campagne d'information dans la presse écrite, sur fond bleu, comme par hasard la couleur du parti du ministre des Finances.

Mes questions sont les suivantes:

- Quel est le coût de cette campagne de promotion?
- Comment a-t-elle été organisée et sur base de quels critères?
- Quels sont les objectifs du cahier des charges dans le cadre de ce marché public?
- Cette campagne de promotion a-t-elle fait l'objet d'une demande d'information et d'une autorisation préalable de la commission mixte Chambre/Sénat sur les dépenses électorales?

12.02 **Didier Reynders**, ministre: Monsieur le président, je remercie

12.01 **Claude Eerdekenes** (PS): Aangezien ik met genoegen aan de stemming over de wet betreffende de fiscale hervorming heb deelgenomen, vind ik het normaal dat de federale overheidsdienst hiervoor reclame maakt. Toch zijn sommigen van mening dat de reclamespots die nu worden uitgezonden het kader van een klassieke reclamecampagne te buiten gaan en meer weg hebben van een persoonlijke campagne van de minister van Financiën omdat het informatieve aspect ervan ondergeschikt is aan het promotionele karakter met inbegrip van een verwijzing naar de kerstman. Sommigen vragen zich dan ook af of het hier niet gaat om verdoken kiespropaganda. Is het overigens louter toeval dat die reclameboodschap volgt op een advertentie in de geschreven pers met bovendien een blauwe achtergrond? Hoeveel kost de huidige campagne?

Op grond van welke criteria is zij op touw gezet? Wat was de opzet van het bestek? Werd de commissie voor de verkiezingsuitgaven over die campagne geraadpleegd en werd daartoe toestemming verleend?

12.02 **Minister Didier Reynders**:

M. Eerdekens de poser cette question. Cela nous permet, je crois, de tracer une des pistes pour l'avenir mais aussi de rappeler un certain nombre d'éléments. Je ne serai pas trop long, je vous rassure, mais je pense que c'est utile.

Premier élément, il est exact que nous avons voté et mis en œuvre sous cette législature une importante réforme fiscale. Je crois que plus personne n'en doute. Cette réforme, effectivement, a supprimé la cotisation de crise, a réindexé les barèmes fiscaux et fait baisser toute une série de tarifications d'impôts pour l'ensemble de nos concitoyens. C'est une excellente chose et je voudrais profiter de cette question pour remercier à nouveau tous les groupes qui soit ont voté pour, soit ne se sont pas opposés à cette mesure. Je crois que c'est légitime.

Deuxième élément, je voudrais remercier aussi les collègues au sein du gouvernement fédéral qui, avant même que je n'en prenne l'initiative, ont décidé de m'appuyer dans l'information à distribuer auprès de la population. Je vais prendre un exemple que je vais me permettre de remettre à M. Eerdekens qui pourra ainsi y réfléchir. Rassurez-vous, monsieur Leterme, il y en aura pour tout le monde. Par exemple, le secrétaire d'Etat à l'Energie a diffusé de manière très large, et je l'en remercie, par voie de poste, par voie de presse, pour un coût que je ne connais pas, une information sur une mesure spécifique qui est la déductibilité des investissements économiseurs d'énergie. Je suis ravi qu'un peu partout, on trouve en très grand "réduction d'impôts", c'est une très bonne nouvelle même si cela n'est pas sur un fond coloré de même nature que d'autres informations.

L'élément suivant concerne l'information diffusée par mon département. Vous aurez remarqué, et je vous remercie de l'avoir signalé, qu'il s'agit d'une information du service public fédéral Finances. Contrairement à d'autres informations que l'on entend régulièrement à la radio, il ne s'agit pas du ministre ou de la ministre, selon les cas. Il s'agit du service public fédéral, alors que toute une série d'autres informations qui passent la rampe du parlement fédéral sont diffusées avec en fin de message "message du ministre ou de la ministre". J'ai veillé à ce que ce soit une information du service public fédéral Finances.

Elément suivant, bien entendu, il s'agit d'une question de faux naïf. A-t-on soumis cette demande à la commission dite des dépenses électorales? On l'a non seulement soumise, mais j'ai une lettre qui est intéressante car elle ne date pas du père Noël, elle date de la nouvelle année. Le 31 décembre 2002, les deux présidents d'assemblée m'ont évidemment précisé qu'il n'y avait pas de problème à diffuser cette campagne. Il n'y avait pas de problème parce que les membres de cette commission, qui ont reçu l'information, ont, je présume, dans leur enthousiasme en faveur de la réforme fiscale, décidé qu'il n'y avait pas lieu de réagir. Cela a été le cas.

Quel est le coût de cette campagne? C'est là que je voudrais insister car je crois que M. Eerdekens a raison. Il faut garder un équilibre entre les messages que l'on diffuse et l'information. Il est vrai qu'à l'échelon fédéral, j'ai introduit une demande et j'ai obtenu l'autorisation. Le message est en cours et, dès demain, vous

Wij hebben inderdaad een belangrijke fiscale hervorming goedgekeurd en uitgevoerd, en ik sta erop alle fracties die zich er niet tegen hebben verzet, te bedanken. Bovendien bedank ik alle collega's die mij hebben geholpen de voor het publiek bestemde voorlichting uit te werken. Ik wil er meteen bij zeggen dat ik niet de enige ben die zo heeft gehandeld. De staatssecretaris voor Energie heeft informatie verspreid over de aftrekbaarheid van investeringen die tot energiebesparingen leiden. De door mijn departement verspreide informatie werd overigens namens de Federale Overheidsdienst Financiën en dus niet, zoals sommige andere informatie, namens de minister van Financiën verspreid. Die campagne is uiteraard het voorwerp geweest van een aanvraag bij de commissie voor de verkiezingsuitgaven die er geen enkel bezwaar tegen had. Het kostenplaatje van die campagne bedraagt 231.590 euro voor een advertentie in de geschreven pers en radiospots gedurende vijf dagen. Dit gezegd zijnde, heeft mijn Waalse collega van Financiën een aanvraag ingediend voor een reclamecampagne die tien keer duurder is dan die van het federaal departement en waarbij het niet uitgesloten is dat die campagne door de minister van Financiën zelf wordt ondertekend.

Ik verkies persoonlijk het toekennen van belastingverlagingen aan de belastingplichtigen.

Ik ben het volledig met u eens: men dient te voorkomen dat voor een persoon promotie wordt gemaakt en de campagnes in kwestie moeten evenredig zijn.

U weet dat ik eraan hecht dat de autonomie van de deelgebieden wordt gerespecteerd.

assisterez à la dernière journée de diffusion des spots radio, car c'est lié à la distribution des fiches de rémunération. Nous l'avons donc fait en attirant l'attention des contribuables sur ce point.

Le coût de la campagne est de 231.590 € pour une insertion dans la presse, couverture nationale, à laquelle vous avez fait allusion et des spots radio pendant cinq jours.

Je voudrais simplement partager un élément avec vous, pour simple réflexion. Je présume qu'on vous a interrogé de différentes régions de Wallonie, notamment, où vous êtes directement concerné.

J'ai reçu aujourd'hui – et j'en suis ravi car je suis pour l'information sur la baisse d'impôts quand elle est généralisée – la demande introduite par mon éminent collègue des Finances à la Région wallonne. Vous savez que la Région wallonne entreprend une réforme fiscale d'une importance considérable. A l'échelon fédéral, nous nous contentons de diminuer de 5 milliards € par an en moyenne l'impôt des personnes physiques.

A la Région wallonne, ils vont beaucoup plus loin. Ils diminuent la taxe TV-redevance et vont même parfois jusqu'à supprimer la taxe sur les déchets.

Pour votre information, dans cette demande de campagne publicitaire, deux choses devraient retenir votre attention.

D'abord, il n'est pas exclu que, contrairement à ce que je fais au niveau fédéral, ce ne soit pas le ministère qui soit indiqué mais le ministre. Je rejoins donc assez votre avis. Une inquiétude pourrait naître à ce sujet chez un certain nombre de nos concitoyens. Si vous pouvez avoir l'influence nécessaire pour corriger éventuellement le tir, il serait bon qu'on parle plutôt du ministère et non d'une personne, mais je sais qu'il s'agit d'un autre niveau de pouvoir.

Ensuite, en termes de coûts, je vais vous donner une simple comparaison. La campagne que l'on annonce – qui n'a rien à voir avec les élections vu qu'elle interviendra entre la mi-février et la mi-mars – va coûter 665.000 €. La croissance en Région wallonne est forte et il y a donc moyen de financer cette opération beaucoup plus facilement qu'au fédéral. Ce montant de 665.000 € représente 0.19 € par habitant. Si vous rapportez cela au pays, le calcul n'est pas compliqué, cela représente 2 millions € pour le fédéral.

Je dois vous avouer – mais c'est peut-être une méditation que je vous renvoie – que personnellement, j'ai préféré me limiter à une campagne d'information dix fois moins importante pour réserver la part supplémentaire à des diminutions d'impôts. Je suis convaincu que nos concitoyens préfèrent recevoir une facture fiscale moins lourde plutôt qu'un dépliant venant du ministère des Finances.

Dès lors, si vous pouvez nous aider à ramener ces choses dans les justes proportions, cela nous permettra peut-être – et je vous le confirme, puisque cela a été décidé en cabinet restreint cette semaine – d'aller encore plus loin avec de nouvelles mesures fiscales comme des déductions d'investissements en matière de sécurité, un encouragement – ce que souhaitent beaucoup de groupes – pour des entreprises qui souhaitent investir dans l'accueil

de la petite enfance, les crèches ou des aides à la rénovation des grandes villes.

Notre campagne a été autorisée par la commission des Dépenses, elle est très modeste en termes de coûts et elle promeut, au nom du département et non au nom du ministre, une mesure décidée très largement par le parlement.

Je partage tout à fait le sentiment de M. Eerdeken et probablement celui de très nombreuses personnes. Il faut éviter d'en faire une campagne de propagande individuelle. Si, comme je l'ai fait, on peut éviter à d'autres niveaux que le nom d'un ministre apparaisse, c'est une bonne chose. Il faut aussi éviter que la campagne soit disproportionnée.

Si vous me permettez cette comparaison, pour une diminution d'impôts probablement dix, vingt ou trente fois plus faible que ce que l'on fait au fédéral, mener une campagne d'information dix fois plus forte, c'est peut-être exagéré, mais vous connaissez mon souci de respecter l'autonomie des entités fédérées, pour ne pas en dire plus.

12.03 Claude Eerdeken (PS): Monsieur le président, je répondrai qu'en définitive, on prend un peu les citoyens pour des sots en pensant qu'ils ne savent pas ce que nous faisons. Tout le monde sait que cette réforme fiscale existe. Je ne nie pas l'utilité d'une campagne d'information à la Région ou au fédéral, mais à force de vouloir faire une surenchère d'information, cela finit par paraître, du moins à certains et dans une période comme celle-ci, comme participant d'une certaine forme de publicité électorale. Si ce n'est pour un ministre à titre personnel, c'est en tout cas pour le gouvernement, ressenti comme tel par ceux qui ne sont pas dans la majorité actuelle ou qui ne soutiennent pas le gouvernement arc-en-ciel. Il faut éviter de soupçonner la femme de César!

Cela dit, en termes de dépenses par la Région, ce n'est pas parce qu'on dépenserait immodérément à un autre niveau de pouvoir qu'on aurait le droit de gaspiller l'argent du contribuable. Personnellement, je préférerais que l'argent de toutes ces campagnes d'information puisse profiter à des œuvres humanitaires. Il y a suffisamment de détresse sur cette terre pour ne pas consacrer autant d'argent à une forme de publicité qui ne paraît pas fondamentalement indispensable.

Par contre, j'ai reçu comme tout le monde le dépliant publié par le secrétaire d'État à l'Énergie dans lequel figure une formule historique: "La meilleure énergie est celle qui n'est pas consommée." C'est comme si on disait: "La plus belle chanson est celle qu'on n'a pas encore composée" ou "Le meilleur président de la Chambre est celui qui n'est pas encore né", ou encore "Le meilleur footballeur est celui qui joue au basket"! A partir d'une phrase pareille, on pourrait vraiment s'amuser beaucoup! Les publicités de nos ministres risquent de susciter, de provoquer l'imagination des comiques qui réalisent des revues.

12.03 Claude Eerdeken (PS): Wie denkt dat de mensen niet weten wat we hier doen, heeft maar een laag petje van ze op.

De huidige campagne kan voor sommige mensen als verkiezingspropaganda overkomen. *La femme de César doit être au-dessus de tout soupçon!*

Wat mij betreft wordt dit geld beter aan een goed doel besteed.

Tot slot haal ik graag een zin aan die deel uitmaakt van de informatie die de Staatssecretaris voor Energie verspreidt: "De beste energie is de energie die nog niet is verbruikt". Dit zal ongetwijfeld de verbeelding prikkelen van de organisatoren van bepaalde revues.

Wetsontwerpen en wetsvoorstellen

Projets et propositions de loi

13 Wetsontwerp tot wijziging van sommige bepalingen van het Burgerlijk Wetboek en van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de bescherming van de goederen van de minderjarigen (geamendeerd door de Senaat) (1772/10 tot 14)

13 Projet de loi modifiant certaines dispositions du Code civil et du Code judiciaire en ce qui concerne la protection des biens des mineurs (amendé par le Sénat) (1772/10 à 14)

Dit wetsontwerp werd naar de commissie teruggezonden op 16 januari 2003.

Ce projet de loi a été renvoyé en commission le 16 janvier 2003.

Overeenkomstig artikel 68 van het Reglement wordt geen algemene bespreking in plenaire vergadering gewijd aan een wetsontwerp dat door de Senaat naar de Kamer is teruggestuurd, tenzij de Conferentie van voorzitters anders beslist.

Conformément à l'article 68 du Règlement, les projets de loi renvoyés à la Chambre par le Sénat ne font plus l'objet d'une discussion générale en séance plénière, sauf si la Conférence des présidents en décide autrement.

Le **président**: Mme Barzin renvoie à son rapport écrit.

Bespreking van de artikelen

Discussion des articles

De **voorzitter**:

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 66,4) **(1772/14)**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 66,4) **(1772/14)**

Het wetsontwerp telt 10 artikelen.

Le projet de loi compte 10 articles.

Er werden geen amendementen ingediend.

Aucun amendement n'a été déposé.

De artikelen 1 tot 10 worden artikel per artikel aangenomen.

Les articles 1 à 10 sont adoptés article par article.

13.01 Fred Erdman (SP.A): Mijnheer de voorzitter, ik wil even maar een kleine opmerking maken. De minister kan dit in de toekomst misschien eens rechtzetten. Wij hebben de problematiek opgelost voor ouders zodat ze geen machtiging meer moeten vragen om zich burgerlijke partij te stellen. Er schijnt nu een probleem te zijn van rolrecht voor andere machtigingen. De voogd, die een machtiging vraagt aan de vrederechter, moet geen rolrecht betalen terwijl ouders, die een machtiging vragen, wel rolrecht moeten betalen.

Als u dit eens even zou willen laten nakijken, mijnheer de minister.

13.01 Fred Erdman (SP.A): Les parents ne doivent plus demander d'autorisation pour se constituer partie civile. Il se poserait un problème en ce qui concerne le droit de mise au rôle pour d'autres autorisations. Le tuteur ne devrait plus payer de droit de mise au rôle lorsqu'il demande une autorisation, alors que les parents sont tenus de s'acquitter de ce droit. Le ministre peut-il justifier cette mesure?

13.02 Minister Marc Verwilghen: Mijnheer de voorzitter, op het gevaar af koud gepakt te worden door deze opmerking zal ik nagaan wat er van de kwestie is. Mij lijkt het normaal dat er een gelijksoortige berechtiging totstandkomt voor ouders en voogden. Ik zal dit nakijken en desgevallend de gepaste maatregelen nemen.

13.02 Marc Verwilghen, ministre: Il me paraît normal de traiter tuteurs et parents de la même manière. Je vais faire examiner la question.

De **voorzitter**: U laat dit nakijken waarvoor dank, mijnheer de minister van Justitie.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.
La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

14 Wetsontwerp tot wijziging van de artikelen 285 en 285bis van het Gerechtelijk Wetboek en tot invoeging van een artikel 43septies in de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken (geamendeerd door de Senaat) (1666/6)

14 Projet de loi modifiant les articles 285 et 285bis du Code judiciaire et insérant un article 43septies dans la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire (amendé par le Sénat) (1666/6)

Overeenkomstig artikel 68 van het Reglement wordt geen algemene bespreking in plenaire vergadering gewijd aan een wetsontwerp dat door de Senaat naar de Kamer is teruggestuurd, tenzij de Conferentie van voorzitters anders beslist.

Conformément à l'article 68 du Règlement, les projets de loi renvoyés à la Chambre par le Sénat ne font plus l'objet d'une discussion générale en séance plénière, sauf si la Conférence des présidents en décide autrement.

Bespreking van de artikelen **Discussion des articles**

De **voorzitter**:

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 66,4) **(1666/6)**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 66,4) **(1666/6)**

Het wetsontwerp telt 4 artikelen.
Le projet de loi compte 4 articles.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

De artikelen 1 tot 4 worden artikel per artikel aangenomen.
Les articles 1 à 4 sont adoptés article par article.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.
La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

15 Wetsontwerp tot openstelling van het huwelijk voor personen van hetzelfde geslacht en tot wijziging van een aantal bepalingen van het Burgerlijk Wetboek (overgezonden door de Senaat) (2165/1 en 2)

- Wetsvoorstel van de heer Francs Van den Eynde, mevrouw Alexandra Colen en de heren Gerolf Annemans en Bart Laeremans tot aanvulling van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de opnemng van het geslachtsverschil als huwelijksnorm (485/1 en 2)

- Wetsvoorstel van de heer Geert Versnick tot wijziging van de artikelen 144, 162 en 163 van het Burgerlijk Wetboek (692/1 en 2)

- Wetsvoorstel van mevrouw Kristien Grauwels tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek betreffende het homo-huwelijk (861/1 en 2)

- Wetsvoorstel van de heer Peter Vanvelthoven tot aanvulling van artikel 144 van het Burgerlijk Wetboek betreffende het huwelijk van personen van hetzelfde geslacht (1011/1 en 2)

- Wetsvoorstel van mevrouw Magda De Meyer tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op adoptie door wettelijk samenwonenden (1419/1 tot 3)

- Wetsvoorstel van de dames Zoé Genot en Kristien Grauwels tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de erkenning van de afstamming betreft (1433/1 tot 3)

15 Projet de loi ouvrant le mariage à des personnes de même sexe et modifiant certaines dispositions du Code civil (transmis par le Sénat) (2165/1 et 2)

- **Proposition de loi de M. Francis Van den Eynde, Mme Alexandra Colen et MM. Gerolf Annemans et Bart Laeremans complétant le Code civil en vue de faire de l'appartenance à des sexes différents une condition au mariage (485/1 et 2)**
- **Proposition de loi de M. Geert Versnick modifiant les articles 144, 162 et 163 du Code civil (692/1 et 2)**
- **Proposition de loi de Mme Kristien Grauwels modifiant le Code civil en ce qui concerne les mariages homosexuels (861/1 et 2)**
- **Proposition de loi de M. Peter Vanvelthoven complétant l'article 144 du Code civil en ce qui concerne le mariage de personnes du même sexe (1011/1 et 2)**
- **Proposition de loi de Mme Magda De Meyer modifiant le Code civil en vue d'autoriser l'adoption par des cohabitants légaux (1419/1 à 3)**
- **Proposition de loi de Mmes Zoé Genot et Kristien Grauwels modifiant le Code civil en ce qui concerne la reconnaissance de filiation (1433/1 à 3)**

Algemene bespreking

Discussion générale

De algemene bespreking is geopend.
La discussion générale est ouverte.

De **voorzitter**: De rapporteurs zijn de dames Grauwels en Lalieux. Hebt u de taken verdeeld?

Il me revient que Mme Grauwels fera rapport au nom de la commission et que Mme Lalieux interviendra dans la discussion générale.

15.01 Kristien Grauwels, rapporteur: Mijnheer de voorzitter, in de inleiding stelt de minister dat het huwelijk voor vele mensen een na te streven ideaal is. Alhoewel het niet uitdrukkelijk in het Burgerlijk Wetboek werd vermeld, werd er toch altijd van uitgegaan dat het huwelijk voorbehouden was voor koppels van verschillend geslacht. Een huwelijk was immers gericht op de voortplanting. De opvatting over het huwelijk is echter gewijzigd. Het huwelijk wordt vooral beschouwd als het formaliseren van een duurzame band. Kinderen worden trouwens ook buiten het huwelijk geboren en niet elk huwelijk wordt gesloten met de bedoeling om kinderen te verwekken. Als gevolg van deze gewijzigde opvattingen is er dan ook geen enkele reden meer om het huwelijk te onthouden aan koppels van hetzelfde geslacht, aldus de minister. Hiermee worden homoseksuele en heteroseksuele koppels op dezelfde wijze behandeld.

Het huwelijk houdt wel geen gevolgen in voor de afstamming. Het huidige afstammingsrecht gaat enkel uit van biologisch mogelijke situaties. Adoptie blijft ook nog volgens dit wetsontwerp voorbehouden aan koppels van verschillend geslacht.

De minister wijst erop dat het advies van de Raad van State in zijn besluit zegt dat internationale verdragen steeds uitgaan van een huwelijk als een verbintenis van twee personen van verschillend geslacht. Eveneens wijst hij erop dat getrouwde holebiparen in het buitenland niet als dusdanig zullen worden erkend.

In de algemene bespreking die volgde op de inleiding van de minister stellen de groenen dat het huwelijk vooral de liefdevolle en duurzame band tussen partners wettelijk regelt. Het huwelijk is echter niet de enige waardevolle samenlevingsvorm. Het huwelijk openstellen voor iedereen maakt duidelijk dat de samenleving homoseksuele en heteroseksuele relaties als evenwaardig beschouwt. Het huwelijk openstellen is ook een sterk symbool naar

15.01 Kristien Grauwels, rapporteur: De tout temps, le mariage a constitué un idéal poursuivi par de très nombreuses personnes. Il était réservé aux couples hétérosexuels et placé sous le signe de la procréation. Ces conceptions sont en profonde mutation: le mariage est devenu une manière de rendre formel un lien amoureux. La nouvelle conception permet l'ouverture du mariage aux couples homosexuels. Le droit de la filiation et le droit de l'adoption ne sont pas modifiés et, par ailleurs, les couples homosexuels ne seront pas reconnus sur le plan international.

Les verts ont argumenté en commission que l'ouverture du mariage aux couples homosexuels représentait un signal social fort contre la discrimination: toutes les relations amoureuses se trouvent sur un pied d'égalité. Les verts regrettent toutefois qu'aucune réglementation n'ait été prévue pour les enfants et que des problèmes se posent si le partenaire est étranger. Les verts

jongeren toe die twijfelen over hun seksuele geaardheid. Het huwelijk openstellen voor iedereen maakt dan ook een einde aan de bestaande discriminatie. De groenen kiezen er dus duidelijk voor het huwelijk open te stellen voor iedereen. Ze zijn er niet voor het samenlevingscontract uit te breiden of een nieuwe figuur te ontwikkelen naast het huwelijk, om zo te voorkomen dat het huwelijk wordt opengesteld voor halebikoppels. Wat wel te betreuren valt, is dat in geen regeling is voorzien voor de kinderen die nu eenmaal geboren worden binnen halebikoppels. De Agalev-Ecolo-fractie heeft trouwens voorstellen ingediend om het ouderschap te regelen. We rekenen erop dat in de nabije toekomst de band met de kinderen binnen dergelijke koppels ook wettelijk kan worden geregeld. De kwestie van een niet-Belgische partner is in dit voorstel ook niet geregeld. Dat vinden wij een spijtige zaak.

De cdH-fractie is tegen het huwelijk van partners van hetzelfde geslacht. Zij verkiezen in de plaats een uitbreiding van de wettelijke samenwoning. De fractie eerbiedigt de homoseksuele voorkeur, maar verklaart dat het verschil tussen homoseksuele en heteroseksuele paren een verschil in behandeling rechtvaardigt. Voor de cdH is er geen sprake van discriminatie.

De VLD-fractie stelt dat de verdraagzaamheidsgraad van een samenleving kan worden afgeleid van de mate waarin men respect heeft voor haar minderheden. De VLD is voor het huwelijk en vindt het belangrijk dat er geen nieuw instituut werd gecreëerd met dezelfde rechten, maar met een andere naam dan het huwelijk. Ook de VLD-fractie betreurt dat er geen regeling werd getroffen voor kinderen.

Het Vlaams Blok is tegen. De spreker zegt niet te willen teruggaan naar de tijd dat homoseksualiteit als een ziekte werd beschouwd, maar beoordeelt bijvoorbeeld de campagnes van de Vlaamse overheid als een aanzetten tot promiscuïteit. De fractie stelt dat het huwelijk voorbehouden is voor mensen van verschillend geslacht en vreest dat dit ontwerp ook aanleiding zal geven om in de toekomst adoptie mogelijk te maken.

De SP.A-fractie is voor en stelt vast dat de opvatting over het huwelijk evolueert in de zin van een contract dat men aangaat. Men vindt het spijtig dat er geen rekening werd gehouden met de kindwens van verschillende halebiparen. Men wenst ook na te gaan of een huwelijk van een Belg met een niet-Belg niet kan worden geregeld in de nog te bespreken codex van internationaal privaatrecht.

CD&V beschouwt dit ontwerp als een ethische kwestie. De heer Van Parys verdedigt een persoonlijk standpunt. Hij vindt dat dit wetsontwerp een nieuwe betekenis geeft aan het begrip huwelijk.

De vroegere betekenis bestond erin dat het huwelijk gericht was op het voortbestaan van de groep, het doorgeven van leven, het tot stand brengen van nieuwe familieverbanden. De nieuwe invulling die eraan gegeven wordt, is vooral gericht op zelfontplooiing en zelfrealisatie, aldus de heer Van Parys. Hij betreurt dat de oorspronkelijke betekenis van het huwelijk, te weten het creëren van een nieuw sociaal weefsel, wordt verlaten.

entendent bien inscrire ce point à l'ordre du jour à l'avenir.

Le groupe CDH était plus favorable à l'extension des contrats de vie commune qu'à celle du mariage.

Le VLD est favorable au mariage des homosexuels et se réjouit qu'aucun statut supplémentaire n'ait été créé parallèlement au mariage. L'absence de solution pour les enfants constitue une lacune dans la loi.

Le Vlaams Blok s'oppose radicalement au mariage des homosexuels. Ce groupe estime que l'homosexualité n'est pas une maladie mais souhaite réserver le mariage aux hétérosexuels. En outre, il redoute que le mariage ouvre la porte à l'adoption.

En revanche, le SP.A est favorable à cette idée et constate que la notion de mariage a évolué et que celui-ci ressemble de plus en plus à un contrat. Il déplore néanmoins qu'il n'ait pas été tenu compte du souhait formulé par les couples d'avoir des enfants ni d'épouser un partenaire étranger.

Pour le groupe CD&V, il s'agit d'une question éthique. M. Verherstraeten a indiqué que son parti est favorable au mariage entre homosexuels mais contre l'adoption par les couples homosexuels. M. Van Parys a exprimé un point de vue personnel et a regretté le nouveau contenu donné au mariage qui, d'union en vue de la procréation, devient un moyen d'épanouissement et de réalisation de soi.

Le PS est pour et regrette l'avis du Conseil d'Etat qui comportait en fait un jugement moral. Par ailleurs, le parti déplore que l'adoption ne soit pas rendue possible.

Le projet a été approuvé par 9

De heer Verherstraeten van dezelfde fractie vertolkt het partijstandpunt en steunt het ontwerp. Hij haalt aan dat 20% tot 30% van de bevolking negatief staat tegenover holebi's en zegt tegen adoptie door holebi's te zijn.

De PS-fractie tot slot, is voor. Zij hecht veel belang aan de symboolwaarde van het ontwerp. Zij betreurt het advies van de Raad van State dat een moreel oordeel inhield. Zij betreurt eveneens dat holebikoppels niet kunnen adopteren: de ene discriminatie wordt weggewerkt maar een andere blijft. De heer Giet verbaast zich er enigszins over dat de holebigemeenschap het huwelijk zo belangrijk vindt. Hij heeft zich tijdens de vorige legislatuur ingezet voor het samenlevingscontract.

Het wetsontwerp wordt dan ook aangenomen in de commissie met 9 stemmen voor, 3 tegen en 1 onthouding.

Tot zover het verslag.

Beste collega's, de Agalev-Ecolo-fractie vindt de openstelling van het huwelijk voor iedereen een belangrijk ontwerp. Wij zullen het dan ook steunen.

Ten eerste, dit ontwerp maakt een einde aan een bestaande discriminatie die bestond, tot nu toe, tussen koppels van gelijk geslacht en die van verschillend geslacht. Het ene koppel, een heterokoppel, kon trouwen terwijl het andere, een holebikoppel, dat niet kon. In het regeerakkoord is nochtans bepaald dat discriminatie op basis van geslacht of van seksuele voorkeur moet worden weggewerkt. Bij beide soorten koppels, die van verschillend en die van gelijk geslacht, gaat het om mensen die een duurzame en liefdevolle relatie willen bevestigd zien tegenover elkaar maar ook tegenover de samenleving. Zij willen uitdrukkelijk tonen dat zij een engagement opnemen in goede en kwade dagen, met de rechten en de plichten die verbonden zijn aan het huwelijk.

Het openstellen van het huwelijk voor iedereen is een terechte eis van de holebibeweging. Hierbij wordt dan ook een groen programmapunt gerealiseerd. Wanneer wij naar het verleden kijken, maar ook wanneer wij naar andere culturen kijken, stellen wij vast dat homoseksualiteit van alle tijden en van alle culturen is. De wijze waarop men erop reageert, de wijze waarop men het accepteert, kan verschillen. Wij komen zelf vanuit de mentaliteit dat homoseksualiteit beschouwd werd als een ziekte en dat homoseksueel zijn strafbaar werd gesteld. Gelukkig zijn wij geëvolueerd tot een grotere openheid. Maar ook vandaag is het nog steeds niet vanzelfsprekend openlijk zijn seksuele voorkeur te laten blijken en er openlijk voor uit te komen.

15.02 Filip Anthuenis (VLD): (...)

15.03 Kristien Grauwels (AGALEV-ECOLO): In het dagelijkse leven ondervinden nog altijd vele holebikoppels wat het betekent wanneer men wil uitkomen voor zijn geaardheid. Dat merkt men bijvoorbeeld wanneer men wordt uitgenodigd met de partner op een min of meer officiële gelegenheid. Dan rijzen er altijd problemen in de zin van: zijn alle partners, ook holebipartners uitgenodigd? Ik kan u verzekeren dat men dan dikwijls de strijd, of de discussie, moet

voix contre 3 et 1 abstention.

Je souhaiterais à présent développer mon intervention en ma qualité de membre du groupe Ecolo-Agalev, lequel soutient ce projet. La discrimination sur la base des préférences sexuelles est enfin abolie. Tout couple peut désormais contracter mariage, confirmer sa relation durable et amoureuse, pour soi-même et aux yeux des autres. Une revendication des écologistes a été entendue.

Bien que l'homosexualité soit de toutes les époques et de toutes les cultures, bien que nul n'ose affirmer qu'elle est une maladie et doit être rendue punissable, elle reste quelque peu tabou. Il n'est toujours pas facile de l'affirmer publiquement.

Le mariage homosexuel représente l'alignement symbolique et bienvenu entre les relations homosexuelles et hétérosexuelles.

Ce projet ne règle pas tous les problèmes. Il n'a pas été possible de rassembler, dans la foulée, une majorité pour traiter la question de la descendance. Pourtant, aujourd'hui, de nombreux couples homosexuels ont des enfants, alors qu'aucune étude ne prouve qu'ils sont moins bien éduqués que d'autres.

15.03 Kristien Grauwels (AGALEV-ECOLO): Le mariage ne constitue pas la seule forme de vie commune. Le choix doit rester possible. Si nous nous étions limités à une extension des contrats de cohabitation, la

aangaan.

Dit vergt telkens dat men het zeer uitdrukkelijk opneemt voor zijn seksuele geaardheid.

Dit ontwerp waarbij het huwelijk voor alle koppels wordt mogelijk gemaakt, is een zeer sterk symbool ten aanzien van alle betrokkenen aan wie hiermee duidelijk wordt geuit dat hun relatie op dezelfde manier wordt gewaardeerd als een heterorelatie.

Dit ontwerp regelt echter niet alles en verschillende fractie hadden verder willen gaan. Dit ontwerp regelt niets over de erkenning van de afstamming. Hierover werden heel wat gesprekken gevoerd, maar jammer genoeg kon geen meerderheid worden gevonden om deze aangelegenheid te regelen. Nochtans, in de praktijk zijn er veel holebikoppels die kinderen hebben en opvoeden en er bestaat nog geen enkel onderzoek dat aantoonde dat het verkeerd loopt met kinderen opgevoed door holebikoppels of dat die kinderen minder genegenheid krijgen of minder goed worden opgevoed. Integendeel, personen die uitdrukkelijk kiezen om kinderen op te voeden in dergelijke relaties, hebben daarover goed nagedacht en maken een weloverwogen keuze.

Niet alleen het huwelijk wordt hiermee als enige en zaligmakende samenlevingsvorm beschouwd. Naast het huwelijk zijn er nog andere waardevolle samenlevingsvormen en die keuze moet evengoed blijven. Hadden wij er evenwel voor gekozen om het huwelijk niet open te stellen en het samenlevingscontract zoals het bestond, uit te breiden, dan was er weer een uitdrukkelijke discriminatie en een uitdrukkelijk verschil gemaakt.

Het openstellen van het huwelijk met de rechten en de plichten die eraan verbonden zijn, is een zeer duidelijk signaal dat deze paars-groene regering wou geven aan de holebigemeenschap, waarbij zij duidelijk te verstaan geeft dat vanaf nu relaties tussen holebi- en heterokoppels op dezelfde wijze worden gewaardeerd. Wij zijn ervan overtuigd dat tijdens een volgende legislatuur de geesten zullen gerijpt zijn, in die zin dat er ook voor kinderen van dergelijke koppels een regeling wordt getroffen, hetgeen thans nog niet werd bereikt.

Om al deze redenen zal de groene fractie dit ontwerp met alle plezier goedkeuren. Hiermee wordt een groen programmapunt gerealiseerd.

15.04 Daniel Bacquelaine (MR): Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, le projet de loi qui nous est soumis aujourd'hui ouvrant le mariage à des personnes de même sexe a suscité de nombreux débats dans toutes les sphères de la société. Tant les citoyens que les experts ou ceux qui se considèrent comme tels et les politiques se sont prononcés sur ce sujet controversé.

Avant d'envisager la question proprement dite, je souhaiterais, en tant que président de groupe, émettre quelques considérations générales sur le débat qui se déroule devant notre Chambre.

Les arguments émis en faveur ou en défaveur de ce projet de loi méritent, à mon sens, d'être entendus, compris et appréciés. Certains sont tentés de présenter ce débat comme étant celui de l'homophobie. Pour nous, ce n'est évidemment pas le cas. Ils

discrimination à l'égard des couples homosexuels serait demeurée entière. En ouvrant le mariage, la coalition arc-en-ciel envoie un signal aux "holebi" en rendant leurs relations équivalentes aux autres choix de vie. Je forme le vœu qu'au cours d'une prochaine législature, les mentalités auront suffisamment évolué pour se pencher sur la question de la descendance.

Pour toutes ces raisons, le groupe Ecolo-Agalev soutiendra ce projet.

15.04 Daniel Bacquelaine (MR): Over dit ontwerp werd al veel gediscussieerd. Zowel de burgers, de deskundigen als de politici hebben hun standpunt uiteengezet. De verschillende argumenten moeten worden gehoord en gewaardeerd. Voor sommigen is dit het debat van de homofobie of dat van de erkenning van de homoseksualiteit. Deze visie is te eng. Volgens mij moet het de bedoeling zijn zich tegen elke discriminatie te verzetten.

seraient aussi tentés de considérer l'ouverture du mariage aux couples homosexuels comme étant le symbole de la reconnaissance homosexuelle. Il me semble qu'aborder le débat en ces termes est réducteur et présente le danger de stigmatiser et de présenter comme homophobe quiconque émettrait des idées critiques sur ce projet de loi. J'en appelle dès lors à la tolérance et à l'écoute de chacun.

Aujourd'hui, l'ensemble de mon groupe entend réaffirmer son opposition à toute discrimination qui serait basée sur le sexe, qu'elle soit positive ou négative. Il est nécessaire de supprimer l'ensemble des discriminations entre les cohabitants de sexe différent, les cohabitants du même sexe et les couples mariés. Chacun est libre et fondamentalement libre d'être ce qu'il est. Nous ne pouvons que comprendre les revendications exprimées par les mouvements homosexuels, revendications qui s'élèvent contre l'exclusion familiale, sociale et professionnelle; en fin de compte, revendications qui tendent vers le droit à la reconnaissance.

En tant que législateur, nous devons – me semble-t-il – défendre la neutralité de l'Etat. L'Etat neutre est un Etat qui doit considérer les comportements de chacun dans le respect de sa liberté et de son choix de vie.

La question qui nous est soumise aujourd'hui est difficile. Elle bouleverse certaines idées et modifie, il faut en convenir, la conception traditionnelle de la structure familiale. Le choix qui doit être fait touche chacun d'entre nous dans son vécu, son éducation et son histoire. Le groupe MR a dès lors décidé que la question du mariage homosexuel était une question éthique sur laquelle chacun de nous votera en fonction de ses propres convictions.

Je souhaiterais évoquer les arguments en faveur et en défaveur de ce projet de loi, arguments qui, en fonction du poids que chacun leur accorde, détermineront la position de chacun des membres du groupe.

Dans un premier temps, il me semble nécessaire de s'interroger sur le rôle du législateur. De nombreuses critiques ont été émises à l'encontre de l'avis du Conseil d'Etat qui semble vouloir figer l'institution du mariage dans sa conception traditionnelle. Or, le rôle du législateur n'est-il pas précisément de changer une institution s'il lui semble que cette modification répond à un besoin de société? Et pour répondre à cette question, il est donc nécessaire d'analyser ce besoin de société.

On a pu remarquer, ces dernières années, une évolution importante des mentalités, évolution du concept du mariage lui-même mais aussi de la perception de l'homosexualité. La notion de mariage a, ces dernières années, fortement évolué dans son acception. Pourtant, il faut en convenir, notre Code civil ne s'est que très peu adapté à cette nouvelle conception.

A titre d'exemple, nous pouvons évoquer la problématique du divorce, intrinsèquement liée au mariage. Le divorce est de moins en moins perçu comme une sanction mais comme un remède. Lorsque des difficultés insurmontables surgissent au sein du couple, la société accepte à présent la séparation. Il ne lui semble plus

ledereen is vrij te zijn wat hij is. Wij begrijpen maar al te best dat de homoseksuelen opkomen voor het recht op erkenning. Een neutrale staat moet eenieders gedrag en levenskeuze eerbiedigen. Deze nieuwe wetgeving wijzigt de gezinsstructuur en raakt onze traditionele opvattingen. De MR heeft dus besloten dat het een ethisch ontwerp betreft, waarover iedereen volgens zijn eigen overtuiging stemt.

We kunnen de rol van de wetgever op dit vlak ter discussie stellen. De Raad van State wil het huwelijksstelsel blijkbaar verstarren. Maar moet de wetgever niet inspelen op de behoeften van de maatschappij? De voorbije jaren zijn de opvattingen over het huwelijk en homoseksualiteit sterk veranderd. De wetgeving heeft nauwelijks rekening gehouden met de mentaliteitswijziging betreffende het huwelijk. Echtscheiding wordt minder als een straf, maar meer en meer als een oplossing gezien. Onze wetgeving is nog niet aan deze mentaliteitswijziging aangepast.

De gerechtelijke benadering bestendigt de situatie nog meer. De Raad van State omschrijft de rechtsfiguur van het huwelijk als een vereniging tussen een man en een vrouw. De behoeften van de afstamming zijn dus fundamenteel vervat in de instelling van het huwelijk. In het voorliggend ontwerp wordt een totaal verschillend beeld voorgesteld dat op een relatie tussen twee mensen stoelt. De laatste jaren heeft men bovendien een wijziging waargenomen in de perceptie van homoseksualiteit door de samenleving. Die kwestie is hoe langer hoe minder taboe, vooral onder de jongeren. Bij zijn optreden moet de wetgever rekening houden met de evolutie van de samenleving en deze zelfs voorafgaan. De homo- en de

raisonnable d'imposer à un époux la persistance de l'inclination envers l'autre. Et pourtant, il faut bien le dire, notre législation n'a pas encore intégré cette modification conceptuelle. Le judiciaire semble rendre encore plus pénible, par la complexité et la lenteur des procédures, par les contraintes qu'il impose, ce qui est déjà un bouleversement dans une vie.

La question de l'évolution du mariage n'est pas neuve mais, aujourd'hui, elle se pose en des termes nouveaux. La conception traditionnelle rappelée par le Conseil d'Etat définit la figure juridique du mariage comme étant l'union entre un homme et une femme.

La stabilité des relations nécessaires à la filiation est ainsi préservée. Cette conception répond à une idée de la famille au sens large, incluant des besoins de succession et de transmission du nom. L'institution du mariage intègre donc fondamentalement les besoins de la filiation.

Aujourd'hui, le projet de loi nous présente une idée du mariage radicalement différente. Celui-ci deviendrait, en fait, une relation entre deux personnes ayant pour but principal la création d'une communauté de vie durable et l'affirmation publique de cette relation. Nous pouvons aussi remarquer, ces dernières années, au-delà de cette évolution dans la conception du mariage, une évolution de la perception de l'homosexualité elle-même par la société.

Pendant longtemps, il faut le rappeler, la société a condamné l'homosexualité, les sciences l'ayant même classée parmi les maladies mentales. Depuis plus d'une dizaine d'années, les mentalités évoluent. La question est de moins en moins tabou, notamment chez les jeunes. A l'homosexualité s'attache une image différente. Stabilité, fidélité et homosexualité ne sont plus considérées comme incompatibles.

Une question récurrente se pose ici en ces termes: le législateur doit-il intervenir en phase avec l'évolution de la société et même la précéder? Il me semble que, sur la question d'ouverture du mariage aux couples de même sexe, les idées au sein de la société ont fortement évolué. De plus, il faut aussi souligner que le législateur peut stimuler cette évolution en suscitant le débat, en permettant la compréhension et donc l'acceptation du changement éthique. Il me semble donc nécessaire que le législateur intervienne pour accorder aux couples homosexuels une protection équivalente et comparable à la protection dont peut disposer un couple hétérosexuel.

Ayant posé le constat de la légitimité de l'intervention du législateur, il convient maintenant de s'interroger sur la meilleure façon de légiférer. Nous pouvons, il me semble, y répondre en formulant deux questions.

La première question que nous devons nous poser est de savoir s'il faut accorder une même protection juridique à tous les couples, que ceux-ci soient hétérosexuels ou homosexuels. A cette question, je peux, sans équivoque, répondre par l'affirmative. Les résolutions du Parlement européen vont d'ailleurs dans ce sens depuis 1994.

heterokoppels moeten een gelijkwaardige bescherming genieten.

Men dient zich ook vragen te stellen over de beste manier om in deze wetgevend werk te verrichten. De doelstelling is alle koppels dezelfde bescherming te bieden. Moet men daartoe de homokoppels laten huwen of verdient een andere oplossing de voorkeur? Dit vraagstuk moet zowel juridisch als politiek worden bekeken. In de Senaat werden tal van hoorzittingen georganiseerd. Dit debat is onlosmakelijk verbonden met het debat over de adoptie en de afstamming. In de wet wordt de adoptie door een homokoppel aan een aantal beperkingen onderworpen. De gevolgen voor het evenwicht van het kind zijn nog onbekend en gelet daarop wil men kinderen tegen bepaalde bijkomende moeilijkheden beschermen.

De discussie is nog volop aan de gang en er blijven talloze vragen onbeantwoord. Voorzichtigheid is dus geboden.

La seconde question est de savoir s'il est nécessaire d'ouvrir le mariage aux couples homosexuels ou si l'objectif d'égalité peut être atteint par une autre voie. C'est ici que les positions divergent.

Le choix qui se présente doit être envisagé tant dans sa dimension juridique que dans sa dimension politique. J'analyserai d'abord l'aspect juridique.

Des auditions ont été organisées au Sénat. Nous en avons pris connaissance. Il me semble nécessaire d'apprécier aussi sur le plan juridique les conséquences qu'impliquera l'adoption de ce projet de loi. La question de l'ouverture du mariage ne peut être dissociée de la question de la filiation et de l'adoption puisque notre Code civil présente la filiation comme un des effets du mariage.

Le MR exprime des réserves quant à l'accès à l'adoption par des couples homosexuels. Contrairement au mariage qui ne concerne que deux personnes adultes consentantes, qui ont fait un choix de vie, l'adoption et la filiation impliquent une troisième personne, l'enfant. Les conséquences encore inconnues à ce jour sur l'équilibre de l'enfant nous poussent à conclure qu'on ne peut, à l'heure actuelle, exposer un enfant à certaines difficultés potentielles. Il ne s'agit évidemment pas ici de parler de la capacité éducative ou affective de ces couples mais nous faisons référence à certaines études qui évoquent des craintes quant à l'équilibre psychologique relatif à l'identité de l'enfant et à sa perception par le monde extérieur.

La controverse est encore dense sur ce sujet. Nous estimons que les inconnues sont encore nombreuses et qu'il convient donc d'observer une attitude prudente.

15.05 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Ik neem met genoeg kennis van het feit dat u nog voorzichtig bent in het dossier van de homoadoptie. Is dat de stelling van de hele partij? Ik had begrepen dat er een akkoord bestond bij de meerderheidspartijen van de hele paars-groene regering om een wetsvoorstel in te dienen inzake homoadoptie, hetzij in de Kamer, hetzij in de Senaat. De MR is daarbij duidelijk niet betrokken of misschien in de Senaat wel? Mag ik dat weten, alstublieft?

15.06 Daniel Bacquelaine (MR): A partir du moment où la volonté du gouvernement était d'exclure la dimension de la procréation et de l'adoption, certains experts ont critiqué l'option qui consistait à ouvrir le mariage aux couples homosexuels. Bien que cette option revête un caractère symbolique considérable, de nombreux juristes, dont les conseillers du Conseil d'Etat, estiment que l'on risque de porter atteinte à la cohérence juridique.

Il ne serait pas cohérent, selon eux, de créer deux types de mariages sous un même vocable, à savoir le mariage consacré par les couples hétérosexuels auquel s'appliquent les règles relatives à la filiation, alors que celles-ci seraient soustraites du mariage contracté par les couples homosexuels.

Je pense que nous ne pouvons pas passer sous silence les critiques émises, tant par le Conseil d'Etat que par certains experts, alors que

15.05 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): J'apprécie la circonspection de M. Bacquelaine à propos de l'adoption par des couples homosexuels mais traduit-il l'opinion de son groupe? Le MR est-il ou non partie à l'accord sur une proposition de loi en la matière?

15.06 Daniel Baquelaine (MR): Toen duidelijk werd dat de regering niet van plan was adoptie en afstamming open te stellen voor homoseksuelen, hebben de experts kritiek geuit op de openstelling van het huwelijk voor homokoppels. Wij moeten het hier ook hebben over de punten van kritiek van de Raad van State en over de experts die voorstellen een nieuwe instelling in het leven te roepen voor homoseksuelen.

Een ander gebrek aan samenhang waarop werd gewezen heeft te

ceux-ci proposent une solution alternative. La solution qui aurait pu présenter une cohérence juridique aurait été, disent-ils, de créer une nouvelle institution qui consacrerait l'union de deux personnes de même sexe et qui les soumettrait à toutes les dispositions du statut juridique du mariage, à l'exception des dispositions en matière de filiation. Cette nouvelle institution aurait pu s'appeler pour certains "partenariat", pour d'autres "PACS", comme en France.

Une autre incohérence est souvent soulevée et elle ne peut nous laisser indifférents. Il s'agit de la discrimination envers les enfants. Depuis des années, le législateur s'efforce de mettre sur un pied d'égalité tous les enfants, quelle que soit la situation de leurs parents, enfants naturels ou légitimes.

Par l'adoption du présent projet de loi, nous risquons de créer une nouvelle discrimination entre les enfants éduqués par un couple homosexuel marié, d'une part, et les enfants éduqués par un couple hétérosexuel marié, d'autre part. En effet, l'enfant éduqué par un couple homosexuel est une réalité dont nous devons tenir compte.

Il ne s'agit pas ici de contredire les propos que j'ai tenus en matière de filiation et d'adoption par des couples homosexuels mais simplement de soutenir que l'adoption de ce projet de loi peut impliquer de nouvelles discriminations à l'égard des enfants. Il serait, dès lors, essentiel de réétudier l'ensemble du système juridique à cet égard. Il me semble que nous devons nous diriger vers une protection de tous les enfants, que ceux-ci soient éduqués par des parents mariés ou non. Un statut commun, protecteur des intérêts de chaque enfant pourrait dès lors être consacré.

Cette solution devrait permettre d'attribuer au juge de la jeunesse une compétence exclusive concernant la personne, les aliments et les biens de l'enfant. Je souhaiterais ici rappeler que nous avons déjà partiellement formulé cette proposition dans le cadre de la proposition de loi réformant l'adoption déposée par le MR.

L'aspect juridique doit bien sûr être pris en considération. Il n'en reste pas moins qu'en tant que politiques, nous devons aussi nous prononcer sur la cohérence politique du projet de loi.

J'estime que l'ouverture du mariage aux couples homosexuels répond à ma conception de la liberté et donc du libéralisme. En effet, l'Etat doit pouvoir offrir aux citoyens les outils les plus favorables à leur épanouissement. En l'espèce, l'Etat offre une liberté supplémentaire qui ne porte préjudice à personne. Ce n'est pas pour cette raison que l'Etat favorise ce type d'union, mais il offre un peu plus de liberté pour une catégorie de personnes, sans pour autant porter atteinte à la liberté des autres.

L'ouverture du mariage aux couples homosexuels répond à cette philosophie de la liberté, en ce qu'elle ne porte atteinte à aucune autre personne. En revanche, elle permet d'améliorer les droits des homosexuels.

En conclusion, monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, il me semble opportun de saisir l'avancée qui se présente à nous aujourd'hui, quelles que soient les imperfections de cette loi, et qui va vers une meilleure reconnaissance des couples

maken met het feit dat dit ontwerp een nieuwe vorm van discriminatie dreigt te doen ontstaan tussen de kinderen die worden opgevoed door een homokoppel en de kinderen die worden opgevoed door een heteroseksueel koppel.

De goedkeuring van dit ontwerp kan nieuwe vormen van discriminatie tussen kinderen tot gevolg hebben. Vanuit juridisch oogpunt moeten we alle kinderen beschermen door middel van een gemeenschappelijk statuut en een uitsluitende bevoegdheid van de jeugdrechter.

Op politiek niveau is ook een coherente visie nodig. De openstelling van het huwelijk voor homoseksuelen beantwoordt aan mijn opvatting over vrijheid. De staat geeft die vrijheid, waardoor de homoseksuelen meer rechten krijgen zonder dat daar ook maar iemand nadeel van ondervindt.

Ook al is het wetsontwerp niet perfect, het waarborgt twee verantwoordelijke volwassenen het recht op vrije keuze. Ik ben ervoor.

homosexuels.

Ce projet de loi n'ouvre cependant pas le droit à l'adoption et ne concerne donc que le libre choix de deux adultes responsables. Dès lors, tout en laissant à chaque membre du groupe la liberté de son vote, pour ma part, je voterai en faveur du projet de loi.

15.07 **Servais Verherstraeten** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, als CD&V zijn wij altijd voorstander geweest van duurzame relaties en hebben wij die ook altijd aangemoedigd. Zo ook verdedigt onze partij de openstelling van het huwelijk voor paren van hetzelfde geslacht. Ook zulke koppels verdienen een duurzame verbintenis publiek vertaald te krijgen. Eigenlijk is het een logisch uitvloeisel dat dit wettelijk wordt omkaderd en dat deze relatie ook door de overheid wordt beschermd.

Collega's, in de samenleving, in de Senaat op de eerste plaats, nu ook in de Kamer en – wij erkennen dat – in onze partij is omtrent dit thema heel wat discussie gevoerd. Ik denk dat dit goed is omdat die discussie noodzakelijk was om deze toekomstige nieuwe wet een draagvlak te geven. De discussie heeft alleen aangetoond welk belang onze samenleving hecht aan het huwelijk. Wij beseffen dat velen het moeilijk zullen hebben met deze wetgeving. Wij zijn ervan overtuigd dat hun standpunt eigenlijk ook uitging van de zorg en het engagement voor de waarden van het huwelijk. Een wetgever moet voorzichtig zijn als hij legifereert over relationele gevoelens; als hij wetten uitvaardigt met betrekking tot de privacy en intieme relaties. Anderzijds dient een wetgever ook oog te hebben voor signalen in onze samenleving.

Als christen-democraten, collega's, zullen wij als partij alles doen om het huwelijk te blijven ondersteunen in goede en kwade tijden. Wij zullen het huwelijk, dat we steeds hebben verdedigd, ook in de toekomst blijven verdedigen. Voortaan zal dat ook gelden voor het huwelijk voor paren van hetzelfde geslacht.

Dit ontwerp heeft geen gevolgen voor afstamming en adoptie. Dat is ook het standpunt van onze partij omdat wij ervaren dat anders het verschil tussen de biologische realiteit en de juridische wet te groot zou zijn.

Dit wil evenwel op geen enkele wijze zeggen dat wij vinden dat holebikoppels niet in staat zouden zijn om kinderen op te voeden, integendeel. Ik denk dat de realiteit anno 2003 dit ook aantoonst. Vele kinderen vinden nestwarmte bij gezinnen van holebikoppels, gelukkig maar. Die kinderen verdienen ook een juridische bescherming, maar zulks geldt niet alleen bij holebikoppels. Ook heterokoppels worden soms geconfronteerd met het probleem dat er een verschil is tussen de biologische realiteit, de sociologische realiteit en de juridische realiteit, dat de biologische ouder verschilt van de juridische ouder, die op zijn beurt dan nog eens verschilt van de feitelijke ouder.

Onze oplossing hiervoor is voor alle koppels waar die problemen rijzen, het zorgouderschap. Vandaar dat wij terzake reeds geruime tijd geleden een wetsvoorstel hebben ingediend dat volgens ons een ruimer antwoord biedt dan een openstelling van adoptie voor holebikoppels.

15.07 **Servais Verherstraeten** (CD&V): Le CD&V a toujours été favorable aux relations durables et maintiendra donc sa position. Il défendra l'accessibilité de l'institution du mariage pour les couples homosexuels.

Ce sujet a déjà fait l'objet de nombreuses discussions, par ailleurs fort utiles. Elles ont permis de démontrer l'importance accordée au mariage par notre société. Les partisans comme les détracteurs de cette mesure sont guidés par le souci de sauvegarder l'engagement et les valeurs du mariage. Il faut faire preuve de prudence en élaborant des lois sur les relations mais aussi adopter une attitude ouverte et tenant compte des signaux émis par la société.

Ce projet de loi n'a pas de conséquences sur la filiation et l'adoption, ce dont je me félicite, car dans le cas contraire, la loi s'écarterait trop de la réalité biologique.

Cela ne veut pas dire que nous estimons que les couples homosexuels ne sont pas capables d'élever des enfants. Les enfants vivant au sein de ces couples ont droit à une protection juridique mais dans les couples hétérosexuels aussi, les réalités biologique, sociologique et juridique sont souvent différentes. Pour tous ces couples, nous devons résoudre les problèmes par le biais de la parenté sociale. Nous avons déposé à ce sujet une proposition de loi offrant une réponse beaucoup plus large. En tant que parti de la famille, le CD&V continuera de lutter pour améliorer la protection de ces enfants.

Als gezinspartij zullen wij, met onze fractie, de komende maanden en de komende legislatuur – hetzij vanuit de oppositie, hetzij vanuit de meerderheid – voor een betere bescherming en een beter statuut van kinderen van holebikoppels blijven ijveren en het dossier van nabij blijven volgen. Het gaat om kinderen die bescherming verdienen, het gaat om verbondenheid, het gaat om duurzaamheid. Dat zijn belangrijke waarden in onze samenleving.

15.08 Karine Lalieux (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, pour le groupe socialiste, c'est un moment important, un dossier important et nous voterons évidemment ce projet de loi collectivement.

Ce projet de loi revêt une valeur symbolique très importante mais constitue aussi un signal important, non seulement pour la société dans son ensemble mais aussi et surtout à la communauté homosexuelle. Nous créons ainsi non pas une obligation mais bien une liberté, une liberté de choix. C'est bien là que réside l'importance du projet. Il s'agit que chaque femme ou chaque homme puisse librement choisir et assumer ses choix personnels grâce à des dispositions légales qu'on leur offre. C'est bien le rôle du législateur: offrir des dispositions légales qui respectent le choix de vie de chacun.

C'est aussi le fait qu'on ne crée pas une institution particulière pour un groupe particulier. Il est vrai que sous la précédente législature, les socialistes avaient essayé de faire passer le contrat de cohabitation légale qui a d'ailleurs été vidé de son sens par des partis qui vont voter aujourd'hui le mariage homosexuel. Nous sommes heureux qu'aujourd'hui un parti chrétien vote ce projet de loi. Nous sommes aussi très contents qu'il n'y ait pas stigmatisation et qu'une communauté puisse arriver au mariage et se voir ouvrir le mariage sans une stigmatisation qui nous semblait inadmissible.

15.09 Greta D'hondt (CD&V): Het verwondert mij enigszins dat u zich moet verheugen over het feit dat een christelijke partij dit goedkeurt. Wat is christelijk anders dan menselijk begrip en verdraagzaamheid, mevrouw?

15.10 Karine Lalieux (PS): Je ne dis pas cela, madame D'hondt. Je suis heureuse qu'aujourd'hui, vous votiez cette proposition de loi, alors que, sous la précédente législature, on avait vidé de son sens le contrat de cohabitation légale puisque les droits qui en découlent n'étaient pas l'ensemble des droits qui découlent du mariage. C'est tout ce que j'ai dit.

Je crois aussi que c'est mettre fin à une discrimination dans la continuation du vote de la loi contre les discriminations et c'est là aussi un atout important. C'est aussi la reconnaissance et un nouveau signe de tolérance envers une communauté qui a vécu pendant longtemps humiliations et discriminations. Pourtant, malgré la joie de cet instant, j'ai quelques regrets. Le premier concerne l'avis du Conseil d'État, un avis qui a été d'ordre moral, d'ordre

15.08 Karine Lalieux (PS): De PS-fractie zal dit wetsontwerp, dat een symboolwaarde heeft en een sterk signaal geeft aan de maatschappij en aan de homoseksuele gemeenschap, goedkeuren. Het wetsontwerp garandeert eenieder de vrije keuze en biedt de wettelijke mogelijkheid om de gevolgen van die keuze op zich te nemen. Tijdens de vorige zittingsperiode hebben bepaalde partijen het wettelijk samenlevingscontract, een socialistisch voorstel, uitgehold. Dit nieuwe ontwerp roept geen afzonderlijke instelling in het leven voor een welbepaalde groep, zoals het cdH had gewenst, en brandmerkt deze mensen dan ook niet op onaanvaardbare wijze. Het verheugt ons dat een christelijke partij vandaag voor dit wetsontwerp stemt.

15.09 Greta D'hondt (CD&V): Je m'étonne que Mme Lalieux se réjouisse qu'un parti chrétien approuve cette loi. Que signifie être chrétien, sinon faire preuve de compréhension et de tolérance à l'égard de son prochain?

15.10 Karine Lalieux (PS): Mevrouw D'hondt, ik ben blij dat u vandaag voor dit wetsontwerp stemt terwijl het wettelijk samenlevingscontract tijdens de vorige zittingsperiode werd uitgehold.

De stemming over dit ontwerp ligt ook in het verlengde van de goedkeuring van de wet tegen discriminatie.

Toch ben ik niet onverdeeld

idéologique, plutôt que juridique. Je crois que le Conseil d'État a, de ce fait, outrepassé ses compétences. Ce qui est dommage et même dommageable, c'est que cet avis va rester dans nos annales. Je rappelle à certains membres du Conseil d'État que le mariage est en premier lieu une confirmation publique d'une relation d'amour, d'une relation de solidarité entre deux personnes, que des enfants naissent aujourd'hui en dehors du mariage et que les familles homosexuelles ont des enfants aujourd'hui.

Mon second regret est sans doute plus fondamental et concerne la problématique de la filiation dont nous avons déjà parlé.

En effet, aujourd'hui nous pouvons affirmer – et tout le monde l'affirme – que, grâce à ce vote, nous mettons fin à une discrimination. Mais, parallèlement, j'ai l'impression que nous entérinons une autre discrimination puisque l'on ne permet pas les droits de filiation et, qu'hier, nous n'avons pas non plus permis l'ouverture de l'adoption aux couples homosexuels. Cette situation est regrettable car elle ne clarifie pas entièrement le message à l'égard de la communauté homosexuelle et brouille aussi le signal que nous donnons aujourd'hui à la société.

Or, et cela a déjà été dit la semaine dernière lorsque nous avons voté au sujet de l'adoption, cela consiste à nier la réalité. Nombre d'enfants sont en effet aujourd'hui élevés par des couples d'hommes et de femmes. Cela peut également aboutir à des situations plus que dramatiques. Aujourd'hui, comme hier lors du vote sur l'adoption, nous gardons une attitude d'hypocrisie flagrante puisqu'une personne seule peut adopter et qu'un couple homosexuel – qui se déclare homosexuel – ne pourra pas adopter. Encore une fois, je pense que ce qui doit primer dans ces débats, c'est l'intérêt de l'enfant, c'est sa stabilité affective et non pas l'orientation sexuelle des parents.

Comme le groupe ECOLO-AGALEV, j'espère que très rapidement, sous la prochaine législature – je ne pense pas que ce sera encore possible sous cette législature –, nous ouvrirons le débat sur la filiation pour protéger, avant tout, des enfants mais aussi pour reconnaître des situations parentales.

J'ai encore un autre regret par rapport à la problématique du mariage avec une personne ayant une autre nationalité que la nationalité belge. Là aussi, je pense que l'on aurait peut-être pu faire une plus grande avancée. On attend donc, monsieur le ministre, avec intérêt le Code de droit international privé au sujet duquel vous aviez dit que vous y régleriez la problématique du mariage de couples homosexuels avec des personnes d'une nationalité différente. Encore une fois, nous nous réjouissons de ce vote aujourd'hui.

15.11 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, waarde collega's, de voorbije 100 jaar heeft zich inzake homoseksualiteit een belangrijke evolutie voorgedaan. In een niet zo ver verleden werd homofilie afgedaan als een ziekte waarvan men diende genezen te worden. Velen weigerden deze anders geaardheid te aanvaarden. Erger nog, er is een duistere periode geweest waarin homofielen op straat een stigma moesten dragen en waarin ze op systematische wijze vervolgd en geliquideerd werden. Gelukkig is er sindsdien een hele weg afgelegd. Vandaag bestaat er een vrij algemene consensus van aanvaarding, wordt

tevreden. Ten eerste omdat het advies van de Raad van State een moreel en ideologisch advies is, dat mij ervan overtuigt dat hij zijn bevoegdheden is te buiten gegaan.

Daarenboven stellen we een einde aan een discriminatie, maar tekent er zich een andere af door de homoseksuelen geen afstammingsrecht te geven (evenmin adoptierecht). Daardoor loochenen we de realiteit. Er worden immers heel veel kinderen door koppels van twee mannen of twee vrouwen opgevoed. Wat moet primeren is het belang en de affectieve stabiliteit van het kind en niet de seksuele geaardheid van de ouders. Zoals de ECOLO-AGALEV-fractie hoop ik dat we heel snel van start zullen gaan met het debat over de afstamming.

Daarnaast had de minister beloofd het probleem van het huwelijk van een Belgische homoseksueel met een homoseksueel van een andere nationaliteit op te lossen.

15.11 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): La perception des homophiles a évolué considérablement au cours des cent dernières années. Jusqu'à un passé récent, l'homosexualité était considérée comme une maladie, dont il fallait être guéri le plus rapidement possible. Il y a quelques décennies à peine, nous

algemeen gepleit voor een humane integratie en voor een respectvolle behandeling.

Er is echter meer. De slinger is de laatste jaren helemaal de andere richting uitgegaan. We beleven vandaag het tegenovergestelde van vroeger. Al wie durft kritiek te uiten op bepaalde excessieve gedragingen, op de exuberante promotie of op het provocatieve exhibitionisme tijdens de fameuze homostoeten komt op de brandstapel terecht. Een agressieve lobby heeft zich meester gemaakt van het debat en dicteert ons hoe we over dit fenomeen moeten denken. Al wie niet denkt zoals deze homolobby wordt meteen afgeschilderd als conservatief en reactionair.

avons même connu une époque où les homosexuels étaient poursuivis et contraints de porter une marque distinctive. Aujourd'hui, ils sont tout à fait acceptés. Toutefois, ces dernières années, la tendance s'est inversée: les homosexuels sont de plus en plus enclins à faire étalage de leur nature et à prôner leur différence avec agressivité. Un groupe de pression puissant et politiquement correct s'est constitué et celui-ci s'en prend à quiconque ose exprimer la moindre critique à l'égard de l'exhibitionnisme provocateur du milieu homosexuel.

15.12 Kristien Grauwels (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, ik wil reageren op de manier waarop de heer Laeremans spreekt over homoseksuelen. Hij verengt het beeld tot de stoeten die georganiseerd worden op roze zaterdag.

Mijnheer Laeremans, enerzijds beweert u dat de verdraagzaamheid en gelijkheid zijn toegenomen en dat de mentaliteit ten opzichte van holebi's is veranderd, anderzijds hebt u in de commissie duidelijk beklemtoond dat u de door de Vlaamse ministers van Onderwijs en Welzijn gevoerde campagnes verwerpt om de seksuele geaardheid ter sprake te brengen vooral bij jongeren en daarover te sensibiliseren. Hoe rijmt u dat met mekaar?

15.12 Kristien Grauwels (AGALEV-ECOLO): M. Laeremans réduit l'ensemble du monde homosexuel au cortège de la *gay pride*. D'une part, M. Laeremans constate que le temps est venu de créer un espace pour le traitement respectueux des homosexuels, d'autre part, il fulmine en commission contre les campagnes du gouvernement flamand relatives à la découverte et à l'acceptation de l'homosexualité. Voilà qui manque de tolérance.

15.13 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, op de campagnes kom ik later terug.

Mevrouw Grauwels, ik vereng de problematiek zeker niet tot de roze stoeten. Integendeel.

15.14 Kristien Grauwels (AGALEV-ECOLO): Mijnheer Laeremans, u reduceert de holebi-gemeenschap tot de roze stoeten.

15.15 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Helemaal niet, mevrouw Grauwels. U hebt niet goed geluisterd. Ik ben begonnen met te zeggen dat er een algemene consensus bestaat van aanvaarding en dat men algemeen pleit voor humane integratie en voor een respectvolle behandeling. Dat is de eerste benadering van het Vlaams Blok. Deze benadering weerhoudt ons er echter niet van de stoeten, het exhibitionisme dat we door de straten zien lopen en het homo-carnaval te verwerpen. Ik vind dat ik dit recht moet hebben. Dat u betwist dat ik mij daarover negatief mag uitlaten, vind ik op zich reeds erg. Dat was precies mijn stelling. Er heerst een dictatoriaal sfeertje waardoor elke kritiek onmogelijk wordt gemaakt en gemarginaliseerd. Daar kan ik niet mee om. Ik kom later terug op de campagnes.

15.15 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Mon raisonnement n'a rien d'incohérent: le Vlaams Blok partage l'idée du respect de la nature de tout individu mais émet de sérieuses réserves à l'encontre de l'exhibitionnisme agressif et provocateur de la communauté homosexuelle. Au demeurant, la réaction de Mme Grauwels me conforte dans ma position: quiconque ne partage pas les

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik neem de draad van mijn betoog weer op. Iedereen die niet denkt zoals de homolobby wordt meteen afgeschilderd als een conservatief, een reactionair. Erger nog, men wordt afgeschilderd als iemand die onverdraagzaam of homofoob is, als iemand die discrimineert en sinds de goedkeuring van de rampzalige, totalitaire, antidiscriminatiewet van Onkelinx strafbaar is omwille van zijn mening. We hebben dit debat gevoerd. De antidiscriminatiewet van mevrouw Onkelinx houdt heel belangrijke totalitaire tendensen in die verbiedt bepaalde meningen te uiten.

Een bijna hilarisch voorbeeld hiervan is de recente toekenning van de Homofobieprijs aan niemand minder dan Danny Smagghe van de VLD. Wie is nu die Danny Smagghe? Smagghe is een braaf en vriendelijk provincieraadslid uit Vlaams-Brabant, meer bepaald uit Dilbeek. Enkele jaren geleden is hij overgelopen van het naar zijn smaak nogal dictatoriale Agalev naar de VLD. Een aantal maanden geleden sprak hij zich in eerder negatieve zin uit over het homohuwelijk en over adoptie door homokoppels. Hij werd meteen in de ban geslagen. Het pijnlijke is evenwel dat Smagghe zelf al jaren openlijk uitkomt voor zijn homoseksualiteit en ook opkwam voor de belangen van deze groep. Hij ging blijkbaar niet ver genoeg. Plots werd ook hij gecatalogeerd als een homofoob, als iemand die wordt geacht zichzelf te haten. Gelukkig wist die brave man het met enige humor op te vangen.

De teneur van het politiek correct denken gaat erg ver. Het gaat met paars-groen vandaag zelfs zo ver dat de scholen van overheidswege worden aangezet om promotie te maken voor homoseksualiteit. We zitten allang niet meer in het stadium waarin men aan kinderen leert respect op te brengen voor de anders geaarde medemens.

15.16 Fred Erdman (SP.A): Mijnheer Laeremans, herlees eens de eerste zinnen van uw betoog, want nu gaat u terug in de tijd en plakt u terug een stigma op de homofielen.

idées du lobby homosexuel se voit taxé d'homophobie, ce qui est punissable depuis la loi totalitaire sur la discrimination. Récemment, le prix de l'homophobie a même été décerné à un homme politique homosexuel.

Le "politiquement correct" va désormais si loin que l'Etat oblige les écoles à faire la promotion de l'homosexualité.

15.16 Fred Erdman (SP.A): Il serait préférable que M. Laeremans lise le début de son intervention. Il regrette manifestement l'époque où les homosexuels étaient stigmatisés.

(Applaudissements)

15.17 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Mijnheer Erdman, dat is goedkoop, maar het is precies het omgekeerde. Die campagne gaat immers veel verder. U kent die campagne niet, u moet ze maar eens lezen, want ze gaat veel verder. De Franstalige leden kunnen ze niet kennen, want zij vindt plaats in de Vlaamse scholen en is een initiatief van de Vlaamse regering. Zij gaat veel verder dan alleen het opbrengen van respect, want dan zouden wij er zeker geen probleem mee hebben. Nu is het echter zo dat men ervan uitgaat dat vijftien-, veertien-, dertien- en twaalfjarigen het allemaal al weten en dat zij gewoon maar te kiezen hebben alsof zij voor een drankautomaat staan, terwijl zij nog niet weten wat of hoe. Ik begrijp dat de groenen dit vervelend vinden, want het gaat om een campagne van mevrouw Vogels.

15.17 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Voilà qui est facile! Les campagnes publiques à l'intention des écoles dépassent largement le cadre du respect de la différence. Elles obligent les adolescents à faire un choix, comme s'ils se trouvaient devant un distributeur automatique de boissons.

15.18 Geert Versnick (VLD): Mijnheer de voorzitter, collega's, de

15.18 Geert Versnick (VLD):

wijze waarop collega Laeremans daarover spreekt, toont aan dat de eerste zinnen van zijn toespraak er slechts waren "pour les besoins de la cause". Hij is als het ware de vos die de passie preekt. Op het ogenblik dat er wordt gesproken over maatregelen waarbij die integratie inderdaad mogelijk wordt gemaakt, waarbij aan kinderen wordt uitgelegd dat er jongetjes en meisjes zijn die anders denken en anders zijn, is dat ineens promotie en wordt het afgedaan als een reclame voor Coca-Cola. Ik vind dat schandalig en het Parlement onwaardig.

15.19 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Collega Versnick, lees de campagne eens goed. Lees eens waarvoor men gaat en wat men daarin promoot, dan kunt u het tegengestelde niet beweren. Maar goed, dankzij de goede zorgen van VLD-minister Vanderpoorten, de allerslechtste minister van Onderwijs die Vlaanderen ooit heeft gehad, start over enkele dagen in de scholen de Week van de Diversiteit. Daarbij wordt niet alleen de homoseksualiteit maar ook de bisexualiteit aangeprezen: "Fladder eens van mens tot mens", zo klinkt het. Ben je lesbisch, homo of bi, het is allemaal om het even. Men doet dat uitgerekend bij een leeftijdscategorie die zeer onzeker is op dit vlak, die met heel veel vragen zit over de eigen ontwikkeling en de eigen identiteit. Met dit soort campagnes maakt men die onzekerheid bij jongeren alleen maar groter en creëert men alleen maar nog meer verwarring.

Welnu, wij, van het Vlaams Blok, vinden dat dit niet de taak is van de scholen en nog minder van de overheid. Leren respect opbrengen voor de andere is dat uiteraard wel. Werven en promotie maken voor de homo- en bisexualiteit is voor ons een brug te ver. Maar als wij dat vinden, zijn wij blijkbaar al een parlement onwaardig.

Mede daarom zijn wij ook geen voorstander van de openstelling van het huwelijk voor homokoppels. Het is niet onze taak, niet de taak van de wetgever en van de overheid, om een nieuw model naar voren te schuiven om die levenswijze de status te verlenen van een algemeen maatschappelijk voorbeeld dat nagestreefd moet worden en gepromoot wordt. Het zal de verwarring, de onzekerheid bij vele mensen alleen nog groter maken.

Ten tweede, het hele debat van vandaag berust op een vals uitgangsprincipe. Het is helemaal niet zo dat de exclusiviteit van het huwelijk voor heterokoppels neerkomt op een discriminatie. Maar het is natuurlijk zeer gemakkelijk om de zaken zo voor te stellen. Want zodra men tegen zijn politieke tegenstander zegt dat hij discrimineert, snoert men die tegenstander de mond, want discriminatie is tegenwoordig, zoals u allen wel weet, strafbaar. Wie nog durft te zeggen dat hij een andere opvatting heeft, begaat een misdrijf en moet dus op zijn tellen passen. Het debat wordt dus niet alleen vervalst, het wordt onmogelijk gemaakt. Dat is natuurlijk een zeer comfortabele situatie voor de voorstanders, die op voorhand zo goed als gewonnen hebben.

Nogmaals, het gaat hier in deze discussie helemaal niet om een discriminatie. Men kan pas van discriminatie spreken wanneer mensen in gelijke situaties verschillend worden behandeld en wanneer het onderscheid niet objectief en redelijkerwijs kan worden verantwoord. In het licht van het algemeen belang, zo stelde de Raad van State in dit dossier, is de situatie van een homoseksueel

L'exposé introductif de M. Laeremans n'a été prononcé que pour les besoins de la cause. Il qualifie de publicité des mesures destinées à permettre l'intégration.

15.19 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): M. Versnick devrait lire le contenu de la campagne des ministres flamandes, Mmes Vogels et Vanderpoorten. La ministre de l'Enseignement lance actuellement la "semaine de la diversité", qui fait presque l'apologie de l'homosexualité et de la bisexualité auprès de jeunes encore à la recherche de leur propre identité. Cela dépasse les bornes!

C'est une des raisons pour lesquelles nous ne pouvons souscrire à l'idée de permettre aux couples homosexuels d'adopter des enfants. Ce n'est pas le modèle qu'il faut promouvoir. L'ensemble du débat repose sur des bases erronées. Le fait que les homosexuels ne peuvent se marier n'est pas une discrimination: il ne peut être question de discrimination que lorsque des personnes se trouvant dans une situation similaire sont traitées différemment sur la base de critères subjectifs. En l'occurrence, la situation n'est pas comparable car des partenaires homosexuels ne peuvent procréer. Sur le plan social, un couple homosexuel n'a pas les mêmes perspectives d'avenir qu'un couple hétérosexuel.

paar niet dezelfde als die van een heteroseksueel paar. VUB-professor Joachim Gerlo zegde in dat verband terecht dat het maatschappelijk toekomstperspectief ontbreekt. Een homoseksueel koppel kan inderdaad onmogelijk samen kinderen verwekken, en dat blijft een basisgegeven in het debat over het huwelijk. Het huwelijk is namelijk altijd... *(Protest uit de zaal)*

De **voorzitter**: Mevrouw De Meyer en mevrouw Lalieux wensen u te onderbreken.

15.20 Magda De Meyer (SP.A): Mijnheer de voorzitter, als ik de heer Laeremans goed begrepen heb, is het huwelijk een manier om zich voort te planten. Dat is duidelijk de visie van het Vlaams Blok: het huwelijk dient om zich voort te planten. Twee mensen van hetzelfde geslacht kunnen onmogelijk van mekaar houden. Dat is iets totaal anders dan twee mensen van verschillend geslacht, die van mekaar houden. Die twee zaken zijn, volgens het Vlaams Blok, totaal niet met elkaar te vergelijken.

15.21 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Dat is natuurlijk een karikatuur die u ervan maakt. Dat is totale nonsens.

15.20 Magda De Meyer (SP.A): Selon M. Laeremans, le mariage implique donc automatiquement la procréation. Le Vlaams Blok considère que deux personnes de même sexe ne peuvent pas éprouver de sentiments amoureux l'une pour l'autre.

15.21 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): C'est absurde, vous caricaturez mes paroles.

De **voorzitter**: Mevrouw Lalieux wenste u nog te onderbreken.

15.22 Karine Lalieux (PS): Monsieur Laeremans, si je vous comprends bien, il n'y a pas d'avenir social pour tous les couples sans enfants. C'est ce que vous venez de dire! C'est intéressant comme situation! Donc, un couple qui s'aime affectueusement, affectivement, etc. cela, pour vous, ce n'est pas un couple social.

15.22 Karine Lalieux (PS): Indien men u volgt is er voor de kinderloze echtparen dus geen sociale toekomst.

Vous venez de dire qu'il n'y avait pas d'avenir social pour les couples sans enfants, c'est bien cela que vous avez dit?

15.23 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Ik citeerde enkel Joachim Gerlo, professor aan de VUB. Ik noch professor Gerlo zegt dat die mensen geen toekomst hebben. Dat zou nogal vergaand zijn. De professor spreekt van een maatschappelijk toekomstperspectief. Dat is dus iets wat breder is dan de toekomst van de twee betrokkenen.

Mevrouw De Meyer, u maakt er een karikatuur van. Wij zeggen natuurlijk niet dat die mensen niet van elkaar kunnen houden. Mensen van verschillend of hetzelfde geslacht kunnen uiteraard van elkaar houden. Wij hebben nooit anders beweerd. Ik snap niet waar u dat haalt.

Ik ga er even dieper op in. Het huwelijk is volgens ons altijd veel meer geweest dan zomaar een regeling, een relationele en vermogensrechtelijke verbintenis tussen twee mensen. Wie zelfs maar een geringe notie heeft van ons burgerlijk recht, weet dat het huwelijk een beschermd én een beschermend instituut is. Het is de basiscel en bakermat van onze samenleving. Binnen dat huwelijk wordt leven doorgegeven aan een nieuwe generatie. Binnen het huwelijk wordt er aan kinderen de grootst mogelijke bescherming gegeven. Dat is niet alleen in ons recht zo. Die opvatting van het huwelijk is ook de opvatting in alle mogelijke internationale verdragen.

15.23 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Ces observations ont été formulées par le professeur Joachim Gerlo, de la VUB. Je n'ai d'ailleurs pas dit que les partenaires d'un couple homosexuel ne peuvent avoir d'avenir ensemble, mais ce n'est pas la même chose qu'une perspective d'avenir social. Ce qui ne signifie nullement qu'ils ne peuvent s'aimer.

Le mariage constitue une institution protégée et protectrice, la cellule de base de la société, dans laquelle naissent les enfants et où on prend le plus soin d'eux. Autrement, pourquoi existe-t-il des oppositions au mariage? Le mariage est une question de couple mais aussi de parents. Voilà qu'on commence à le vider de sa substance en en faisant

Hoe men het ook draait of keert, afstamming is vandaag in onze wetgeving een wezenskenmerk van het huwelijk. Waarom bestaan er anders huwelijksbeletsels? Waarom verbiedt de wet anders dat een moeder en een zoon, een vader en een dochter, een broer en een zus, met elkaar zouden huwen? Heel terecht verklaarde professor Renchon tijdens de hoorzittingen dat het huwelijk volgens ons recht veel meer is dan een relatie tussen een koppel. Het is de maatschappelijke en juridische organisatie van een duurzame relatie tussen een man en een vrouw én van de plaats waar een kind wordt opgevangen van wie de afstamming langs vaders- en moederszijde vaststaat. Het huwelijk betreft volgens de professor zowel het echtpaar als het ouderpaar.

Vandaag ontkent men dit wezenlijke kenmerk van het huwelijk. Men is ons inziens begonnen met een afbraakoperatie. Het huwelijk wordt gereduceerd tot een verhaal van twee personen. De rest wordt op kunstmatige wijze van dit verhaal afgesplitst. Dit komt onvermijdelijk neer op een fundamentele uitholling en degradatie van het huwelijk. Vroeg of laat dreigt dit te eindigen met de volledige loskoppeling van huwelijk en afstamming. De argumenten hiervoor zijn nu al bekend. Opnieuw zal men zwaaien met allerlei uitgevonden en vermeende discriminaties. Uiteindelijk zal men dan komen tot een identieke, uniforme afstammingsregeling voor zowel gehuwden als samenwonenden. Het debat van vandaag is dus veel belangrijker en veel fundamenteeler dan men laat uitschijnen.

Om die reden begrijpen wij dan ook absoluut niet dat een partij als CD&V, die zich altijd heeft voorgedaan als een gezinspartij, zich in dit dossier helemaal heeft laten meedrijven met de stroom. De heer Tony Van Parys heeft in de commissie zeer terecht gewezen op de fundamentele omwenteling die vandaag in ons recht plaatsvindt. Hij wees ook op de volkomen nieuwe betekenis die aan het huwelijk wordt gegeven. Het huwelijk wordt immers een element van zelfontplooiing, zelfrealisatie en zelfbeschikking. Het wordt niet langer beschouwd als de basiscel voor samenlevingsopbouw. Jammer genoeg sprak de heer Tony Van Parys in de commissie in persoonlijke naam. Zijn partij is in deze aangelegenheid hopeloos verdeeld. De heer De Clerck durft niet langer te weerstaan aan de lokroep van de politieke correctheid. Dit valt bijzonder te betreuren. Immers, indien CD&V zich gewoon had laten leiden door het gezond verstand en door de grondstroom in de Vlaamse samenleving, in plaats van door een toevallige meerderheid in een congrescommissie, dan was het afwijzingsfront vandaag veel sterker geweest. Een krachtig en eensgezind CD&V had er mede voor kunnen zorgen dat er bij de liberalen twijfels waren gerezen, net zoals gisteren in het dossier van de naamgeving.

CD&V heeft zich dit dossier trouwens op een bijzonder naïeve manier laten rollen. Zij had in de Senaat haar akkoord gegeven om het homohuwelijk mee goed te keuren. Die steun was belangrijk. Bij de Franstalige senatoren bestond er immers geen eensgezindheid. CD&V gaf haar akkoord op voorwaarde dat de adoptie door homoparen zou worden uitgesloten. Die voorwaarde werd snel ingewilligd. Echter, nog voor het "ding" in de plenaire vergadering van de Senaat werd goedgekeurd, braken de paars-groene partijen hun woord. Minister Verwilghen maakte in de Kamer een akkoord bekend tussen de zes meerderheidspartijen om de adoptie door homoparen alsnog wettelijk mogelijk te maken. Ondanks deze

l'affaire de deux personnes. Le risque est ainsi créé d'une dissociation complète du mariage et de la descendance. Nous ne comprenons pas que le CD&V se laisse emporter par ce courant. M. Van Parys s'est également exprimé en ce sens en commission, mais uniquement en son nom propre, malheureusement.

Il est regrettable que le CD&V ne se soit pas inspiré du véritable courant tellurique qui parcourt la Flandre mais d'une élite politiquement correcte. Au Sénat, il avait accordé son soutien à la condition que l'adoption soit exclue. Il a approuvé les textes, bien que la majorité n'ait pas respecté sa parole.

Le Vlaams Blok a toutefois continué à s'opposer au mariage homosexuel car nous savions que l'adoption constituait l'objectif final. La suppression de la discrimination ne constitue qu'un argument fallacieux. Cette loi introduit précisément une nouvelle discrimination, qui pourra ensuite être invoquée dans le débat sur l'adoption par des homosexuels. Le Vlaams Blok souhaite que l'adoption par des couples homosexuels reste interdite parce qu'un enfant adopté se trouve dans une position précaire et que, plus encore que les autres, il a droit à une situation familiale normale, avec un père et une mère.

publieke vernedering volhardde CD&V in haar naïviteit en keurde de teksten goed.

Voor het Vlaams Blok blijft ook dit deel van het verhaal een zeer belangrijke reden om zich tegen het homohuwelijk te verzetten. Alles wijst erop dat de openstelling van het huwelijk op zich niet het echte doel is van de lobby's achter deze operatie. De echte doelstelling, het echte einddoel is de homoadoptie. Vanaf nu zal men alles in het werk stellen om dit zo snel mogelijk te realiseren. Als men vandaag het homohuwelijk installeert met de drogreden van de zogezegde discriminatie, dan zal men morgen a fortiori met hetzelfde argument fulmineren tegen de ongelijkheid op vlak van adoptie zoals in deze wet voorzien wordt.

Dezelfde personen die straks met gedrevenheid deze wet zullen goedkeuren, zullen morgen onder druk van de homolobby met een pokerface verklaren dat de ongelijkheden die nu worden ingebouwd een schandelijke discriminatie uitmaken. Het is daarnet reeds gezegd door mevrouw Lalieux en het is nu nog eens bevestigd door mevrouw De Meyer. Mevrouw De Meyer, u gaat dus een wet goedkeuren die een schandelijke discriminatie bevat. Wel ja, keur ze dan maar goed. U bent dan echter niet consequent.

Het Vlaams Blok blijft erbij dat de adoptie moet voorbehouden blijven voor heterokoppels, met name omwille van het belang van het kind. Een kind dat geadopteerd is, groeit niet op in zijn natuurlijk milieu bij de eigen vader en de eigen moeder. Het bevindt zich daardoor in een precaire en kwetsbare situatie. Veel kinderen die op vroegere of latere leeftijd te weten komen dat ze niet zijn opgevoed door hun eigen ouders maken een langdurige identiteitscrisis door. Zeker voor deze jongeren, voor adoptiejongeren, eist het Vlaams Blok het recht op een vader en een moeder, het recht op een omgeving die zo nauw mogelijk aansluit bij de natuurlijke ouder-kindrelatie.

15.24 Jef Valkeniers (VLD): Mijnheer Laeremans, wat doet u met al die eenoudergezinnen waar een moeder of een vader het kind of de kinderen alleen opvoedt?

15.24 Jef Valkeniers (VLD): Dans ce cas, que pense le Vlaams Blok des enfants qui grandissent dans les familles monoparentales?

15.25 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): (...) Precies voor de adoptiekinderen die niet bij één van hun eigen echte ouders zijn opgegroeid zeggen wij dat er moet gezorgd worden dat er een vader en een moeder zijn. Zorg voor een situatie die zo nauw mogelijk aansluit bij de eigen omgeving.

15.25 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Ce ne sont pas des situations heureuses. Nous souhaitons au moins pouvoir garantir la présence d'un père et d'une mère aux enfants adoptés.

15.26 Jef Valkeniers (VLD): Waarom moet dat? Dat is toch niet noodzakelijk.

15.27 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Is het niet noodzakelijk? U zegt dat het niet noodzakelijk is.

15.28 Jef Valkeniers (VLD): Er zijn genoeg studies geweest die aantonen dat kinderen die opgevoed worden door homoparen hierdoor geen schade ondervinden en zich ook harmonisch kunnen ontplooiën.

15.28 Jef Valkeniers (VLD): De nombreuses études démontrent que ce n'est pas nécessaire.

15.29 Geert Versnick (VLD): Mijnheer de voorzitter, collega's, voor dat die schandalige campagnes waar de heer Laeremans over spreekt in scholen zijn gevoerd, voor men kinderen heeft overtuigd van het feit dat het anders zijn op seksueel vlak geen afwijzing hoeft te zijn, maar dat het gewoon een anders zijn dan de meerderheid van de groep is en dat ze daar perfect kunnen op ingaan, zijn er zeer veel mensen geweest die dat weggestoken hebben. Dat gebeurde in die periode die de heer Laeremans als de ideale periode beschrijft. Ze hebben dat verdrongen. Ze zijn op een bepaald ogenblik tegen hun natuur in getrouwd. Ze hebben kinderen verwekt. Pas op latere leeftijd, op het ogenblik dat ze zagen dat het maatschappelijk aanvaardbaar was, hebben ze hun reële geaardheid durven bekendmaken. Ze hebben op dat ogenblik hun relatie verbroken. Die kinderen zijn er wel, mijnheer Laeremans. Wat ga je daar mee doen? Ga je ze aan een haakje hangen? Gaat u ze aan een haakje hangen?

15.30 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Collega Versnick, u pleit precies dat die kinderen weg moeten. Dat zeggen wij toch helemaal niet.

15.31 Geert Versnick (VLD): Ik pleit er juist voor om de mogelijkheid te geven om ze in een gezin onder te brengen.

15.32 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Die kinderen zijn er. Iedereen erkent dat. Het debat gaat daar niet over.

15.33 Magda De Meyer (SP.A): Mijnheer de voorzitter, ik vind het ongelooflijk dat de heer Laeremans voortdurend verder pleit voor het huwelijk als een instantie die enkel en alleen dient omwille van de voortplanting, die niets met liefde te maken heeft. Ik ben het beu dat hij spreekt over kinderen opvoeden in een natuurlijk milieu waarbij voor hem natuurlijk milieu gelijk is aan een heteromilieu. Een holebimilieu is dus d'office een onnatuurlijk milieu. Ik ben dus al die onaanvaardbare discriminatoire uitspraken beu. Die zijn echt onaanvaardbaar in het Parlement. Ten slotte begrijp ik het gewoon niet. Ik begrijp het gewoon niet. Ik dacht dat u ook kinderen had. Ik begrijp niet hoe het ene kind voor u meer waardevol kan zijn dan het andere.

De **voorzitter:** Mevrouw De Meyer, in dit Parlement is alles te zeggen. Het is nooit onaanvaardbaar voor het Parlement. U kunt daarover oordelen zoals u wenst maar hier blijft de vrijheid van spreken.

15.34 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik ben zeer blij met de uitspraken van mevrouw De Meyer. Zij tonen perfect datgene aan waarmee ik ben begonnen, met name dat er inderdaad een terreurklimaat heerst van politiek correct denken waarbij mensen die een afwijkende mening over dit soort onderwerpen hebben direct worden gecriminaliseerd. U zegt dat ik discrimineer en dat ik mij dus aan een strafrechtelijk feit bezondig

15.29 Geert Versnick (VLD): Avant que ces campagnes prétendument scandaleuses ne convainquent les jeunes homosexuels et bisexuels qu'ils ou elles avaient la même valeur que leurs semblables hétérosexuels, bon nombre d'entre eux se sont mariés et ont eu des enfants en dépit de leurs préférences. Ce n'est que par la suite qu'ils ont choisi de privilégier leur nature et ont mis un terme à leur relation. Que compte faire le Vlaams Blok des nombreux enfants issus de ces unions?

15.32 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Ces enfants sont déjà là. Ce n'est pas la question.

15.33 Magda De Meyer (SP.A): Un mariage ne se conclut pas uniquement à des fins reproductives. J'en ai assez d'entendre constamment parler de "milieu naturel" à propos du milieu hétérosexuel. Il est inacceptable que le Vlaams Blok puisse formuler des propos aussi discriminatoires au sein de ce Parlement. Je ne puis comprendre qu'on accorde davantage de valeur à tel enfant plutôt qu'à un autre.

Le **président:** Au Parlement, la liberté d'expression est garantie. Tout peut donc y être dit.

15.34 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Mme De Meyer est l'illustration de la terreur que fait régner actuellement le courant du "politiquement correct" dans le cadre duquel il est désormais impossible d'exprimer un avis

want discriminatie is sinds kort strafbaar. U zegt dat u wat ik hier zeg beu bent. Dat zijn termen die u werkelijk verraden als iemand die zeer totalitair ingesteld is. Ik vind het heel, heel verregaand wat u zegt. Ik ben echter blij dat u het doet want daardoor is uw ingesteldheid volledig naar buiten gekomen. U verdraait ook mijn woorden. U zegt dat ik het ene kind meer waard vind dan het andere. Dat is absoluut niet waar, integendeel, ik zeg alleen dat de adoptie – en daar gaat het om de rechten van de ouders en om de relatie tussen adoptanten en kinderen – niet voor homokoppels wettelijk mogelijk gemaakt moet worden. Adoptiekinderen zijn precies kinderen die zich in een erg precare situatie bevinden. Een adoptiekind is niet te benijden. Het leeft niet bij zijn eigen ouders, bij zijn eigen vader en zijn eigen moeder. Wij vinden dat precies voor zo'n kinderen de mogelijkheid moet blijven, het recht moet blijven bestaan op een vader en een moeder, wat inderdaad aansluit bij de natuurlijke omgeving. Dat heeft niets met natuurdenken te maken, het is gewoon de realiteit. Ik weet niet of het nodig is dat ik u dat uitleg maar het lijkt mij voor de hand te liggen.

15.35 Fred Erdman (SP.A): Mijnheer de voorzitter, ik heb twee opmerkingen en dat zijn de laatste die ik nog maak. Ik heb u daarstraks verwezen naar uw inleidende zinnen. U zou die best nog eens herlezen en uw eigen uiteenzettingen daaraan toetsen. Ten eerste, spreken we hier over mensen, niet over een theoretisch model.

15.36 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Natuurlijk.

15.37 Fred Erdman (SP.A): We spreken over mensen. Ten tweede, we spreken niet over adoptie.

15.38 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Toch wel.

15.39 Fred Erdman (SP.A): Dat is een dossier dat we hier hebben behandeld tijdens de adoptiewetgeving waarbij tot spijt van velen de adoptie door halebikoppels uitgesloten werd. Sommigen zeggen dat dit voor hen een programmapunt voor de toekomst is maar vandaag, in deze tekst, is er geen sprake van adoptie. Hou dus op met al uw commentaren over een thema dat er niets mee te maken heeft. Bovendien, u hebt samen met anderen altijd aanvaard dat een kind kan worden geadopteerd door één persoon. Leg me dan heel uw theorie eens uit ten overstaan van een adoptie door één persoon. Maar dat zullen we doen in het debat over adoptie.

15.40 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Mijnheer Erdman, er is nog altijd een verschil en een adoptie door één persoon bestaat trouwens al zeer lang. Voor homokoppels werd dit tot nu toe nog nooit toegelaten. Adoptiediensten geven geen kinderen aan homokoppels. Internationaal wordt het ook niet aanvaard. De herkomstlanden aanvaarden de homoadoptie niet. Dat is de reden waarom er een risico bestaat dat er juist minder adoptiekinderen zullen komen.

U zegt dat het debat niet over adoptie gaat. Het gaat er natuurlijk wel over en om twee redenen. Ten eerste, in deze wet bouwt men een nieuw onderscheid in. Men zegt dat heterogehuwden wel mogen adopteren terwijl het voor de anderen wordt uitgesloten. Het debat

divergent. Voilà qui révèle sa nature totalitaire.

A mes yeux, un enfant n'a pas plus de valeur qu'un autre. Il s'agit de l'adoption. Je souhaite donner le droit aux enfants adoptés, qui se trouvent dans une situation précaire, d'avoir un père et une mère, ce qui correspond à l'environnement naturel. C'est la réalité.

15.35 Fred Erdman (SP.A): Nous parlons d'êtres humains, pas d'un modèle théorique.

15.39 Fred Erdman (SP.A): Le débat ne porte pas non plus aujourd'hui sur l'adoption. C'était un autre débat dans le cadre duquel l'adoption par les halebis a d'ailleurs été exclue. En outre, le Vlaams Blok a toujours accepté qu'une seule personne puisse adopter. Expliquez-moi cela!

15.40 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Cela existe depuis longtemps, contrairement à l'adoption par les couples homosexuels. En cas d'adoption internationale, celle-ci n'est pas davantage acceptée par les pays d'origine.

Le débat porte pourtant bien sur l'adoption. Cette loi introduit une nouvelle forme de discrimination entre les couples homosexuels et

gaat er dus wel over. Bovendien hebben wij hier nog altijd de vrijheid van spreken waardoor wij ons over zo'n zaken mogen uitlaten.

Ten tweede, heel het verhaal van het homohuwelijk is de stapsteen naar de homoadoptie. Dit werd daarjuist trouwens bevestigd door alle andere sprekers. Verschillende andere sprekers hebben gezegd dat de volgende stap het opheffen is van deze nieuwe discriminatie. Het gaat daar dus wel over en ik heb het recht om daarover te spreken.

Inzake adoptie mogen niet de behoeften en de verlangens van de kandidaat-adoptanten centraal staan maar wel de elementaire belangen en rechten van het kind. Collega's, ook nadat deze teksten wet zullen zijn geworden, zullen wij ons niet zomaar bij de situatie neerleggen. Wij zullen hard ons best doen om deze wet af te schaffen. Ik geloof ook dat er een dag zal komen dat we daarin zullen slagen. Natuurlijk zal men op dat moment komen aandraven met het goedkope argument dat er intussen enkele tientallen of honderden homokoppels van de regeling gebruik zullen hebben gemaakt zodat die mensen door een wetswijziging iets zou worden ontnomen. Dat is dan niet onze verantwoordelijkheid. U bent verantwoordelijk voor de ontsporing die er vandaag wordt aangericht en die mensen zullen zich bijgevolg tot u moeten wenden.

Ik wil er trouwens op wijzen dat u met uw homohuwelijk bijzonder veel valse verwachtingen creëert bij de betrokken mensen. In het buitenland wordt hun statuut niet erkend en dat zal alleen maar leiden tot pijnlijke frustraties. Zo zal het perfect mogelijk zijn dat iemand die hier huwt met iemand van hetzelfde geslacht in het buitenland een nieuw huwelijk aangaat zonder dat het eerste wordt ontbonden. Wie denkt dat wij voorlopers zijn en dat de andere landen in Europa en de wereld op termijn ons lichtend voorbeeld zullen volgen, die doolt.

15.41 Hugo Coveliers (VLD): Mijnheer Laeremans, ik vind het niet erg dat u hier een aantal theorieën ventileert maar u mag geen manifeste onjuistheden zeggen. Indien de Belgische wet het huwelijk tussen gelijkslachtige personen aanvaardt en twee personen huwen, dan kunnen die in het buitenland niet meer op een wetmatige manier huwen zonder de ontbinding van dat huwelijk. Wanneer men in het buitenland wil huwen, zal men een verklaring moeten voorleggen waaruit blijkt dat men volgens het personeel recht ongehuwd is. Men zal die verklaring niet kunnen voorleggen want men is gehuwd volgens het personeel recht. Wat u zegt, zal dus niet kunnen. U vindt dat overigens ook terug in de brochure die Nederland heeft uitgegeven naar aanleiding van de wetgeving terzake. Men heeft in die brochure gewaarschuwd voor dat systeem. Als men in Nederland of in België trouwt, zal men eerst moeten scheiden – voorlopig nog altijd echtscheiding met foutlast als er geen wederzijdse toestemming is – en pas dan zal men een nieuw – eventueel heterofiel – huwelijk kunnen aangaan.

15.42 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Daar twijfel ik aan. Dat is een visie. Ik acht het mogelijk dat men daar in bepaalde landen rekening mee zal houden maar ik heb daar de grootst mogelijke twijfels over.

15.43 Hugo Coveliers (VLD): Dat is toch de essentie van het

hétérosexuels et pourra finalement mener à l'adoption par les couples homosexuels. Par la suite, on voudra éliminer cette discrimination. Nous ne nous préoccupons pas tant des besoins et des sentiments des candidats à l'adoption que de l'intérêt de l'enfant.

Nous voulons donc tout mettre en oeuvre pour que cette loi soit à nouveau abrogée. Les conséquences pour ceux qui l'auront entre-temps invoquée relèveront de la responsabilité de ceux qui ont créé cette situation.

Nous voulons également souligner que ce statut ne sera pas reconnu à l'étranger. Quiconque aura épousé une personne du même sexe dans notre pays pourra se remarier à l'étranger.

15.41 Hugo Coveliers (VLD): C'est faux. Tout mariage valable au regard de la loi belge devra être dissous avant qu'un nouveau mariage puisse être contracté à l'étranger. Il faudra démontrer que l'on n'est pas marié selon le droit des personnes.

15.42 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Ce sera le cas dans certains pays et pas dans d'autres.

15.43 Hugo Coveliers (VLD):

internationaal privaatrecht. De vraag is niet of dat land er rekening mee zal houden. Indien u dat toch zou doen dan maakt u zich schuldig aan bigamie en dan bent u strafbaar in België.

15.44 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Op dat debat zullen we ongetwijfeld later nog terugkomen. In elk geval, ik had nog een zinnetje om af te sluiten. Deze wet is geen goede wet, noch voor de betrokken bevolkingsgroep, noch voor de samenleving.

Quiconque contracte deux mariages se livre à la bigamie.

15.44 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Je dirai pour conclure qu'il ne s'agit pas d'une bonne loi, ni pour le groupe visé, ni pour la société.

De **voorzitter:** Ik geef u de volgende lijst: mevrouw De Meyer, madame Genot, mevrouw Van Weert, de heer Valkeniers, monsieur Maingain en de heer Versnick.

Voorzitter: Jean-Pol Henry.

Président: Jean-Pol Henry.

15.45 Magda De Meyer (SP.A): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, mijn uiteenzetting zal eigenlijk erg kort zijn. Ik houd altijd korte uiteenzettingen op het moment dat ik heel blij ben. Heel blij, dat na jarenlange parlementaire discussie, na jarenlang gebakkelei, na jarenlang herindienen en herindienen van voorstellen, er eindelijk een doorbraak is voor de vele koppels die op dit ontwerp zitten te wachten.

Het homohuwelijk is een belangrijk symbool voor de holebigemeenschap dat ze eindelijk op een volwaardige manier kunnen samenleven, dat ze eindelijk de kans krijgen om via een echt huwelijk hun engagement tegenover elkaar te bevestigen. De wetgever moet mijns inziens alles doen om mensen die echt voor elkaar willen zorgen in onze samenleving, in onze soms kille samenleving, te ondersteunen en aan te moedigen. Een citaat. "We waren allebei 21 toen we elkaar tegenkwamen en verliefd werden. Het was een wederzijdse once in a lifetime. Vanaf toen ging er geen dag meer voorbij dat we niet samen waren of elkaar misten. Ondertussen is dat meer dan 18 jaar geleden. We bouwden ons leven uit zoals andere koppels dat doen. We gingen samenwonen, we bouwden een huis en kregen een kind, maar we sloten geen huwelijk, omdat dat niet kon. We zijn immers twee vrouwen". Dat is de realiteit waar heel veel holebikoppels mee te maken hebben.

We hebben, denk ik, gedurende de vele debatten die wij daaraan gewijd hebben en ook daarnet nog een staaltje gehoord van de enorme vooroordelen en de dooddoeners waarmee gezwierd werd gedurende de debatten. Om er een paar te noemen: het homohuwelijk zou een uitholling zijn van het huwelijk. Wat een flauwekul! Het engagement dat twee mensen met elkaar aangaan wordt toch niet gedevalueerd omdat twee andere mensen van een zelfde geslacht ook een dergelijk engagement willen aangaan. Waarom zou de oprechte en diepe liefde van twee mensen verschillend zijn, afhankelijk van hun geslacht? Waarom zou de liefde tussen een man en een vrouw meer wegen dan de liefde tussen een man en een man of een vrouw en een vrouw? Wie heeft in godsnaam de maatstaf voor zulke zaken? Of nog een dooddouner: ja, laat ze samenwonen, maar noem het dan toch geen huwelijk! Wat is dat voor discriminerende uitspraak! Als er dezelfde rechten en plichten zijn, waarom moet het dan in godsnaam een andere naam krijgen? Of nog een dooddouner: ja, ze hebben er toch zelf voor

15.45 Magda De Meyer (SP.A): Je me réjouis que ce dossier aboutisse finalement, après des années de discussions et de dépôts de propositions. Il s'agit d'un symbole important pour la communauté holebi. Les homosexuels pourront désormais confirmer leur engagement réciproque par le biais d'un véritable mariage.

Les préjugés sont nombreux. Mout banalités ont été dites au cours des débats. D'aucuns pensaient que cette proposition viderait le mariage de sa substance. Mais pourquoi l'amour que se portent deux personnes du même sexe se distinguerait-il de celui que se portent deux personnes de sexes différents? Pourquoi l'engagement des premiers viderait-il de son sens l'engagement des seconds? L'homosexualité n'est pas un choix. De nombreux homosexuels sont pendant des années en conflit avec eux-mêmes en raison de leur orientation sexuelle, celle-ci ne correspondant pas à l'idéal de notre société. Mais depuis longtemps déjà, l'homosexualité n'est plus stigmatisée.

Le professeur Heyvaert affirme que notre société est source d'individualité et d'isolement. Il importe dès lors d'encourager la solidarité entre les individus. Il ne voit aucune raison de réserver le

gekozen, ze moeten dus maar consequent zijn. Wat een achterhaald beeld van holebi's! Stel, u bent hetero. Kiest u er zo maar op een dag voor om homo of lesbienne te worden? Waarschijnlijk niet. Wie zou er voor kiezen om tot een minderheid te behoren, die nog steeds gediscrimineerd wordt en die nog steeds maatschappelijk als minderwaardig behandeld wordt? Jonge mensen worstelen met hun homoseksualiteit, precies omdat dit niet als ideaal wordt voorgesteld in onze maatschappij. Nog een dooddouner: het zou ongepast zijn. Mensen die dergelijke uitspraken doen – we hebben er daarnet nog gehoord – moeten dringend meegaan met hun tijd. Het is voorbij dat homoseksualiteit een stigma was. Het is voorbij dat homoseksualiteit een reden was om mensen weg te stoppen in kampen. Het is eigenlijk ongepast om daar nog over te spreken.

Ik wil nog professor Heyvaert citeren – er werden hier nog veel mensen geciteerd – die voor mij een belangrijke autoriteit is. Hij antwoordt op de vraag dat er toch geen enkele reden is om het burgerlijk huwelijk gesloten te houden voor partners van hetzelfde geslacht, dat onze maatschappij individualisering, atomisering en vereenzaming meebrengt. In een dergelijke maatschappij zou men juist de solidariteit tussen individuen moeten aanmoedigen. Er is dan ook geen enkele reden om het burgerlijk huwelijk dat hét instituut is voor deze sociale zekerheid voor te behouden aan personen van een verschillend geslacht. Een vader moet toch ook instaan voor zijn zoon. Dat is ook een verhouding van interindividuele solidariteit met iemand van hetzelfde geslacht. Het is al te gek te denken dat het huwelijk alleen zou dienen voor voortplanting. Voortplanting is iets totaal anders dan ouderschap. Voortplanting is een biologisch gebeuren, ouderschap is een sociale relatie. Daarover gaat het voor ons.

Wij vinden dat met het homohuwelijk dat hier voorligt een belangrijke stap wordt gezet. U hebt gelijk wanneer u zegt dat wij vinden dat het niet ver genoeg gaat. Iedereen weet dat wij als partij all the way wilden gaan. Als men mensen toestaat te huwen, is het al te gek te doen alsof er geen kinderen uit vorige relaties zijn, alsof er geen kinderwens is. Die kinderwens wordt trouwens meestal pas gerealiseerd na veel wikken en wegen. Holebi's zijn meestal bijzonder verantwoordelijke ouders. Het is een gemiste kans om ook nu niet mee de kinderen te regelen. Dit is niet in het belang van het kind. Het is onaanvaardbaar dat meemoeders en meevaders geen enkele juridische band hebben met het kind waarvoor ze dagdagelijks zorgen. Het is onaanvaardbaar dat kinderen in de holebirelaties niet in aanmerking komen voor bijvoorbeeld de hospitalisatieverzekering op het werk van de meemoeder. Het is onaanvaardbaar en godgeklaagd dat kinderen niet worden uitgenodigd op het sinterklaasfeest op het werk van de meemoeder omdat ze ambtshalve niet zouden bestaan.

Voor ons als socialisten is het homohuwelijk een eerste stap waarvoor we jarenlang hebben gevochten. Het was destijds Luc Van den Bossche, nu fin-de-carrière, toen een jonge Turk, die de flamboyante verdediger was van de homorechten in het Parlement. We hebben moeten wachten tot een paars-groene doorbraak om dit strijdpunt van de socialisten te kunnen realiseren, omwille van de koudwatervrees van de christen-democraten. Ik ben heel blij dat ze nu wel bereid zijn het homohuwelijk mee te steunen. Ik ben heel blij dat er binnen de fractie duidelijk meer en meer aanhang groeit om

mariage civil aux personnes de sexe différent. En effet, le but du mariage n'est pas uniquement la procréation. La procréation est un phénomène biologique, la parenté est une relation sociale.

Nous pensons qu'une première étape importante est désormais franchie. En effet, à nos yeux, la présente mesure ne va pas suffisamment loin car elle ne mentionne nullement les enfants de mariages précédents ni le désir d'enfants des intéressés. Je me réjouis toutefois que peu à peu, le Parlement se prépare à apporter une solution légale à cet autre élément.

Le SP.A a dû attendre longtemps avant de réaliser ce point qui constitue depuis longtemps un cheval de bataille pour les socialistes. Et nous ferons de l'adoption un de nos chevaux de bataille pour le prochain accord de gouvernement.

ook de kinderen te regelen. Het homohuwelijk is voor ons een belangrijke stap naar het wegwerken van de discriminaties ten opzichte van holebi's. Het past dan ook in de bestaansreden van onze partij, namelijk het creëren van gelijke kansen voor iedereen. Wat de SP.A betreft, zullen we dit ontwerp volmondig steunen. Adoptie blijft bovenaan ons verlanglijstje staan. Het wordt een strijdpunt voor het volgend regeerakkoord zodat de wetgever eindelijk ook de kinderen van holebi's als echte kinderen erkent en ervoor zorgt dat hun ouders all the way voor hen kunnen zorgen.

15.46 Zoé Genot (ECOLO-AGALEV): Monsieur le président, monsieur le ministre, aujourd'hui, le groupe Ecolo-Agalev est particulièrement satisfait.

Cette ouverture du mariage nous réjouit. En effet, l'ouverture de cette institution symbolique est primordiale en tant que signal envoyé à notre société, indiquant que les couples gays et lesbiens sont, aujourd'hui, des couples à part entière, quoi qu'en pensent certains. L'ouverture de l'institution mariage, qui symbolise encore le couple dans l'inconscient collectif – même si de moins en moins de personnes s'engagent dans cette direction – me paraît un signal important.

Le couple gay et lesbien est ainsi reconnu comme un couple à part entière, disais-je, et peut, de ce fait commencer à négocier une véritable connaissance sociale conformément à son désir. De plus en plus, marié ou non, le couple homosexuel sera reconnu. Ce signal s'adresse donc à toute la société et permettra, je l'espère, une véritable évolution des mentalités vers plus de tolérance à l'égard de la différence. Le vote de ce projet de loi permet de consacrer une évolution positive dans notre société vers un réel accueil de ces couples gays et lesbiens.

Cette évolution se note même au sein de l'ex-PSC, qui pourtant passionné par l'évolution de la famille, n'est pas présent, aujourd'hui. Je n'ai pas l'habitude de faire de polémique, mais je voudrais cependant m'adresser au cdH. Ainsi, pendant toute la législature passée, il a tout fait pour empêcher le vote d'un réel contrat. Et maintenant que le projet de loi ouvrant le mariage aux gays et aux lesbiens est discuté au Parlement, il n'arrête pas de dire qu'il faudrait un contrat et que, pour ce faire, il est prêt à tout. Si M. Arens a exprimé son opposition au mariage, il a estimé qu'un nouveau pacte de cohabitation légale impliquant de nouveaux droits aurait dû être préféré au mariage et il a convenu que le contrat de 1998 a des effets juridiques trop limités. C'est une évolution appréciable puisque M. Viseur, en 1998, estimait que "la création d'un contrat solennel d'adhésion, comparable à une institution comme le mariage, est difficilement acceptable". On apprécie donc, je le répète, cette évolution. Je note tout de même que le maigre contrat de cohabitation légale de 1998 a dû attendre la majorité arc-en-ciel pour pouvoir être appliqué.

Cette ouverture hautement symbolique pourra, je l'escompte aussi, rassurer des jeunes perdus, déboussolés par la découverte de leur orientation sexuelle minoritaire dans une société qui la perçoit encore souvent de manière négative. A l'heure actuelle, cette découverte est, en effet, encore souvent très douloureuse. Vous n'ignorez pas que le taux de suicides n'est que la pointe de l'iceberg du malaise de

15.46 Zoé Genot (ECOLO-AGALEV): De openstelling van het huwelijk voor lesbische en homokoppels toont aan dat het om volwaardige koppels gaat, en ik hoop dat er een mentaliteitswijziging komt naar meer tolerantie. De positieve evolutie die door de openstelling van het huwelijk wordt bezegeld, is zelfs merkbaar binnen het vandaag afwezige cdH: die had vroeger geen oren naar het samenlevingscontract, maar nu het huwelijk op de agenda staat, zweert het bij het eerste!

De openstelling van het huwelijk zal ook een ruggensteun zijn voor jongeren die het noorden kwijt zijn wanneer ze hun seksuele geaardheid – waardoor ze tot een minderheid behoren – ontdekken. Vaak nog gaat het om een pijnlijke ontdekking, die tot zelfmoord kan leiden. Het is belangrijk dat we niet hebben gekozen voor een specifieke instelling voor de homoseksuelen, die tot een ghetto-instelling zou verworpen.

Er werd al heel wat vooruitgang geboekt op het vlak van de gelijkheid tussen gehuwden en niet-gehuwden (de verschillen op fiscaal vlak en op het vlak van de sociale zekerheid werden afgeschaft), maar er bestaan toch nog verschillen (overlevingspensioenen, scheiding, erfenis...).

Indien men het huwelijk weigert aan mensen van eenzelfde geslacht en daarbij het argument van de voortplanting aanvoert, steekt men zijn kop in het zand,

ces jeunes à se situer dans une société encore trop "hétéro-normée".

J'espère que l'ouverture du mariage pourra aider ces jeunes à se projeter dans l'avenir, à réfléchir sur cet avenir en terme de choix: célibat, concubinage ou mariage.

Dans ce domaine, je pense important qu'on ne se soit pas orienté vers une institution spécifique aux homosexuels, une institution équivalente, mais pourvue d'une autre dénomination car cela aurait signifié l'instauration d'une institution ghetto qui aurait singulièrement brouillé le message d'une véritable lutte contre les discriminations que le gouvernement souhaite envoyer.

L'ouverture du mariage est un signal d'égalité même s'il est clair que l'on avait déjà beaucoup avancé en matière d'égalité entre couples mariés et non mariés. Néanmoins, un certain nombre de droits et devoirs restent attachés à l'institution du mariage même, si les différences entre mariés et cohabitants sont en diminution. Ainsi, au niveau de la fiscalité, la réforme fiscale aboutira, dans quelques années à l'égalité entre couples mariés ou non; au niveau de la sécurité sociale, les régimes sont plus ou moins identiques, que ce soit au niveau du chômage, des allocations familiales, des pensions, de la santé. Mais il est vrai que les cohabitants doivent parfois attendre un délai de six mois pour jouir de droits dérivés alors que par le mariage, le mécanisme est automatique.

Au niveau de l'assistance, les régimes ont également été alignés. Quant aux droits de succession, les Régions en ont harmonisé les taux.

Mais il subsiste un certain nombre de différences:

- des droits et devoirs spécifiques sont attachés au mariage: même résidence, fidélité – même si cela peut faire rire-, secours et assistance, contribution aux charges du ménage, choix d'un régime matrimonial;
- au niveau de la sécurité sociale et de la pension de survie;
- quand on se situe en dehors d'un contrat, il faut réfléchir et penser différemment puisqu'un contrat de mariage constitue, en quelque sorte, un "package" de droits et de devoirs. Lorsque les personnes n'ont pas la possibilité de se marier, pour pouvoir jouir des taux de succession harmonisés, elles doivent déposer un contrat afin de désigner leur légataire, etc.;
- en matière de divorce et de protection du plus faible et donc c'est un élément important.
- dernière grande différence: le regroupement familial et la présomption de paternité.

Abordons maintenant ces points qui ont suscité débat, tant en commission qu'aujourd'hui en séance plénière.

Tout d'abord, les enfants et la présomption de paternité.

Certains ont voulu refuser le mariage parce que, pour eux, mariage ne pouvait rimer qu'avec procréation. Les mêmes souvent voulaient refuser la parentalité aux couples de même sexe. Autant dire clairement: vous n'aurez ni le mariage, ni les enfants. Cela aurait signifié jouer à l'autruche: ces couples existent déjà et des enfants y sont déjà élevés!

want die koppels bestaan al en voeden ook kinderen op.

Het is spijtig dat men de gevolgen van het huwelijk gedeeltelijk heeft tenietgedaan door het ouderschap aan heterokoppels voor te behouden. Deze inperking versterkt de discriminaties. Uit de studies blijkt dat gewenste kinderen die binnen een homokoppel worden opgevoed, op alle gebieden normaal evolueren. Het voorliggend wetsontwerp voert een nieuwe ongelijkheid in ten nadele van kinderen die binnen homokoppels zullen geboren worden en slechts één erkende ouder zullen hebben. Dit argument kan echter niet worden aangevoerd om het huwelijk niet voor homo's open te stellen. De goedkeuring van dit wetsontwerp is een stap vooruit. ECOLO hoopt dat het debat over het ouderschap zeer binnenkort kan worden gehouden en dat snel aandacht wordt besteed aan de kwetsbare rechtspositie van kinderen die met behulp van kunstmatige inseminatie zijn verwekt of die door een alleenstaande zijn geadopteerd. Om de belangen van die kinderen echt te beschermen, hebben wij een voorstel ingediend dat ertoe strekt een tweede ouder, al dan niet van hetzelfde geslacht, te erkennen.

Het probleem van de niet-Belgen blijft gevoelig. In tegenstelling tot Nederland laten wij het internationaal privaatrecht spelen: niet-Belgen mogen niet huwen als hun nationaal recht het homohuwelijk of een gelijkwaardige instelling niet erkent. Die onmogelijkheid zal meebrengen dat de discriminatie op het vlak van de toegang tot een verblijfsvergunning gehandhaafd wordt. Door de omzendbrief Vande Lanotte zijn weliswaar hergroeperingen mogelijk geworden maar onder zeer strenge voorwaarden. Ik hoop dat dit euvel kan worden verholpen binnen het raam van de

Il paraît dommage au groupe Ecolo-Agalev d'avoir amputé le mariage d'une partie de ses effets en réservant l'accès à la parentalité aux seuls couples hétérosexuels. Puisque des enfants naissent légalement dans des couples de femmes et cela grâce à l'insémination, cette restriction renforce les discriminations. Les études tant belges qu'étrangères montrent que les enfants désirés et élevés dans les couples lesbiens et gays évoluent normalement sous tous aspects et ne connaissent pas plus de problèmes d'identité sexuelle, de socialisation ou de confiance en soi. M. Bacquelaine a parlé d'études contradictoires; je serais heureuse de pouvoir les lire.

Avec ce projet de loi, nous créons une nouvelle inégalité: dans les couples mariés hétérosexuels, les enfants qui naîtront auront deux parents et le père sera présumé être le deuxième parent. Dans les couples mariés homosexuels, les enfants qui naîtront n'auront qu'un seul parent reconnu, la mère. Cette situation créera inévitablement d'autres discriminations. Ce caractère incomplet de cette ouverture du mariage nous paraît regrettable mais il est hors de question de s'engouffrer dans cette faille pour empêcher cette évolution.

Nous considérons le vote de ce projet de loi comme une étape. En effet, Ecolo espère que le débat sur la parentalité pourra se tenir dans nos assemblées et dans la société en général dans un avenir proche et que nous pourrions rapidement considérer la situation juridique fragile des enfants qui sont déjà nés. Ces enfants bénéficient d'un seul lien de filiation et ils n'ont donc droit qu'à une demi-famille: un seul couple de grands-parents, etc. Le deuxième parent n'a aucun droit, que ce soit pour les actes de la vie quotidienne (inscription de l'enfant dans une école) ou pour des actes urgents (comme l'autorisation d'opérer). Il n'y aura pas de pension alimentaire pour cet enfant en cas de séparation, pas de droit de visite ou de garde alternée. Excepté parfois lorsqu'un juge courageux bricole et accorde une pension alimentaire et un droit de visite dans l'intérêt de l'enfant parce que nous, législateur, n'avons pas pris nos responsabilités. Je ne vous parle même pas du scénario catastrophe où l'unique parent légal meurt et où le partenaire survivant se voit retirer l'enfant.

C'est pourquoi afin de préserver réellement l'intérêt de l'enfant, nous avons déposé une proposition de loi visant à reconnaître ce deuxième parent, de même sexe ou non que le parent reconnu.

Ensuite, le problème des résidents non belges et des étrangers. Ce problème est épineux et décevant pour nombre de couples se trouvant sur notre territoire.

Ces couples sont clairement privés du droit au mariage, contrairement aux Pays-Bas, où dans ce domaine, nous avons décidé de ne rien faire et de laisser jouer le droit international privé classique: ne pourront se marier les non-Belges, européens ou non, même résidant en Belgique depuis 20 ans, si leur droit national ne reconnaît pas le mariage homosexuel ou une institution équivalente.

Cette impossibilité de se marier avec un non-Belge impliquera que la discrimination en termes d'accès à un titre de séjour perdurera. La circulaire Vande Lanotte permet certains regroupements mais dans des conditions très strictes: relation durable prouvée, revenus

door deze regering op gang gebrachte hervorming van het internationaal privaatrecht.

De uitbreiding van het recht om te huwen betekent niet dat het huwelijk het ideaal model is waaraan elk koppel zich moet aanpassen. Men moet blijven werken aan een soepele structuur ten behoeve van koppels die gewoon samen willen leven. Tot nu toe bleef het debat toegespitst op de uitwerking van een gelijklopend en gelijkwaardig contract vermits het huwelijk tot nu toe ontoegankelijk was voor gay- of lesbische koppels. Nu zal dit debat sereen kunnen verlopen, en hetzelfde geldt voor het debat over de individualisering van de sociale en fiscale rechten.

Ik hoop, mijnheer de minister, dat u ons belooft deze wet nog in februari te publiceren. Dan wordt het huwelijk in juni feitelijk opengesteld voor homoseksuele paren!

De ECOLO-AGALEV-fractie zal hoopvol voor dit ontwerp stemmen overeenkomstig het geweten van elk van zijn leden.

importants, etc. Cette difficulté pourra, je l'espère, progresser dans le cadre de la réforme du droit international privé que ce gouvernement a entamée. Autre aspect dont chacun doit être conscient: il est clair que ce mariage ne pourra pas être reconnu dans la plupart des pays.

En conclusion, le mariage est une institution ancrée dans l'inconscient collectif comme marquant l'institutionnalisation du couple. L'élargissement qui est ici en débat ne signifie pas pour autant que le mariage doit être considéré comme le modèle idéal auquel tout couple doit se conformer. Il faudra donc continuer à travailler à une structure souple qui puisse accueillir les couples hétérosexuels et homosexuels qui souhaitent simplement vivre ensemble avec un minimum de confort.

Mais jusqu'ici, le débat sur cette structure parallèle était complètement brouillé. On finissait par élaborer un contrat qui était quasiment l'équivalent du mariage vu l'inaccessibilité de celui-ci aux couples gays. Ce débat pourra dorénavant être mené sereinement. Il en va de même pour celui de l'individualisation des droits fiscaux et sociaux. Ces droits fiscaux et sociaux constituent un combat important pour le groupe Ecolo-Agalev. Nous ne sommes pas des grands défenseurs des droits dérivés. Il est clair qu'à l'heure actuelle, avec l'ouverture du mariage, nous étendons ces droits dérivés. A présent que chacun est sur un pied d'égalité, le débat relatif à l'individualisation pourra continuer en ce qui concerne tous les couples.

Cette loi entrera en vigueur le premier jour du quatrième mois qui suit celui de la publication au Moniteur belge. Aussi, monsieur le ministre, j'espère que vous pourrez nous promettre de publier cette loi au Moniteur belge en février. Le mariage serait donc ainsi effectivement ouvert en juin.

Le groupe Ecolo-Agalev, selon la conscience de chacun de ses membres, votera avec espoir ce projet novateur.

15.47 Jef Valkeniers (VLD): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik spreek hier in persoonlijke naam en ik zal niet stemmen zoals de meerderheid van onze VLD-fractie. Ik ga er volstrekt mee akkoord dat twee mensen van hetzelfde geslacht die samenwonen en die een vaste relatie hebben, op elk gebied dezelfde rechten hebben als gehuwden. Volgens mij moet de term "huwelijk" echter voorbehouden blijven aan een verbintenis van personen van een verschillend geslacht. Veel liever had ik de term "geregistreerd partnerschap" of "burgerlijke verbintenis" gezien, zoals die in Canada wordt gebruikt, met voor beide partners precies dezelfde rechten als in een huwelijk. Natuurlijk moeten dan heel wat wetten worden aangepast waarin nu de term "huwelijk" voorkomt. Dat vergt natuurlijk heel wat legistiek werk. Onmiddellijk spreken van een huwelijk, zoals men nu wil doen, maakt de dingen misschien legistiek eenvoudiger, maar dat is voor mij onvoldoende als motivatie.

15.47 Jef Valkeniers (VLD): Je ne me joins pas à la majorité VLD en ce qui concerne ce projet. Les cohabitants doivent avoir les mêmes droits que les personnes mariées mais chacun ne doit pas pouvoir se marier. Le terme "mariage" aurait dû être réservé aux engagements entre un homme et une femme. J'aurais voulu introduire la dénomination "partenariat enregistré" ou "engagement civil", qui existent au Canada. Mais j'admets que la situation a peut-être été simplifiée sur le plan législatif.

15.48 Kristien Grauwels (AGALEV-ECOLO): Mijnheer Valkeniers, enerzijds, kiest u er uitdrukkelijk voor de relatie van koppels van gelijk geslacht te waarderen, maar anderzijds, zegt u: laten wij het in godsnaam geen huwelijk noemen. Het lijkt mij dat u er dus eigenlijk voor kiest als het ware huwelijken van eerste klasse en van tweede

15.48 Kristien Grauwels (AGALEV-ECOLO): M. Valkeniers veut bien revaloriser les relations mais ne souhaite pas qu'on leur donne le même nom. C'est une

klasse in te voeren? Eerste klasse blijft dan voorbehouden aan koppels van verschillend geslacht, en tweede klasse – toch minder gewaardeerd – komt dan in feite neer op een geregistreerd partnerschap voor koppels van gelijk geslacht.

15.49 Jef Valkeniers (VLD): In de gemeenteraad van Dilbeek is er ook een lid dat zich publiek homo noemt, maar die man heeft nooit gepleit voor de term “huwelijk”. Wat ons interesseert, zegt hij, is dat wij dezelfde rechten krijgen. De naam is voor mij geen fetisj, het resultaat telt!

Persoonlijk ben ik echter ook voor adoptie. Ik meen inderdaad dat er een verschil is tussen de beide soorten relaties. Ik denk dat de meeste mensen die huwen dat doen om andere motieven dan een homopaar dat gaat samenwonen. Ik denk niet dat het motief hetzelfde is. Ik kan heel goed aannemen dat een man en een vrouw – wanneer de man heel goed weet dat zijn vrouw geen kinderen zal kunnen voortbrengen wegens medische redenen – andere motieven hebben dan een paar dat zegt: wij willen kinderen hebben. Natuurlijk, onze maatschappij staat vandaag wat op haar kop. Wij zien nu dat er heel wat paren gaan samenwonen, die kinderen hebben en waar de man het kind adopteert en op zijn naam zet, maar die niet huwen. Maar ik zou niet graag zien dat wij een maatschappij krijgen waar zij die van verschillend geslacht zijn niet meer huwen maar gewoon gaan samenwonen en een samenlevingscontract sluiten bij de notaris, terwijl er nog alleen huwelijken zijn van holebiparen. Dat zou ik niet graag zien.

15.50 Kristien Grauwels (AGALEV-ECOLO): Mijnheer Valkeniers, als u zegt dat u de voorkeur eraan geeft dat het blijft bij een geregistreerd partnerschap met dezelfde rechten, dan blijf ik erbij dat u uitdrukkelijk ervoor kiest om aan relaties niet dezelfde waardering te geven. U maakt aldus een duidelijk onderscheid dat berust op een verschillende waardering.

15.51 Jef Valkeniers (VLD): (...)

15.52 Magda De Meyer (SP.A): Mijnheer Valkeniers, u bent terzake een ervaren deskundige vermits u onlangs opnieuw in het huwelijk trad.

Welnu, ik zou graag van u vernemen welk motief, waarmee u in het huwelijk trad met uw allerliefste echtgenote, niet zou gelden voor holebi's.

Ik ben het vaak eens met de heer Valkeniers, maar niet op dit punt.

Mijnheer Valkeniers, bestaat er een motief waarom u met uw allerliefste echtgenote in het huwelijk trad, maar dat niet zou gelden voor holebi's om met elkaar in het huwelijk te treden. Ik zie geen verschil in de motieven, maar zou graag willen weten welk expliciet verschil er bestaat volgens u.

15.53 Jef Valkeniers (VLD): Een huwelijk wordt aangegaan met als eerste bedoeling de procreatie.

manière de créer des mariages de première classe et de deuxième classe.

15.49 Jef Valkeniers (VLD): Tous les homosexuels ne veulent pas pouvoir se marier mais ils veulent les mêmes droits. Désormais, on va avoir des hétéros cohabitants et des homos mariés. C'est le monde à l'envers. Sans poser un jugement de valeur, j'estime qu'il y a une différence entre un couple hétérosexuel et un couple homosexuel.

15.50 Kristien Grauwels (AGALEV-ECOLO): Vous privilégiez le partenariat enregistré avec des droits identiques. Vous opérez une distinction fondée sur une différence de valeurs.

15.52 Magda De Meyer (SP.A): Hormis la procréation, évidemment, citez-moi une raison pour laquelle un couple hétérosexuel décide de se marier et qui ne s'appliquerait pas au couple homosexuel.

15.54 Magda De Meyer (SP.A): Mijnheer Valkeniers, dat is bij u toch niet meer het geval!

15.55 Jef Valkeniers (VLD): Daarnet heb ik gezegd dat het bij sommige koppels op voorhand is geweten dat er geen procreatie mogelijk is omwille van medische redenen en dat er dus ook om andere redenen wordt gehuwd. Dat is wat ik zei. Iemand van mijn leeftijd die hertrouwt doet dat ook niet met procreatie als doel.

Ik ben een voorstander van adoptie, ook door halebikoppels. Er bestaan tegenwoordig genoeg eenoudergezinnen. In dat geval heeft één persoon de zware taak om alleen voor het gezin te zorgen. Wanneer twee personen een zekere genegenheid voor elkaar voelen, dan ben ik ervan overtuigd dat zij een positieve bijdrage kunnen leveren voor de opvoeding van een kind, weze het geadopteerd. Trouwens, bij heel wat halebikoppels heeft de ene en/of de andere partner reeds een of meerdere kinderen uit een vorige heterorelatie. Iedereen kent wellicht gehuwde personen met kinderen die na enkele jaren scheiden en een halebirelatie aangaan. Ik neem aan dat de kinderen hiervan geen psychische schade ondervinden. Er bestaat evenwel een verschil tussen kinderen die geen psychische schade ondervinden en kinderen die in optimale omstandigheden worden opgevoed. Sta mij toe dit te illustreren aan de hand van het volgende voorbeeld.

Elke onderwijzer kan u anekdotes vertellen van kinderen naar wie de vader niet meer omkijkt, maar die, zowel in de kleuterschool als in de lagere school, fantaseren en verhalen vertellen over een vader die er in werkelijkheid niet is, alleen maar omdat zij ook een vader willen. Meer nog, toen ik burgemeester was van Schepdaal waren de lokalen van de gemeenteschool uitsluitend bestemd voor jongens, maar bestond het onderwijskorps hoofdzakelijk uit vrouwen. Welnu, op een gegeven moment kwam het oudercomité mij vragen of het niet aangewezen was om mannelijke onderwijzers te benoemen.

Zij vroegen mij om toch eens wat mannen in de school te benoemen, zodat hun jongens ook een keer een mannelijke onderwijzer hebben, want zij vonden dat dit een stuk van hun opvoeding is. Ik denk dat kinderen die in een gezin worden grootgebracht door hun vader en hun moeder, iets voor hebben. Dat is de optimale omstandigheid.

Vandaag leven we in een maatschappij waarin vele kinderen in een nieuw gezin leven, met een nieuwe partner van vader of moeder en soms twee of drie nieuwe partners. U weet hoe dat gaat. U moet maar in bepaalde sociale woonwijken gaan kijken, zoals bij ons, waar sommigen al aan hun vijfde of zesde partner toe zijn. Ik zeg het volgende. Als we het ideaal niet kunnen hebben, moeten we streven naar het beste. Daarom zeg ik dat geadopteerde kinderen die kunnen terechtkomen bij een halebipaar of homopaar, alleszins nog beter af zijn dan als zij in de meest erbarmelijke marginale omstandigheden moeten groot worden of alleen door een vader of moeder worden grootgebracht.

Daarom moeten we consequent zijn. Ik heb niets tegen de relatie. Ik zeg het u vlakaf. Zij moeten dezelfde rechten hebben, zoals in Canada. In Canada gaan ze nog veel verder. Daar spreekt men van dubbelvaderschap of dubbelmoederschap. Dat weet u? Zij hebben de verst reikende wetgeving van de wereld. Ik ben er voorstander van

15.55 Jef Valkeniers (VLD): Il est exact que la procréation n'est pas le seul motif invoqué par les couples hétérosexuels pour se marier. Personnellement, je suis un partisan de l'adoption. La vie en couple prend aujourd'hui des formes tellement variées qu'il n'y a aucune raison de penser qu'un couple homosexuel élèverait plus mal un enfant qu'un autre couple. Les enfants qui peuvent grandir au sein d'une famille stable et qui sont encadrés par leur père et leur mère ont de la chance et peuvent se développer dans des conditions optimales. Mais s'il est impossible de réunir les conditions idéales, nous devons tendre vers la meilleure solution possible. Et grandir auprès de deux personnes aimantes du même sexe figure certainement parmi ces solutions. Je m'oppose donc au mariage des homosexuels mais je préconise de leur ouvrir les portes de l'adoption. C'est la raison pour laquelle je m'abstiendrai.

dat zij dezelfde rechten hebben. Ik ben ook voor adoptie, maar ik vind dat het een burgerlijke verbintenis zou moeten zijn, liever dan een huwelijk. Dat is mijn persoonlijke mening. Ik behoor tot een pluralistische partij. Het is een ethisch probleem en wij zijn vrij om ons uit te drukken. Ik zal de wet niet goedkeuren, maar ik zal ook niet tegenstemmen. Ik zal mij onthouden.

15.56 Olivier Maingain (MR): Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, si j'interviens dans ce débat, c'est pour dire combien j'appuierai avec conviction la proposition de loi – devenue projet depuis qu'elle a été adoptée par le Sénat – concernant le mariage des personnes de mêmes sexes. Je le fais au terme à la fois d'une conviction profondément ancrée de respect du choix de vie personnel que font les couples homosexuels et aussi au terme d'un raisonnement juridique. Je crois que le législateur est toujours mal inspiré s'il ne se laisse conduire dans son travail que par la seule émotion ou par la seule volonté de prendre en compte des sentiments trop passionnels. Je le fais avec d'autant plus de conviction que l'on ne peut ignorer combien les membres de la communauté homosexuelle ont connu, sous tous les régimes dictatoriaux et sous tous les régimes intégristes, les mesures les plus discriminatoires, les plus vexatoires et les plus attentatoires à leur dignité personnelle.

Mais, le projet de loi dont nous discutons aujourd'hui n'est pas seulement la réponse de la société à tous ceux qui voudraient porter atteinte à la dignité humaine des personnes qui ont fait le choix de l'homosexualité, elle est aussi la reconnaissance d'un droit fondamental, du droit du couple homosexuel à bénéficier de la stabilité d'une institution fondamentale dans l'organisation de la société, fondamentale dans la vie sociale qu'est le mariage. On sait que ce débat a été mené dans plusieurs pays, des pays ont été pionniers, et que c'est un fait de société qui, aujourd'hui, amène l'ensemble des Etats modernes à accepter, soit la reconnaissance du mariage au bénéfice des couples homosexuels, soit la création d'une institution spécifique. Et le nœud du débat est de savoir si on privilégie la création d'une institution spécifique ou si on accepte que l'institution du mariage peut être ouverte aux couples homosexuels. J'opte résolument pour cette dernière solution. Le débat qui a lieu est de savoir si l'institution du mariage – on l'a relevé tout au long de nos travaux cet après-midi – est une institution qui privilégie les effets juridiques en ce qui concerne la filiation ou si, comme le suggère l'avis du Conseil d'Etat, l'institution du mariage vise d'abord à reconnaître les droits et devoirs entre les membres de la communauté qui se forme, quelles que soient leurs préférences affectives ou sexuelles.

Le professeur Van Gysel, dans une étude qui a été publiée dans la revue juridique "Divorce Actualités", disait très justement: "la question fondamentale est celle-ci: est-ce que la procréation participe de la nature, plus, de l'essence même du mariage et est-ce donc le dénaturer que de le concevoir sans cette finalité ou bien n'en est-il qu'un effet, certes important mais non substantiel?" Le professeur Van Gysel, reprenant l'avis du Conseil d'Etat, disait que la réponse se trouve dans l'avis même du Conseil d'Etat, pas dans la partie où il stigmatisait la proposition de loi, mais dans une référence en bas de page quand il citait la magnifique définition de Portalis, un des auteurs du Code civil de 1803 selon laquelle: "qu'est-ce que donc le

15.56 Olivier Maingain (MR): Ik zal dit ontwerp steunen met een overtuiging die sterk is ingegeven door respect voor de levenskeuze die homoseksuelen koppels maken en ook vanuit juridische overwegingen. De wetgever mag zich niet louter laten inspireren door emotie of overdreven hartstochtelijke gevoelens. In alle dictatoriale en fundamentalistische regimes hadden de homoseksuelen te lijden van de meest discriminerende en mensonwaardige maatregelen.

Het wetsontwerp is niet alleen een antwoord aan al wie afbreuk doet aan de menselijke waardigheid van homoseksuelen, maar houdt ook een erkenning in van het recht van het homokoppel om toegang te krijgen tot de fundamentele instelling van het huwelijk.

De gewijzigde maatschappelijke toestand heeft ertoe geleid dat heel wat landen een specifieke instelling voor homoseksuelen in het leven hebben geroepen of hun de mogelijkheid hebben geboden te huwen. Ik ben voorstander van het huwelijk.

Wat nu de juridische gevolgen van het huwelijk betreft, rijst de vraag of we hier eerder moeten kiezen voor gevolgen in verband met de afstamming dan wel voor de erkenning van de wederzijdse rechten en plichten. Met andere woorden, zijn voortplanting en afstamming eigen aan het huwelijk of gaat het om een belangrijk, maar niet wezenlijk, gevolg? De Raad van State geeft zelf een antwoord op die vraag in zijn advies en neemt in een voetnoot een verwijzing op naar

mariage en lui-même et indépendamment de toutes les lois civiles et religieuses? C'est la société de l'homme et de la femme qui s'unissent pour perpétuer leur espèce, pour s'aider, par des secours mutuels, à porter le poids de la vie et pour partager leurs communes destinées."

Les auteurs du Code civil privilégiaient bien, dans l'institution du mariage, avant tout la communauté de vie sur les conséquences liées à la filiation.

Lorsque je lis les arguments, notamment de l'ancien doyen de la faculté de droit de l'UCL dans le « Journal des tribunaux », pour s'opposer à l'ouverture de l'institution du mariage aux couples homosexuels, je dois constater que tous les arguments qu'il peut citer privilégient les effets du mariage par rapport à la filiation sur ceux liés à la communauté de vie.

Je crois que c'est méconnaître le fondement même de l'institution de mariage, tel que rappelé par Portalis, c'est méconnaître le fondement même de ce qui est privilégié aujourd'hui dans notre société, de vouloir privilégier seulement les effets du mariage en ce qui concerne la filiation au détriment de la communauté de vie.

J'ai été quelque peu surpris de lire un propos sous la plume du professeur Ranchon, connaissant le haut niveau de réflexion juridique dont il est coutumier. Il disait: "Il n'est pas cohérent en droit – citant en cela l'avis du Conseil d'Etat – de créer désormais deux types de mariage, c'est-à-dire deux institutions différentes, qui n'ont pas la même portée, les mêmes effets, tout en leur faisant porter le même nom. (...)" Et plus loin: "Il n'est pas, en d'autres termes, cohérent, pour reprendre l'expression parfaitement correcte du Conseil d'Etat, d'utiliser la même figure juridique pour regrouper deux régimes juridiques distincts de l'organisation d'un couple" Et c'est ici que le propos devient, me semble-t-il, délicat de la part du professeur Ranchon, "Un mariage "complet" qui prend en compte les liens susceptibles d'exister entre le mariage hétérosexuel et la procréation ou l'adoption d'un enfant et un "semi-mariage", qui est délibérément vidé des effets juridiques du mariage en matière de filiation.

Cette thèse revient à dire que l'institution juridique est dictée non par la volonté des hommes mais par la loi de la nature.

C'est une approche que je ne puis partager, car s'il était vrai que c'est là le type de relation de couple qui fondait l'institution juridique, il faudrait alors croire que tous ceux qui ont défendu un temps que le contrat de vie commune était l'institution qui répondait à l'attente des couples homosexuels, il faudrait croire qu'ils auraient eu raison alors qu'ils se sont trompés. On sait qu'aujourd'hui, sur la base de la loi du 23 novembre 1988, le contrat de vie commune est privilégié par des couples hétérosexuels et non par les couples homosexuels car ces derniers n'ont pas trouvé dans cette loi la réponse à leur attente qui est celle de fonder une communauté de vie stable avec des effets juridiques étendus.

Voilà pourquoi, sur le plan juridique, je me permets de dire que la volonté du législateur l'emporte sur tous les arguments qui seraient soi-disant liés à des conséquences du type naturel de choix de vie, de comportement personnel. La volonté du législateur n'est pas de

Portalis, die het huwelijk omschrijft als een gemeenschap tussen man en vrouw, die erop gericht is de last van het leven samen te dragen. In het Burgerlijk Wetboek gaat de solidariteit voor op de afstamming. Het tegenovergestelde zou betekenen dat men de grondvesten van de samenleving verloochent.

Zou het om twee verschillende instellingen gaan met dezelfde naam? Het is niet zeer coherent twee verschillende stelsels onder één noemer te plaatsen. Wij kunnen dus niet verwijzen naar een volledig huwelijk, afstamming inbegrepen, en naar een semi-huwelijk, waarin men vrijwillig kinderloos blijft.

Sommigen zijn van oordeel dat de wet van de natuur de juridische instelling bepaalt. Ik ben het niet eens met die zienswijze. Wij stellen trouwens vast dat het samenlevingscontract, dat er kwam met de wet van 23 november 1998 en dat een antwoord moest bieden op de verwachtingen van de homoseksuelen, een succes werd bij de heteroseksuelen.

Op het juridische vlak primeert de wil van de wetgever, niet de argumenten over een persoonlijke keuze. De wetgever moet een juridisch kader in het leven roepen waarin de meest intieme levenskeuzen tot ontplooiing kunnen komen.

De tegenstanders van het homohuwelijk voeren gevaarlijke, zelfs schandelijke argumenten aan, bijvoorbeeld wanneer zij beweren dat homoseksuelen zelden trouw zijn.

Door dit wetsontwerp goed te keuren doen we recht aan mensen die enkel door onverdraagzame regimes werden gebrandmerkt en eerbiedigen we het recht op geluk van elke burger, in een basisinstelling van onze

différencier les institutions juridiques en raison de ce qui relève de la vie personnelle la plus intime. La volonté du législateur est de donner un cadre juridique où peuvent s'épanouir les choix de vie personnels les plus intimes.

maatschappelijk organisatie.

Quand je lis les arguments d'un certain nombre de juristes, certes éminents mais qui veulent absolument rejeter de l'institution du mariage les couples homosexuels, je trouve que ce sont des arguments dangereux, voire honteux. Je cite par exemple des professeurs français qui disaient – en l'occurrence Mme Brunetti-Pons -: "Le législateur ne doit pas, en droit civil, faire accéder à la normalité une relation qui n'est pas socialement acceptable". Ce sont des propos déplorables et inacceptables. Un autre professeur disait: "C'est bien le problème que posent les couples homosexuels qui, parce qu'ils sont rarement fidèles, requièrent que la fidélité soit exclue du statut qu'ils revendiquent par ailleurs". Propos maladroits, honteux et inacceptables.

Je crois que nous allons rendre justice à des personnes qu'aucun régime démocratique ne peut stigmatiser et qui n'ont jamais été stigmatisées que par les régimes de l'intolérance. Je crois qu'aujourd'hui, en votant cette loi, nous respectons tout simplement le droit au bonheur de tout citoyen dans une institution essentielle de l'organisation sociale.

Président: Herman De Croo, président.

Voorzitter: Herman De Croo, voorzitter.

Le **président**: Je remercie M. Jean-Pol Henry de m'avoir remplacé quelques instants.

15.57 Els Van Weert (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, als straks bij de stemmingen alles goed gaat, wordt donderdag 30 januari 2003 ongetwijfeld een historische dag voor iedereen in dit land die is begaan met gelijke rechten voor holebi's.

Eindelijk wordt de mogelijkheid om burgerlijk te huwen voor iedereen in dit land opengesteld. De maatschappelijke aanvaarding die ten aanzien van de holebiseksualiteit is gegroeid, krijgt daarmee een belangrijke wettelijke vertaling. Voor Spirit is deze openstelling van het huwelijk bijzonder belangrijk en zeker niet louter symbolisch. Het geeft immers uiting aan een veranderende tijdsgeest. Dat veel mannen en vrouwen een duurzame liefdesrelatie met een partner van hetzelfde geslacht ontwikkelen, wordt steeds minder als problematisch ervaren door de goegemeente. De mentaliteit van de mensen verandert naarmate zij in hun dagelijks leven meer holebikoppels en holebigezinnen ontmoeten. Wij nemen vandaag niet alleen een bijzonder nuttige stap, maar ook een noodzakelijke stap. Zolang de overheid het recht om te huwen voorbehoudt aan man-vrouwrelaties zijn overheids campagnes allerhande die holebijongeren en hun ouders vertellen dat er geen enkel probleem is met hun anders-zijn, immers niet meer dan druppels op een hete plaat. Diezelfde overheid zegt immers tegelijk dat deze kinderen uiteindelijk toch niet helemaal gelijkwaardig zijn. Door straks voor dit wetsontwerp te stemmen, geeft deze Kamer van Volksvertegenwoordigers een belangrijk signaal. In onze samenleving doet de seksuele geaardheid er niet toe als het gaat om de toekenning van rechten. Deze veranderende tijdsgeest is er niet

15.57 Els Van Weert (VU&ID): Ce jour est un jour historique pour quiconque se soucie des droits des homosexuels et bisexuels. Le mariage civil devient accessible à tous, l'acceptation sociale des homos et bisexuels est traduite en textes de loi. Pour Spirit, il ne s'agit pas seulement d'une étape symbolique mais de l'expression d'une évolution des mentalités. Les relations homosexuelles deviennent communément acceptées.

Il ne s'agit pas seulement d'une étape utile mais aussi d'une nécessaire manifestation de soutien du gouvernement à l'égard des campagnes de sensibilisation en faveur des holebis. C'est un signal pour indiquer que l'orientation sexuelle ne peut avoir d'influence sur l'octroi des droits. Ce projet est le résultat d'un combat long et difficile pour la reconnaissance sociale et l'égalité des droits.

zomaar gekomen. Het is het resultaat van een decennialange strijd. Wij hebben hier vandaag allemaal ons best gedaan – en dat mag ook wel – om te zeggen dat het deze of gene zijn verdienste is dat we vandaag zo ver staan. Ik wil de historische stap vooral opdragen aan de vele militante holebi's die jarenlang en aanvankelijk in soms bijzonder moeilijke omstandigheden hebben gestreden voor maatschappelijke aanvaarding en gelijkberechtiging.

Dat dit niet evident was – en nog steeds niet altijd evident is – bewijst het advies van de Raad van State, dat duidelijk moreel geïnspireerd was. De Raad van State uitte bezwaren bij dit wetsontwerp, omdat volgens hem het huwelijk nog steeds vooral een instituut is dat de voortplanting in goede banen moet leiden. Homo's en lesbo's kunnen inderdaad samen geen kinderen krijgen via natuurlijke voortplanting. Durven die critici deze logica echter ook doortrekken? Willen zij bijvoorbeeld een vrouw die de vruchtbare leeftijd voorbij is het recht ontzeggen om op latere leeftijd alsnog in het huwelijk te treden met haar levenspartner? Dat is duidelijk en terecht niet zo, omdat het huwelijk in onze hedendaagse samenleving als voornaamste doel het creëren van een duurzame samenlevingsband heeft.

Sommigen zijn van mening dat het volstaat om de rechten en plichten die het huwelijk tot stand brengt, in een apart statuut voor koppels van hetzelfde geslacht onder te brengen. Zij pleiten al dan niet voor een verdere uitbouw van het samenlevingscontract zoals voorzien in de wet van 23 november 1998. De creatie van een dergelijk huwelijk sui generis zou echter een miskennis zijn van de idee dat deze relaties absoluut gelijkwaardig zijn, alsof het zou gaan om een huwelijk eerste en tweede klasse, zoals mevrouw Grauwels daarstraks ook terecht heeft opgemerkt. Na de goedkeuring van dit wetsontwerp wordt het dus niet uitkijken naar het eerste homohuwelijk, maar wel naar het eerste huwelijk waarbij de huwenden van hetzelfde geslacht zijn. Dat is een belangrijke nuance.

Collega's, ik zal straks met overtuiging voor dit wetsontwerp stemmen, het is immers een belangrijke stap vooruit. Toch betreurt ik dat deze regering er niet in geslaagd is om overeenstemming te bereiken over twee belangrijke punten. Ten eerste blijft het volgens dit wetsontwerp onmogelijk om in België met een buitenlander van hetzelfde geslacht te huwen, omdat de regering weigert te raken aan de inzake het huwelijk geldende principes van het internationaal privaatrecht. Die vereisen dat voor beide personen voldaan is aan het door hun statuut voorgeschreven grondvoorwaarden om een huwelijk te mogen aangaan. Spirit betreurt dat men niet gekozen heeft voor de optie (...)

Een tweede minpunt is dat dit wetsontwerp nalaat om de kwestie van het ouderschap binnen homo- en lesbogezinnen op een treffelijke wijze te regelen. Vandaag al worden talloze kinderen in België opgevoed door twee partners van hetzelfde geslacht. Het gaat dan onder meer om kinderen uit een eerder huwelijk. Steeds meer ontstaan in dit land nieuw-samengestelde gezinnen. Hoe lang zullen wij het kunnen blijven verantwoorden dat kinderen binnen dergelijke gezinnen niet op een noodzakelijke juridische band kunnen rekenen met de persoon die hen als ouder opvoedt. Spirit had dan ook graag de realisatie gezien van het adoptierecht voor holebi's. Wij geloven ook dat er een maatschappelijke evolutie aan de gang is die in de toekomst onherroepelijk tot het adoptierecht moet leiden. De

L'avis à connotation morale du Conseil d'Etat, selon lequel le mariage est l'institution qui doit assurer la procréation, démontre que le combat n'est pas encore définitivement gagné. Les couples homosexuels ne peuvent en effet avoir une descendance de manière classique. Allons-nous pour la cause refuser le mariage aux femmes qui ne sont pas (plus) fertiles?

Ceux qui reprochaient aux holebis de bénéficier d'un statut distinct et étendu méconnaissent l'équivalence de leurs relations. Aujourd'hui, nous attendons avec impatience le premier mariage entre personnes du même sexe – et non le mariage homosexuel, la nuance étant de taille.

Deux points négatifs subsistent. Le mariage avec un étranger du même sexe reste impossible parce que le droit privé international s'y oppose. Spirit déplore qu'il n'y soit pas remédié. Par ailleurs, la parenté et la succession ne sont pas réglées, même si, en Belgique, les familles avec enfants dont les parents sont de même sexe sont de plus en plus nombreuses. On ne pourra plus tolérer des siècles durant que leurs enfants ne bénéficient pas des mêmes droits.

Spirit souhaitait également établir le droit à l'adoption pour les holebis. Ce droit s'inscrit dans la même évolution. En attendant, nous proposons d'élaborer une sorte de parenté sociale, un concept qui figurait d'ailleurs dans une des notes politiques du ministre de la Justice. Je renvoie à ce propos à la proposition de loi que M. Van Hoorebeke et moi-même avons déposée.

Ce projet de loi constitue une étape historique. J'espère que ce Parlement va s'employer à l'avenir à réaliser l'égalité totale des droits pour les homosexuels.

maatschappelijke druk zal onweerstaanbaar worden.

In afwachting daarvan stellen wij voor om alvast een degelijke regeling voor sociaal ouderschap wettelijk te verankeren. Als ik mij niet vergis, mijnheer de minister, stond dit ook in een van uw beleidsbrieven. Ik wil u dan ook herinneren aan het wetsvoorstel dat ik hierover, samen met collega Karel Van Hoorebeke, heb ingediend. Ook talloze nieuw-samengestelde heterogezinnen hebben baat bij een dergelijke regeling. Het sociaal ouderschap komt tegemoet aan een pak bekommernissen binnen een toenemend aantal gezinnen – hetero of holebi – waarin een niet-biologische ouder mee instaat voor de opvoeding van de kinderen.

Ik geef een voorbeeld. Een vrouw die getrouwd is met een gescheiden man die uit zijn vorig huwelijk kinderen heeft, staat samen met haar man in voor de opvoeding van die kinderen. Als haar echtgenoot – de biologische vader van de kinderen – echter zou overlijden, dan heeft die vrouw geen enkele juridische band met de kinderen waarmee zij wel een zeer hechte affectieve band heeft opgebouwd.

Eenzelfde scenario is makkelijk denkbaar voor twee lesbische vrouwen die samen een kind opvoeden dat via kunstmatige inseminatie is verwekt. De nood aan een regeling voor sociaal ouderschap is groot en neemt evenredig toe met het stijgend aantal nieuw-samengestelde gezinnen en kinderen die opgevoed worden door partners van hetzelfde geslacht.

Mijnheer de voorzitter, collega's, ik wil bewust afsluiten met een positieve noot. Het wetsontwerp dat straks zal worden goedgekeurd is een mijlpaal in de geschiedenis van de holebibeweging. Ik hoop dat dit Parlement in de toekomst verder werk zal maken van een wetgeving die holebi's rechten geeft die hen toekomen. Dat zijn gelijke rechten, niet meer maar ook niet minder.

15.58 Geert Versnick (VLD): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, jarenlang heeft men voor het homohuwelijk geijverd. Blijkbaar was de tijd er nooit rijp voor en was onze samenleving er niet klaar voor. Gelukkig veranderen de tijden. Daarom kunnen we vandaag het homohuwelijk goedkeuren.

Het homohuwelijk is voor sommigen – dit is gebleken tijdens dit debat – nog een delicaat thema. Het huwelijk is immers een instelling van privaat recht dat een zeer grote betekenis heeft in ons dagelijks leven. Het heeft bovendien een lange traditie. Sommigen denken dat tradities onaantastbaar zijn en te allen prijzen en ongewijzigd in het leven moet houden. Het is begrijpelijk dat men moet wennen aan de idee om wijzigingen aan te brengen aan het instituut van het huwelijk. Bovendien wordt het huwelijk door velen beschouwd als het bindmiddel bij uitstek van onze gemeenschap, onder meer omdat zij ervan uitgaan dat het gezin de hoeksteen van de samenleving is. Allen die rechten gestudeerd hebben in Gent zullen zich herinneren dat gelezen te hebben op de eerste pagina van het boek van burgerlijk recht van professor Delva. De fout die men dikwijls maakt is het gezin gelijk te stellen met een gehuwd koppel, man en vrouw met hun kinderen. Als men het huwelijk alleen als gemeenschapsstichtend wil beschouwen, kan men dat rustig blijven doen. Het openstellen van het huwelijk voor homoseksuelen zal niet

15.58 Geert Versnick (VLD): Le mariage est une institution de droit privé qui revêt une grande signification dans notre vie quotidienne. Il est considéré par beaucoup, avec la famille comme pierre de touche, comme le ciment de notre société. Mais les traditions changent et il est erroné de continuer à assimiler famille et mariage. Celui qui veut continuer à voir dans le mariage le fondement de la société peut le faire. L'accès au mariage pour des partenaires de même sexe ne menace en rien l'institution du mariage. Les choix ne doivent pas déboucher sur l'incertitude.

En 1999, j'avais déjà déposé une proposition de loi visant à autoriser le mariage des homosexuels. L'exposé des motifs

verbieden aan mannen en vrouwen om met elkaar te huwen. Het huwelijk zal blijven bestaan. Dit wetsontwerp ondermijnt het huwelijk niet. Ook de sociale functie van het huwelijk waarbij men onder meer het doorgeven van het leven vermeldt, de verjonging van de groep, de vernieuwing van het sociale weefsel door het creëren van nieuwe familiebanden, blijft bestaan. Het doorgeven van het leven is echter niet meer hét wezenskenmerk van het huwelijk. Het wordt echter door het voorliggend wetsontwerp evenmin aangetast. Het homohuwelijk wordt niet gepromoot. Er ontstaat geen onzekerheid. Er wordt alleen keuze gegeven aan de mensen. Mensen worden niet langer gediscrimineerd. Dat men mensen keuzes geeft en niet langer discrimineert, hoeft niet tot onzekerheid te leiden. Alleen in bepaalde denkrichtingen waarin er slechts een denkrichting is die moet worden gevolgd, zou het geven van keuze aanleiding geven tot onzekerheid!

Waarom vindt de VLD dat het huwelijk moet worden opengesteld voor homoseksuelen? Waarom heb ik op 28 april 1999 het eerste wetsvoorstel ingediend dat het homohuwelijk wilde mogelijk maken?

Het is een wetsvoorstel waarvan de toelichting de basis vormt van de toelichting van het wetsontwerp dat hier nu voorligt. Het grootste deel van de bevolking vindt vandaag het huwelijk nog steeds de ideale basis voor het duurzaam samenleven van twee personen. Om hun liefde en relatie en de gewenste duurzaamheid ervan te bevestigen, te formaliseren en kenbaar te maken, wordt dan ook gekozen voor het instituut huwelijk. Het is een instituut dat, naast een grote symbolische functie, ook de nodige juridische bescherming, met rechten en plichten, biedt.

Dat betekent dat we te maken hebben met een gewijzigde opvatting over het huwelijk, die het basisuitgangspunt van dit wetsvoorstel vormt. Zoals vermeld in de toelichting, wordt het huwelijk tegenwoordig immers beleefd en gevoeld als een verbintenis tussen twee personen, met als voornaamste doel de creatie van een duurzaam samenlevingsverband. Er is dan ook geen reden om dit instituut enkel voor te behouden voor een relatie tussen man en vrouw. Indien we de relatie tussen mannen of tussen vrouwen gelijkwaardig vinden aan die tussen man en vrouw, moeten ook homoseksuelen die relatie op dezelfde wijze kunnen formaliseren, met dezelfde symboliek en met dezelfde bescherming.

Deze gewijzigde opvatting of betekenis van het huwelijk houdt dus ook in dat het op voortplanting gericht zijn of de kans op ouderschap niet langer de essentie van het huwelijk of een noodzakelijke voorwaarde ervoor zijn. Tegenstanders van dit wetsvoorstel hebben inderdaad steeds voorgehouden dat de reproductieve voorwaarde het absolute wezenskenmerk van het huwelijk is. In een advies dat niet louter juridisch maar veeleer filosofisch was georiënteerd, verwoordde de Raad van State het als volgt: "Er bestaat een nauw causaliteitsverband tussen de instelling van het huwelijk en de noodzaak om de stabiliteit van de echtverbintenis tussen een man en een vrouw te garanderen met het oog op de opvoeding van kinderen die eruit kunnen ontstaan". Hier heeft de Raad van State zich inderdaad nogal laten gaan, niet in een juridische overweging maar in een filosofische overweging.

De vraag of een koppel kinderen kan krijgen of wil krijgen, doet echter niet terzake. Dat het huwelijk rekening houdt met mogelijke

de cette proposition constitue la base de celui du présent projet. La majorité de la population estime que le mariage est le fondement idéal d'une vie de couple durable. Le fait d'être parents n'est plus l'essence même du mariage. Celui-ci revêt une fonction symbolique et offre une protection assortie de droits et de devoirs. Si nous estimons que l'amour que se portent deux êtres du même sexe est équivalent, il n'y a aucune raison de réserver le mariage au couple hétérosexuel.

L'arrêt Goodwyn de la Cour européenne des droits de l'homme du 11 juillet 2002 confirme que le mariage est un droit fondamental de l'individu, indépendamment de la possibilité de procréation. Sur la base de ce droit fondamental, le VLD estime que les personnes du même sexe doivent pouvoir se marier.

Il avait également été proposé d'améliorer le système de cohabitation légale au lieu de rendre le mariage accessible aux homosexuels. Cela aurait toutefois signifié la création d'un nouveau système et aurait généré une nouvelle forme de discrimination. Lors de son intervention au Sénat, le professeur De Schutter a, à juste titre, établi un parallèle entre cette situation et la doctrine "séparés mais égaux" qui a permis la ségrégation raciale aux Etats-Unis entre 1896 et 1954. L'ouverture du mariage aux homosexuels revêt donc une grande valeur symbolique.

Ce projet de loi ne contient aucune réglementation relative aux couples homosexuels qui élèvent des enfants ou éprouvent un désir d'enfants. Le VLD considère l'adoption comme une solution appropriée, mais il aurait été excessif d'inclure ce point dans le présent projet.

Des problèmes liés au droit privé

nakomelingen, betekent immers niet dat een huwelijk steeds kinderen veronderstelt. Heteroseksuele koppels waarvan vaststaat dat zij op generlei wijze kinderen kunnen krijgen, zouden dan immers niet mogen huwen. Trouwens, kinderen worden tegenwoordig zowel binnen als buiten het huwelijk verwekt en geboren. Er zijn tal van gehuwde koppels die het krijgen van kinderen geen essentieel kenmerk van het huwelijk meer vinden. Er zijn dan ook tal van bewust kinderloze echtparen.

Het arrest-Goodwyn van het Europees Hof voor de rechten van de mens van 2002 bevestigt overigens dat het huwelijk een grondrecht van het individu is, dat losstaat van de mogelijkheid tot voortplanting. Vertrekkende van dat grondrecht, en wars van de discussie of het al dan niet over een discriminatie gaat, is de VLD de mening toegedaan dat het huwelijk sowieso moet openstaan voor homoseksuelen.

Er werd ook voorgesteld om in plaats van het huwelijk open te stellen, het systeem van de wettelijke samenwoning te verbeteren en zo tegemoet te komen aan de behoefte aan erkenning en juridisch statuut van homoseksuelen. Dat toont aan dat de wettelijke samenwoning op dit ogenblik nog steeds geen volwaardig alternatief voor het huwelijk is, zowel voor hetero's als voor homoseksuelen.

Collega's, dat is echter niet de juiste oplossing. Het zou slechts een nieuwe discriminatie tot stand brengen.

In tegenstelling tot wat de heer Valkeniers zei – ik ben blij dat hij nu net terug binnenkomt – is het belangrijk dat het huwelijk wordt opengesteld voor holebikoppels en dat geen nieuw instituut wordt gecreëerd met weliswaar dezelfde rechten, maar met een andere benaming of om een andere bestaande mogelijkheid te verbeteren. De symbolische waarde ligt immers juist in de openstelling van het huwelijk zoals wij het thans kennen. Geen enkele instelling, ook al zou het een getrouwe kopie betreffen, is geschikt om het huwelijk te vervangen als het gaat over de maatschappelijke erkenning van de homoseksuelen. Ik citeer hierbij graag professor De Schutter tijdens de hoorzittingen in de Senaat: “Als het instituut dichter bij het huwelijk aansluit, zullen koppels van hetzelfde geslacht het als een belediging beschouwen dat het echte huwelijk voor hen niet toegankelijk is. Zo zullen zij nog meer gemarginaliseerd worden en zullen de clichés die over hen bestaan, in stand worden gehouden.” Professor De Schutter verwees daarbij naar de gelaakte doctrine van “gescheiden maar gelijk” die tussen 1896 en 1954 in de VS de scheiding van rassen mogelijk maakte.

Dit wetsontwerp regelt inderdaad niet het probleem van de holebikoppels die nu reeds kinderen opvoeden of die een kindervens hebben, onder andere op het gebied van het erfrecht en de onderhoudsplicht. Er was op een bepaald ogenblik wel sprake van om in het wetsontwerp inzake adoptie die mogelijkheid op te nemen, maar dat was, zoals collega Moerman het hier enkele dagen geleden verwoordde, “a bridge too far”. Het is duidelijk dat wij ook op dat vlak een oplossing willen, en voor de VLD is adoptie daarvoor het geschikte middel. Dat zal ongetwijfeld, in de volgende zittingsperiode, aanleiding geven tot een boeiend debat.

Tenslotte – vele interveniënten hebben daarnaar reeds verwezen – zijn er ook nog vragen van internationaal privaatrechterlijke aard. De

international subsistent: les homosexuels non belges ne peuvent contracter mariage et les époux homosexuels ne seront pas acceptés dans tous les pays étrangers. Étant donné l'évolution au niveau international et, certainement, au niveau européen en matière de droits des "holebi", ce problème surgira de moins en moins fréquemment. La décision belge incitera peut-être d'autres pays à entreprendre la même démarche. Un projet de loi déposé au Sénat concerne d'ailleurs l'instauration d'un code de Droit privé international.

Le VLD n'entend pas se profiler comme l'aile politique du mouvement "holebi" mais, en tant que libéraux, nous estimons que les hétérosexuels et les homosexuels, lesbiennes et bisexuels doivent jouir des mêmes droits et être soumis aux mêmes obligations. Ce projet de loi marque une étape historique.

in België aangegane huwelijken tussen de homoseksuelen zullen niet erkend worden in het buitenland. Niet-Belgen zullen geen homohuwelijk kunnen aangaan. Het klopt inderdaad dat homoseksuele echtparen in het buitenland niet overal als echtpaar erkend zullen worden. Het is dan ook belangrijk dat homoseksuele koppels terzake voldoende ingelicht worden en dat zij geïnformeerd worden over de eventuele gevolgen in het buitenland van hun huwelijk. Het blijft trouwens nog steeds hun keuze om te huwen en zij zullen die keuze dan kunnen maken, wetende welke problemen zij eventueel in het buitenland kunnen ervaren. Dat is geen reden om hen de mogelijkheid tot het huwelijk te blijven ontzeggen.

Rekening houdend met de evolutie met betrekking tot de rechten van homoseksuelen in internationale en toch zeker de Europese rechtsorde die in de positieve richting gaat, zullen die problemen, als ze zich al stellen, zich steeds minder voordoen.

Wij moeten als Belgische wetgever bovendien nog steeds hervormingen kunnen doorvoeren in ons rechtssysteem, ook al is men daar in de rest van de wereld niet zo enthousiast over. Dat wil niet zeggen dat wij onze ogen dicht moeten doen voor wat er elders gebeurt. Het is ook mogelijk dat onze beslissing hier vandaag ook andere landen kan overhalen om die stap te zetten.

Wat de IPR-rechterlijke problemen betreft, ligt er in de Senaat trouwens een wetsontwerp houdende de invoering van een codex Internationaal Privaat Recht te wachten op behandeling.

Als liberale, vooruitstrevende partij, zal de VLD dat wetsontwerp, dat een mijlpaal in onze rechtsgeschiedenis is en een belangrijke stap betekent in de erkenning van de gelijkwaardigheid van de homoseksualiteit en de heteroseksualiteit, goedkeuren. Wij willen ons niet profileren als de politieke vleugel van de holebibeweging, maar wij vinden wel dat homoseksuelen moeten kunnen beschikken over dezelfde rechten en plichten als heteroseksuelen. Dat betekent voor ons onder meer dat aan homoseksuelen de mogelijkheid moet worden geboden om te kiezen voor het huwelijk.

15.59 Minister **Marc Verwilghen**: Mijnheer de voorzitter, collega's, ik wil nog kort het standpunt van de regering toelichten.

Ten eerste denk ik dat het een kenmerk is van een gezonde samenleving dat zij voortdurend in beweging is. Dat is ook het geval voor de wet, zij het dat de wet altijd een of meerdere stappen later komt. Een echte preventieve wetgeving is trouwens uit den boze.

In onze samenleving wordt het huwelijk door de meerderheid van de burgers nog altijd beschouwd als de ideale basis voor het duurzaam samenleven van twee personen. Het zal u misschien zijn opgevallen dat nergens in het Burgerlijk Wetboek wordt bepaald dat het huwelijk slechts kan worden gesloten tussen twee personen van verschillend geslacht. Met andere woorden, als dat nu het voorwerp van de discussie is, dan is dat omdat de rechtsleer en de rechtspraak die discussie hebben veroorzaakt. De logica voor het ontbreken van dergelijke bepaling was het gegeven dat het huwelijk gericht is op de voortplanting. Dat is hier vandaag al vaak aan de orde geweest. Vermits personen van hetzelfde geslacht niet in staat zijn om bij elkaar kinderen te verwekken, is men door rechtspraak en rechtsleer

15.59 **Marc Verwilghen**, ministre: Une société saine est continuellement en mouvement. Les lois, elles aussi, doivent suivre l'évolution. Dans notre société, le mariage est considéré comme la base idéale pour une relation durable.

Il est frappant de constater que le Code civil ne prévoit nulle part qu'un mariage peut uniquement être conclu entre deux personnes de sexe différent. La logique qui sous-tend l'absence d'une telle disposition réside dans le fait que le mariage vise la procréation.

ervan uitgegaan dat huwelijkspartners van een verschillend geslacht dienen te zijn.

Vous constatez aujourd'hui que cette explication est dépassée. En effet, des enfants sont conçus et naissent, aussi bien dans qu'en dehors du mariage. Cela a naturellement des conséquences qui ont de l'importance dans cette discussion. Beaucoup de couples mariés ne considèrent plus la procréation comme la finalité essentielle du mariage. Dans la société contemporaine, le mariage est vécu et ressenti comme une relation formelle entre deux personnes ayant comme but principal la création d'une communauté de vie durable. Le mariage offre aux deux partenaires la possibilité d'affirmer au grand jour leur relation et les sentiments qu'ils ont l'un pour l'autre.

Die verklaring is al voorbijgestreefd, want de kinderen worden zowel binnen als buiten het huwelijk verwekt en geboren. Dat heeft niet te onderschatten gevolgen, want veel gehuwden beschouwen het verwekken van kinderen niet langer meer als belangrijkste doel van deze verbintenis. In onze hedendaagse samenleving wordt het huwelijk beleefd als een vormgebonden verbintenis tussen twee personen, met als voornaamste doel het creëren van een duurzame samenlevingsband.

Precies die veranderende tijdsgeest wordt door de regering bijgetreden. Het huwelijk dient thans voornamelijk om de innige band tussen twee personen te veruiterlijken en te bevestigen. Het huwelijk verliest meteen ook zijn procreatief karakter. Daarom hebben wij gemeend dat de stap, die vandaag moet worden gedaan, ook kan worden gezet. Overigens is deze stap volkomen in overeenstemming met het artikel 12 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

Le gouvernement s'adapte à l'évolution des mentalités: le mariage est la confirmation d'un lien profond qui unit deux partenaires et dans le cadre duquel la procréation n'est plus fondamentale. Ce projet de loi est d'ailleurs parfaitement conforme à l'article 12 de Convention européenne des droits de l'homme.

Aujourd'hui, notre société a évolué dans un sens tel qu'il ne reste aucun motif pour refuser à une personne la possibilité de se marier sur les seules bases de son sexe et de ses affinités sexuelles. Le point de départ du présent projet est donc l'égalité de traitement sur le plan du mariage des couples homosexuels et hétérosexuels, si ce n'est que le mariage de deux personnes du même sexe n'a pas d'effets en matière de filiation.

Onze huidige maatschappij is dermate geëvolueerd dat er geen reden meer bestaat om iemand louter op basis van zijn geslacht en seksuele geaardheid uit te sluiten van de mogelijkheid om in het huwelijk te treden. Het uitgangspunt van dit ontwerp is dan ook de gelijke behandeling van homoseksuele en heteroseksuele paren bij het huwelijk, behalve dat het huwelijk tussen twee personen van hetzelfde geslacht geen afstammingsrechtelijke gevolgen heeft.

Mijnheer de voorzitter, sommigen hebben dat hier vandaag betreurd. Anderen willen het daarbij houden. Echter, zoals ik u daarstraks heb gezegd, is de maatschappij in beweging. Ik denk dat een verder rijpingsproces rond deze materie ongetwijfeld op termijn meer duidelijkheid zal brengen.

Car la société est en pleine évolution. J'ai remarqué que certains, dans cet hémicycle, semblaient le regretter. Personnellement, je suis convaincu qu'un processus de maturation aboutira à une clarification.

Le gouvernement attire l'attention sur le fait que le présent projet ne porte pas atteinte aux principes de droit international privé applicables au mariage. Ainsi, le mariage n'est possible – et cela pour les personnes de même sexe également – que lorsque les personnes satisfont aux conditions de fond prescrites par leur statut personnel pour pouvoir contracter le mariage. L'ouverture du mariage aux personnes du même sexe implique que la Belgique introduit une institution juridique qui n'existe pas encore dans d'autres pays à l'exception des Pays-Bas. Il n'est donc pas exclu que de tels mariages ne soient pas reconnus dans certains pays. Des situations apparaîtront ainsi où certains mariages seront parfaitement valables en Belgique et où en même temps aucun effet ne leur sera reconnu à l'étranger.

De regering wijst erop dat dit ontwerp geen afbreuk doet aan de principes van het internationaal privaatrecht dat van toepassing is op het huwelijk. Het huwelijk is dus enkel mogelijk, ook voor personen van hetzelfde geslacht, wanneer de personen beantwoorden aan de fundamentele voorwaarden die volgens hun persoonlijk statuut moeten zijn vervuld om in het huwelijk te kunnen treden. Het openstellen van het huwelijk voor personen van eenzelfde geslacht impliceert dat ons land een juridisch begrip invoert dat nog niet in andere landen, behalve in Nederland, bestaat. Het is dus niet uitgesloten dat dergelijke huwelijken niet in bepaalde landen worden erkend.

Het is dus van het grootste belang dat de aandacht van de betrokkenen wordt gevestigd op de mogelijke nadelige gevolgen van deze huwelijken in het buitenland. De betrokkenen hebben er belang bij zich bij de vestiging in het buitenland of bij het verwerven of het bestaan van patrimoniale of andere belangen aldaar terdege te laten adviseren. Ik kan de Senaat alleen maar uitnodigen om het voorontwerp van wet met betrekking tot het internationaal privaatrecht zo spoedig mogelijk te behandelen. Daarin worden immers ook een reeks antwoorden gegeven op vragen die ons bezighouden.

Je conseille à ceux qui souhaiteraient invoquer cette loi d'envisager les éventuelles répercussions négatives de leur décision à l'étranger, où la législation peut différer. Les intéressés devront veiller à bénéficier de conseils avisés. À cet égard, je souhaiterais inviter le Sénat à traiter le projet de loi relatif au droit privé international aussi rapidement que possible. Certains députés m'ont prié de faire publier cette loi dans les meilleurs délais. Je traiterai cette loi comme toutes les autres et veillerai à ce que sa publication ait lieu dans le délai le plus bref.

Mijnheer de voorzitter, ten slotte is de vraag gekomen of ik als minister van Justitie ook voor een snelle publicatie van deze wet zou willen zorgen. Ik kan u zeggen dat ik deze wet niet op een andere manier zal behandelen dan al die wetten die rechtstreeks van mijn bevoegdheid afhangen. De publicatie zal met andere woorden zo snel mogelijk nadat de Kamer zich zal hebben uitgesproken over dit wetsontwerp gebeuren.

De **voorzitter**:

Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)

De algemene bespreking is gesloten.

La discussion générale est close.

Bespreking van de artikelen **Discussion des articles**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 66,4) **(2165/1)**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 66,4) **(2165/1)**

Het wetsontwerp telt 23 artikelen.

Le projet de loi compte 23 articles.

*Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.*

*De artikelen 1 tot 23 met tekstverbeteringen worden artikel per artikel aangenomen.
Les articles 1 à 23 avec corrections de texte sont adoptés article par article.*

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.
La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

16 Wetsvoorstel van de heren Hugo Coveliers, Fred Erdman en Thierry Giet en de dames Els Haegeman en Jacqueline Herzet en de heer Guy Hove tot wijziging van de wet van 29 mei 2000 houdende oprichting van een centraal bestand van berichten van beslag, delegatie, overdracht en collectieve schuldenregeling, alsook tot wijziging van sommige bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek (1731/1 tot 5)

16 Proposition de loi de MM. Hugo Coveliers, Fred Erdman et Thierry Giet et Mmes Els Haegeman et Jacqueline Herzet et M. Guy Hove portant modification de la loi du 29 mai 2000 portant création d'un fichier central des avis de saisie, de délégation, de cession et de règlement collectif de dettes et modifiant certaines dispositions du Code judiciaire (1731/1 à 5)

Algemene bespreking **Discussion générale**

De algemene bespreking is geopend.
La discussion générale est ouverte.

De **voorzitter**: Mevrouw Talhaoui verwijst naar het schriftelijk verslag.

16.01 **Hugo Coveliers** (VLD): Mijnheer de voorzitter, aangezien er geen mondeling verslag gemaakt wordt, wil ik er toch op wijzen dat deze tekst eigenlijk een aanpassing is van de ganse beslagregeling. Het komt er hier vooral op aan dat de schuldeisers beslag kunnen leggen, maar dat de schuldenaar niet telkens opnieuw geconfronteerd wordt met alle kosten van de beslaglegging. Het is met andere woorden zo dat nadat er een eerste beslag gelegd is, de gerechtsdeurwaarders voor hun cliënten kunnen negotiëren om op die manier tot een oplossing te komen. Dat betekent dus dat er een aantal kosten minder zullen zijn.

Het overige zijn een aantal technische wijzigingen aan de beslagregisters en dergelijke die, voor wie het interesseert, in het schriftelijk verslag zijn terug te vinden.

16.01 **Hugo Coveliers** (VLD): Etant donné l'absence de rapport oral, je souhaite présenter brièvement cette proposition de loi. Celle-ci vise l'adaptation de la réglementation relative aux saisies. Les créanciers conservent le droit de faire procéder à une saisie, mais les débiteurs ne devront plus chaque fois en supporter les frais. Dorénavant, l'huissier de justice sera en mesure d'entamer une procédure de négociation sur le montant à payer après la première saisie. Cette proposition de loi contient en outre une série de modifications techniques relatives au registre.

De **voorzitter**: De commissie heeft goed gewerkt.

16.02 **Fred Erdman** (SP.A): Mijnheer de voorzitter, ik dacht dat u ging toevoegen: "zoals altijd".

De **voorzitter**: Ze heeft goed gewerkt. Haar voorzitter zegt dat dit "zoals altijd" is.

Vraagt nog iemand het woord? (Nee)

Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)

De algemene bespreking is gesloten.
La discussion générale est close.

Bespreking van de artikelen
Discussion des articles

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 66,4) **(1731/5)**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 66,4) **(1731/5)**

Het wetsvoorstel telt 5 artikelen.
La proposition de loi compte 5 articles.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

De artikelen 1 tot 5 worden artikel per artikel aangenomen.
Les articles 1 à 5 sont adoptés article par article.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.
La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

17 Regeling van de werkzaamheden
17 Ordre des travaux

Le **président**: Chers collègues, avant de clôturer la séance de l'après-midi, je rappelle que la présence du ministre de l'Intérieur sera nécessaire pour la séance du soir.

Ik weet niet hoe laat hij kan komen. Ik zal dus de middagvergadering toch moeten sluiten.

17.01 Yves Leterme (CD&V): Mijnheer de voorzitter, waarom komt de minister van Binnenlandse Zaken niet?

17.01 Yves Leterme (CD&V): Je préfère interroger le ministre Duquesne en personne sur quelques projets et propositions.

De **voorzitter**: De heer Duquesne blijkt wettig te zijn verhinderd. Hij kan hier pas zijn rond negentien uur.

Le **président**: Il sera présent lors de la séance du soir.

17.02 Yves Leterme (CD&V): Dat past mij uitstekend.

De **voorzitter**: Ik zal met de punten van de heer Tavernier beginnen en nadien de andere punten ter bespreking leggen om vervolgens de onderwerpen waarvoor de heer Duquesne nodig is, aan bod laten komen voor de stemmingen. U hebt een amendement op de voetbalwet, nietwaar, mijnheer Leterme?

Aucun point ne concerne expressément M. Tavernier même s'il doit remplacer M. Duquesne.

Ik probeer de werkzaamheden te laten hervatten om 18.45 uur. Ik sluit de middagvergadering en de avondvergadering begint over een half uurtje. (Protest) Maar ik heb nu geen minister. De heer Tavernier is niet bevoegd voor die aangelegenheden. Het zijn allemaal wetteksten voor Binnenlandse Zaken.

17.03 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik heb nog zes recepties vanavond.

De **voorzitter**: Zes recepties? Als u een specifiek advies nodig hebt, kan ik u van dienst zijn.

De vergadering is gesloten.
La séance est levée.

De vergadering wordt gesloten om 18.13 uur. Volgende vergadering donderdag 30 januari 2003 om 18.45 uur.

La séance est levée à 18.13 heures. Prochaine séance le jeudi 30 janvier 2003 à 18.45 heures.